

Utgiftsområde 23

Areella näringar, landsbygd och
livsmedel

Utgiftsområde 23 – Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	8
2.3	Skatteutgifter	9
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	10
2.5	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	11
2.6	Resultatredovisning.....	12
2.6.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	12
2.6.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	18
2.6.3	Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.....	44
2.6.4	Skog.....	45
2.6.5	De samiska näringarna.....	50
2.7	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	51
2.7.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	51
2.7.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	52
2.7.3	Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.....	55
2.7.4	Skog.....	55
2.7.5	De samiska näringarna.....	56
2.8	Politikens inriktning	56
2.8.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	56
2.8.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	57
2.8.3	Kunskap och innovation, stärkt konkurrenskraft för företagare... 58	
2.8.4	Djurhållning.....	59
2.8.5	Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen.....	59
2.8.6	Skogen som strategisk resurs för ett robust Sverige samt för jobb och tillväxt.....	60
2.8.7	De samiska näringarna.....	60
2.9	Budgetförslag.....	61
2.9.1	1:1 Skogsstyrelsen.....	61
2.9.2	1:2 Insatser för skogsbruket.....	62
2.9.3	1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	64
2.9.4	1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	65
2.9.5	1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	66
2.9.6	1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar.....	67
2.9.7	1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	68
2.9.8	1:8 Statens jordbruksverk.....	68
2.9.9	1:9 Bekämpning av växtskadegörare	70
2.9.10	1:10 Gårdsstöd m.m.....	71
2.9.11	1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.....	72
2.9.12	1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitikerna 2023–2027.....	73
2.9.13	1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	74
2.9.14	1:14 Livsmedelsverket.....	76
2.9.15	1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	77
2.9.16	1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	78

2.9.17	1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	79
2.9.18	1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	81
2.9.19	1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	82
2.9.20	1:20	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	83
2.9.21	1:21	Åtgärder på fjällägenheter.....	83
2.9.22	1:22	Främjande av rennäringen m.m.....	84
2.9.23	1:23	Sveriges lantbruksuniversitet.....	85
2.9.24	1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	86
2.9.25	1:25	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien.....	88
2.9.26	1:26	Slakterikontroll	88
2.9.27	1:27	Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet.....	89
2.9.28	1:28	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	90
2.9.29	1:29	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	92

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2024 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2024 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Skogsstyrelsen	545 123
1:2 Insatser för skogsbruket	594 373
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	191 847
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	124 496
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	67 778
1:8 Statens jordbruksverk	744 465
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	15 000
1:10 Gårdsstöd m.m.	9 640 894
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	159 000
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	2 800 000
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	1 913 900
1:14 Livsmedelsverket	388 770
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	166 160
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	46 913
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 553 187
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 108 862
1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	29 830
1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116
1:21 Åtgärder på fjällägenheter	1 529
1:22 Främjande av rennäringen m.m.	135 915
1:23 Sveriges lantbruksuniversitet	2 240 063
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	738 664
1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177
1:26 Slakterikontroll	179 837
1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	58 000
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	164 000
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	196 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	23 973 181

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Insatser för skogsbruket	130 000	2025–2028
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	120 000	2025–2026
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	2 620 000	2025–2029
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	3 042 000	2025–2029
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	566 000	2025
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	745 000	2025
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 600 000	2025–2030
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	121 000	2025–2029
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	300 000	2025–2029
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	9 244 000	

2 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel omfattar verksamhet inom områdena jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, landsbygd, livsmedel, djur, skog och jakt samt rennäring och andra samiska näringar. Utgiftsområdet omfattar även verksamhet inom utbildning och forskning.

Myndigheter som verkar inom utgiftsområdet är Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Centrala djurförsöksetiska nämnden, Livsmedelsverket, Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och vissa verksamheter vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	Utfall 2022	Budget 2023 ¹	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
1:1 Skogsstyrelsen	582	534	546	545	543	557
1:2 Insatser för skogsbruket	542	594	575	594	594	594
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	165	174	180	192	203	215
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	134	116	116	124	135	140
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	10	10	10	10	10	10
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	229	307	305	133	133	133
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	48	68	67	68	68	68
1:8 Statens jordbruksverk	621	757	750	744	795	838
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	14	15	15	15	15	15
1:10 Gårdsstöd m.m.	7 438	6 153	6 153	9 641	7 560	7 424
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	101	149	189	159	169	170
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027		2 129	1 698	2 800	2 800	2 800
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027		1 603	1 271	1 914	1 914	1 914
1:14 Livsmedelsverket	349	348	344	389	407	418
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	176	204	191	166	166	69
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	46	47	46	47	47	47
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	5 077	1 998	1 815	1 553	1 149	136
1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 066	1 538	1 570	1 109	773	2
1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	25	130	111	30	35	35
1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	17	24	24	24	24	24
1:21 Åtgärder på fjällägenheter	2	2	2	2	2	2
1:22 Främjande av rennäringen m.m.	136	126	125	136	136	136
1:23 Sveriges lantbruksuniversitet	2 135	2 160	2 160	2 240	2 318	2 379
1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	714	739	740	739	739	739
1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1	1	1	1	1	1
1:26 Slakterikontroll	64	82	60	180	180	180
1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	15	21	21	58	308	286
1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027		53	53	164	189	189
1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027		115	208	196	229	229
Äldreanslag						
2023 1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	49	27	14			
2023 1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	177	109	90			
Totalt för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 935	20 333	19 447	23 973	21 642	19 749

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

För 2023 prognostiseras de totala utgifterna för området uppgå till 19 447 miljoner kronor. Regeringens förslag till anslag för 2024 för utgiftsområdet innebär att 23 973 miljoner kronor anvisas. För 2025 beräknas anslagsnivån till 21 642 miljoner kronor och för 2026 till 19 749 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2024–2026 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	19 373	19 373	19 373
Pris- och löneomräkning ²	141	306	414
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-1 086	-1 511	-3 380
<i>varav BP24³</i>	<i>284</i>	<i>296</i>	<i>241</i>
Makroekonomisk utveckling	1 821	1 187	683
Volymer	10	20	21
Överföring till/från andra utgiftsområden	-23	-23	-23
Övrigt	3 737	2 290	2 661
Ny utgiftsram	23 973	21 642	19 749

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2024 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2024
Transfereringar ¹	17 541
Verksamhetsutgifter ²	6 399
Investeringar ³	33
Summa utgiftsram	23 973

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2022 samt kända förändringar av anslagets användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Vid sidan av stöd till företag och hushåll på budgetens utgiftssida finns det även stöd på budgetens inkomstsida i form av avvikelser från en enhetlig beskattning, s.k. skatteutgifter. Innebörden av skatteutgifter beskrivs i Förslag till statens budget, finansplan m.m., avsnittet om skattefrågor. Den samlade redovisningen finns i regeringens skrivelse Redovisning av skatteutgifter (skr. 2022/23:98). I tabell 2.4 redovisas de skatteutgifter som är att hänföra till utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2023	2024
Uttag av bränsle från lantbruksenhet (B1)	100	100
Avverkningsrätt till skog (B2)	-	-
Anläggning av ny skog m.m. (B10)	310	200
Nedsatt energiskatt på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F9)	360	u
Nedsatt energiskatt på el inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F15)	690	750
Nedsatt koldioxidskatt på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F17)	950	870
Totalt för utgiftsområdet	2 410	1 920

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse.

Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-".

Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med "u".

Källa: Regeringens skrivelse 2022/23:98.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel är följande:

- Insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:MJU2, rskr. 2014/15:88).

Inom utgiftsområdet finns även mål beslutade av riksdagen som gäller en sammanhållen landsbygdspolitik, en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, skogspolitiken samt de samiska näringarna.

Riksdagen har beslutat om ett generationsmål och 16 miljö kvalitetsmål för miljöarbetet (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377).

Resultatredovisningen av miljö kvalitetsmålen i sin helhet finns inom utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur. För arbetet inom utgiftsområdet är även det av riksdagen beslutade målet om Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt centralt (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

En sammanhållen landsbygdspolitik

Riksdagen har beslutat om det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken (prop. 2017/18:179, bet. 2017/18:NU19, rskr. 2017/18:360):

- En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.

En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Riksdagen har genom beslut om livsmedelsstrategin beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan samt mål för tre strategiska områden – Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och Innovation (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338). Det övergripande målet:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen,

både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

Riksdagen har beslutat om övergripande mål för totalförsvaret inklusive civilt försvar (prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136). Livsmedels- och dricksvattenförsörjningen berörs av det civila försvarets mål om förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning, se utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, avsnitt 5.1.3.

Skog

Riksdagen har beslutat om två jämställda mål för skogspolitiken – ett produktionsmål och ett miljömål (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:252 och prop. 2007/08:108, bet. 2007/08:MJU18, rskr. 2007/08:244):

- Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar.
- Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas.

De samiska näringarna

Det övergripande målet för samepolitiken (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23 avsnitt 7.3, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86):

- Att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.

Samepolitiken omfattar flera utgiftsområden, bl.a. utgiftsområde 1 Rikets styrelse, 16 Utbildning och universitetsforskning och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. Resultatredovisningen för samiska näringar görs i förhållande till den delen av målet som rör samiska näringar.

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Hur utgiftsområdets centrala indikatorer och andra bedömningsgrunder är kopplade till målen framgår av tabell 2.5. Indikatorerna och bedömningsgrunderna täcker inte alla verksamheter inom utgiftsområdet men bedöms ge tillräcklig information för att möjliggöra generella bedömningar av resultatet. I resultatredovisningen anges även kompletterande indikatorer och andra bedömningsgrunder där det är relevant. Indikatorerna och bedömningsgrunderna redovisas per kön när det finns data tillgänglig.

Tabell 2.5 Centrala indikatorer och andra bedömningsgrunder inom utgiftsområdet

Mål för utgiftsområdet	Insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.			
Resultatområde	En sammanhållen landsbygds politik	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	Skog	De samiska näringarna
Indikatorer	<ul style="list-style-type: none"> – Inrikes flyttnetto och befolkning – Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten – Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola 	<ul style="list-style-type: none"> – Nettomarginal i livsmedelssektorn – Förädlingsvärde i livsmedelssektorn – Antal sysselsatta i livsmedelssektorn 	<ul style="list-style-type: none"> – Tillväxt, avverkning och skogsbruks-åtgärder – Skog och vilt i balans – Skydd mot skadeinsekter m.m. – Miljöhänsyn i skogsbruket – Skydd och bevarande av skogsmark – Skogsbrukets klimatnytta 	<ul style="list-style-type: none"> – Renbruksplanernas användning

2.6 Resultatredovisning

Med utgångspunkt i målen för utgiftsområdet redovisas i det följande resultat för de fem resultatområdena En sammanhållen landsbygds politik, En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, Skog och De samiska näringarna, samt området Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen där resultatredovisningen görs i förhållande till det civila försvarets mål om förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning, se utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, avsnitt 5.1.3. I tabeller och diagram redovisas tioåriga tidsserier när det finns tillräckligt underlag. En årligen återkommande dialog avses som tidigare att föras med miljö- och jordbruksutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen. Resultatredovisningen kommer även fortsättningsvis att utvecklas i takt med politiken.

2.6.1 En sammanhållen landsbygds politik

Den sammanhållna landsbygds politiken är till sin karaktär sektorsövergripande och berör därmed många olika utgiftsområden. Insatser och statliga myndigheters verksamheter av betydelse för den sammanhållna landsbygds politikens mål finansieras dels av anslagen inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, dels genom andra utgiftsområden. Dessutom finansieras insatserna av andra aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. En resultatredovisning av insatser inom andra politikområden av betydelse för att uppnå målet för den sammanhållna landsbygds politiken görs inom respektive utgiftsområde.

Uppföljning av den sammanhållna landsbygds politiken

För att följa upp politiken för en sammanhållen landsbygds politik finns tre centrala indikatorer, se tabell 2.5. För en utförligare beskrivning av de centrala indikatorerna, se budgetpropositionen för 2021 (prop. 2020/2021:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.6.1).

Klassificeringen av kommuntyper inom indikatorerna utgår ifrån den definition som används för att följa upp den sammanhållna landsbygds politiken. Med kommuntyper menas Tillväxtverkets indelning av kommuner efter andel invånare inom och utanför befolkningstäta områden, se anmärkning till tabell 2.6. Utöver de tre centrala indikatorerna görs årligen en kortare fördjupning kring ett ämne av stor betydelse för utvecklingen i Sveriges gles- och landsbygder. Den årliga fördjupningen denna gång avser utvecklingskapacitet i gles- och landsbygdskommuner.

Trenden med förändrade flyttmönster i samband med pandemin avtar

Den centrala indikatorn inrikes flyttnetto följer upp utvecklingen av boendeval och lokal attraktivitet. Utöver inrikes flyttnetto påverkas befolkningsutvecklingen i kommunerna av utrikes flyttnetto och födelsenetto. Under 2021 och 2022 är det endast kommuntyperna täta blandade kommuner och tätortsnära landsbygds-kommuner som har haft positiva inrikes flyttnetton medan de var negativa för övriga kommuntyper, se tabell 2.6.

Utvecklingen bromsar till viss del den urbanisering som pågått sedan länge, där kommuntypen storstadskommuner fortsatt har haft ett negativt inrikes flyttnetto även om det har skett en viss inbromsning av den trenden efter pandemin. Utflyttningen från storstadskommunerna har bromsats upp något 2022 samtidigt som de täta blandade kommunerna och de tätortsnära landsbygdskommunerna växer något långsammare.

Stockholms kommun uppvisar ett negativt totalt flyttnetto men har haft en positiv befolkningsutveckling på grund av positivt utrikes flyttnetto och födelseöverskott. Detta skiljer sig jämfört med andra storstadskommuner, t.ex. har Göteborgs och Malmö kommuner vuxit på grund av både positivt totalt flyttnetto och födelseöverskott. Flera blandade kommuner uppvisar negativa totala flyttnetton och en totalt minskande befolkning, bl.a. Borlänge, Faluns, Katrineholms, Kiruna, Oskarshamns och Örnsköldsviks kommuner. Samtidigt har kommuner som Luleå, Skellefteå och Umeå vuxit både vad gäller flyttnetto och befolkning.

För kommuntyperna glea landsbygdskommuner och mycket glea landsbygds-kommuner uppvisas samlat ett negativt inrikes flyttnetto. Många enskilda kommuner inom kommuntyperna hade dock ett positivt inrikes flyttnetto, bl.a. Gotland, Ljusdal, Orsa och Tanum. Vissa kommuner som har haft ett positivt inrikes flyttnetto tidigare år har minskat något, t.ex. Åre. Enbart Härjedalens kommun visade ett positivt inrikes flyttnetto bland de mycket glea landsbygdskommunerna.

Balansen mellan kvinnor och mäns inrikes flyttningar är jämn men samtidigt komplex. Detta avser speciellt landsbygdskommuner eftersom utvecklingen där påverkas av det stora flyktingmottagandet under de senaste tio åren. Den tydligaste uppgången av andelen män var 2015 och 2016. Generellt flyttade ungefär lika många kvinnor som män från landsbygdskommunerna perioden 2012–2022, medan andelen kvinnor som flyttade från de glea blandade kommunerna varit något högre innan och efter 2015 och 2016.

Tabell 2.6 Inrikes flyttnetto och befolkning 2012–2022

Kommuntyp (antal kommuner)	Utveckling, totalt 2012–2022 (utv. 2021/2022)	Utveckling, kvinnor 2012–2022	Utveckling, män 2012–2022	Befolkning 2022 (utv. sedan 2021)
Storstadskommuner (29 st.)	-17 949 (-14 560/-5 950)	-9 003	-8 946	3 555 704 (40 262)
Täta blandade kommuner (103 st.)	88 718 (10 131/8 539)	43 562	45 156	4 573 151 (28 290)
Glesa blandade kommuner (28 st.)	-24 496 (-255/-856)	-12 984	-11 512	697 413 (397)
Tätortsnära landsbygdskommuner (70 st.)	1 396 (4 987/483)	653	743	1 036 752 (2 483)
Glesa landsbygdskommuner (45 st.)	-40 337 (-245/-1 846)	-18 398	-21 939	580 784 (-1 742)
Mycket glesa landsbygdskommuner (15 st.)	-7 332 (-58/-370)	-3 830	-3 502	77 752 (-460)

Anm.:

- Storstadskommuner definieras som kommuner där mindre än 20 procent av befolkningen bor i rurala områden och som tillsammans med angränsande kommuner har en samlad folkmängd på minst 500 000 invånare.
- Täta blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Glesa blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Tätortsnära landsbygdskommuner definieras som kommuner med minst 50 procent av befolkningen i rurala områden och minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där mer än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Mycket glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där hela befolkningen bor i rurala områden och har minst 90 minuters genomsnittlig resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.

Källa: Statistiska centralbyrån.

I de flesta kommuntyper har över 90 procent av hushållen tillgång till snabbt bredband medan andelen för företag är något lägre

Den centrala indikatorn tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten visar att utbyggnaden av snabbt bredband har skett över hela landet, men tillgången är fortsatt ojämnt fördelad mellan kommuntyper. Tillgången till snabbt bredband skiljer sig också mellan inom tätort och utanför tätort.

Över 99 procent av alla hushåll i storstadskommuner har tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten, medan motsvarande nivå i mycket glesa landsbygdskommuner är drygt 85 procent. Utvecklingen har dock varit positiv för samtliga kommuntyper mellan 2019 och 2022. Ökningstakten är störst i landsbygdskommuner där tillgången nu är över 90 procent för tätortsnära landsbygdskommuner och glesa landsbygdskommuner, se tabell 2.7.

Nästan 98 procent av företagen i storstadskommunerna har tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten. Motsvarande nivå i mycket glesa landsbygdskommuner är drygt 80 procent. Utvecklingen har dock varit positiv för företag i samtliga kommuntyper mellan 2019 och 2022.

Skillnaderna inom kommuntyperna är stora. För tio landsbygdskommuner är andelen hushåll som har tillgång till 1 Gbit/s fortfarande under 80 procent och för två av dem, Pajala och Strömsund, är andelen hushåll 70 procent. I dessa tio kommuner har ca 65 procent av företagen tillgång till 1 Gbit/s.

För mer information, se utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 4.1.

Tabell 2.7 Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten

Kommuntyp (antal kommuner)	Andelar (medelvärde) 2019	Andelar (medelvärde) 2020	Andelar (medelvärde) 2021	Andelar (medelvärde) 2022
	Hushåll/Företag	Hushåll/Företag	Hushåll/Företag	Hushåll/Företag
Storstadskommuner (29 st.)	97,3 / 94,7	98,0 / 96,0	98,5 / 96,5	99,1 / 97,7
Täta blandade kommuner (103 st.)	89,8 / 81,9	93,0 / 86,7	94,7 / 89,4	96,5 / 92,7
Glesa blandade kommuner (28 st.)	89,7 / 82,8	93,1 / 87,0	93,9 / 88,6	95,6 / 91,1
Tätortsnära landsbygdskommuner (70 st.)	82,3 / 75,1	87,1 / 80,4	91,0 / 86,4	93,6 / 89,3
Glesa landsbygdskommuner (45 st.)	81,7 / 76,2	86,8 / 81,6	89,9 / 85,7	92,0 / 87,8
Mycket glesa landsbygdskommuner (15 st.)	78,6 / 73,4	82,6 / 76,7	83,5 / 79,1	85,4 / 80,8

Källa: Post- och telestyrelsen.

Tillgänglighet till service har stabiliserats något i landsbygdskommuner

Den centrala indikatorn tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola är mätt som avstånd i restid (minuter med bil), då det ger en bredare bild än enbart geografiskt avstånd.

Kommuntypen mycket glesa landsbygdskommuner har fått en minskad tillgänglighet till dagligvarubutik under perioden 2012–2022, även om det har skett en stabilisering perioden 2015–2022. Kommuntyperna glesa landsbygdskommuner och tätortsnära landsbygdskommuner har i princip haft en oförändrad tillgänglighet under perioden 2012–2022.

Under perioden 2017–2022 har alla kommuntyper förutom mycket glesa landsbygdskommuner haft en positiv utveckling vad gäller tillgänglighet till drivmedelsstation. Både kommuntyperna tätortsnära landsbygdskommuner och glesa landsbygdskommuner uppvisade minskade avstånd till drivmedelsstation, medan mycket glesa landsbygdskommuner har haft något ökade avstånd. Se vidare utgiftsområde 19 Regional utveckling, avsnitt 3.6.3.

I tabell 2.8 framgår att för grundskola har tillgängligheten minskat något under perioden 2012–2022 i samtliga kommuntyper utom storstadskommuner. Mest ökade avstånden i mycket glesa landsbygdskommuner, om än måttligt.

Tabell 2.8 Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola

Kommuntyp (antal kommuner)	Procentuell ökning/minskning av restid till dagligvarubutik 2012– 2022. Restid i minuter, medelvärde 2022, inom parantes.	Procentuell ökning/minskning av restid till drivmedelstation 2017–2022. Restid i minuter, medelvärde 2022, inom parantes.	Procentuell ökning/minskning av restid till grundskola 2012–2022. Restid i minuter, medelvärde 2022, inom parantes.
Storstadskommuner (29 st.)	4 % (2)	-25 % (1,7)	0 % (1,8)
Täta blandade kommuner (103 st.)	2 % (3)	-11 % (2,7)	2 % (2,6)
Glesa blandade kommuner (28 st.)	5 % (3)	-1 % (3)	2 % (2,7)
Tätortsnära landsbygdskommuner (70 st.)	3 % (4)	-2 % (3,5)	4 % (3,5)
Glesa landsbygdskommuner (45 st.)	1 % (4)	-1 % (3,6)	3 % (4)
Mycket glesa landsbygdskommuner (15 st.)	10 % (5)	8 % (5)	5 % (6,6)

Källa: Tillväxtverket.

Stärkt utvecklingskapacitet hos vissa gles- och landsbygdskommuner

Tillväxtverket har i uppdrag att utbetala stöd för utveckling av företagsklimat och näringsliv i vissa gles- och landsbygdskommuner (N2021/03083) och i uppdrag att stärka landsbygdskommuner med socioekonomiska utmaningar (N2018/01914). Tillväxtverket har i mars respektive april 2023 delrapporterat uppdragen till Regeringskansliet (LI2023/02213 och LI2023/02277).

Statsbidragen har enligt Tillväxtverket gett gles- och landsbygdskommuner möjlighet att stärka sin utvecklingskapacitet. Den ökade kapaciteten syns främst i förbättrad samverkan med andra aktörer, t.ex. andra kommuner och nationella myndigheter. Dessutom har insatserna bidragit till en mer utvecklad samverkan mellan olika förvaltningar inom kommunerna för att lösa utmaningar som är tvärssektoriella. Sammantaget har kommunerna därmed kunnat agera mer proaktivt och strategiskt bl.a. avseende samhällsplanering och lokal attraktivitet. Resultaten av insatserna visar att kommunerna har stärkt sin förmåga att hantera olika typer av samhällsutmaningar. Kommunerna har även ökat sin förmåga att utveckla näringslivs- och företagsklimat samt sin förmåga att erbjuda god välfärd och service till sina kommuninvånare.

Lokalt ledd utveckling (Leader)

Lokalt ledd utveckling med leadermetoden har under 2022 tillämpats genom fyra fonder. Lokalt ledd utveckling inom landsbygdsfonden har under åren 2014–2022 bidragit till sysselsättning motsvarande 921 heltidsekvivalenter. Inom havs- och fiskeriprogrammet har lokalt ledd utveckling bidragit till att skapa sysselsättning motsvarande 22 heltidsekvivalenter och 17 nya företag. Regional- och socialfondsprogrammet för lokalt ledd utveckling har sammantaget bidragit till sysselsättning motsvarande 710 heltidsekvivalenter.

Budgeten för hela programmet är totalt 277,4 miljoner kronor varav 142,4 miljoner kronor för projekt inom regionalfonden och 135,0 miljoner kronor för projekt inom socialfonden. Hela budgeten förväntas vara fullt utnyttjad under 2023. Till och med april 2023 har 88 procent betalats ut.

Det slutliga resultatet av åtgärderna inom regional- och socialfondsprogrammet för lokalt ledd utveckling kan redovisas först efter 2023 när programmet har avslutats.

Lokalt ledd utveckling genomförs genom leadermetoden, under 2023–2027 endast genom landsbygdsfonden.

Föreningslivet på landsbygden

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om förenklingar i administrationen av stöd till föreningslivet på landsbygden (bet. 2017/18:MJU18 punkt 12, rskr. 2017/18:237). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör se över hur reglerna för och onödig byråkrati kring stöd till föreningslivet kan förenklas för att främja föreningslivet på landsbygden samt att det är viktigt med nödvändig finansiering (bet. 2017/18:MJU18 s. 39).

Många av föreningslivets insatser på landsbygden har skett inom ramen för Sveriges landsbygdsprogram 2014–2022 där det har pågått ett kontinuerligt förenklingsarbete under hela programperioden. Regeringen gav i november 2020 Statens jordbruksverk ett uppdrag att utarbeta förslag till åtgärder i den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) åren 2023–2027 (N2020/02625). I uppdraget ingick att redovisa administrativa kostnader och konsekvenser för stödmottagare och vilka överväganden som gjorts för att åstadkomma förenklingar. Statens jordbruksverk redovisade uppdraget i huvudsak i december 2021. Den 16 december 2021 beslutade regeringen en strategisk plan för genomförandet av GJP för åren 2023–2027 som då även lämnades över till Europeiska kommissionen. Den 31 mars 2022 tog Sverige emot kommissionens observationsbrev med 262 observationer gällande den strategiska planen, vilket resulterade i att justeringar har gjorts i fråga om vissa åtgärder. Regeringen beslutade den 22 september 2022 om en reviderad strategisk plan för genomförandet av GJP för åren 2023–2027 (N2022/01849). Totalt omfattar den strategiska planen drygt 60 miljarder kronor, där en del (45 miljarder kronor) utgör medel från EU och en del (15 miljarder kronor) är nationell medfinansiering. Utöver dessa medel satsas ca 4,3 miljarder kronor på nationella insatser för jordbruket, miljön och utvecklingen i Sveriges landsbygder under samma period. Kommissionen godkände den strategiska planen den 28 oktober 2022 (N2022/01849). Ett övergripande syfte med reformen har varit att få ett enklare och effektivare stödsystem, både för företag och administrerande myndigheter. Den sammanhållna landsbygdspolitiken effektiviseras genom att stöd för landsbygdernas utveckling i större utsträckning kommer att hanteras utanför GJP. De landsbygdsutvecklingsåtgärder som fortsatt finansieras inom GJP koncentreras fr.o.m. 2023 till metoden Leader där privat, ideell och offentlig sektor arbetar tillsammans för att bidra till lokal utveckling.

En annan förenkling inom GJP för föreningslivet på landsbygden är att Leader från 2023 finansieras genom enbart en fond, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU), i stället för genom fyra olika fonder (EJFLU, Europeiska Havs- och fiskerifonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden). Förändringen förväntas bidra till förenklingar för alla som berörs av Leader, inbegripet föreningar på landsbygden. Regeringen har också vidtagit en rad åtgärder i styrningen av Statens jordbruksverk som syftar till att minska administrationen, korta handläggningstiderna och effektivisera myndigheten. I det arbetet har bl.a. Ekonomistyrningsverket, Statskontoret och Myndigheten för digital förvaltning bidragit.

Regeringen har även beslutat om flera åtgärder som har betydelse för civilsamhällets arbete med att engagera en mångfald av människor och förmåga att bidra till hållbar utveckling på landsbygderna. Bland annat gäller det beslut om verksamhetsbidrag till Riksorganisationen Hela Sverige ska leva och Skärgårdarnas Riksförbund. Organisationerna är värdefulla krafter när det gäller att samla och mobilisera det civila

samhällets aktörer på såväl nationell som regional och lokal nivå samt bidrar till möjligheterna att bo, verka och leva i alla delar av landet.

Regeringen har även gett Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ett uppdrag att redovisa hur myndigheten bidragit till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken, med särskilt fokus på hur myndigheten tar hänsyn till skilda förutsättningar för unga och civilsamhälle i olika delar av landet. Utgångspunkter för redovisningen är skrivelsen Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030 (skr. 2020/21:133) samt propositionen En sammanhållen politik för Sveriges landsbygder för ett Sverige som håller ihop (prop. 2017/18:179. bet. 2017/18:NU19, rksr 2017/18:359).

Utöver riktade åtgärder till föreningslivet på landsbygden har regeringen genomfört åtgärder för att förenkla för det civila samhället i stort. Detta har skett genom att bl.a. i regleringsbrev för Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor för åren 2020, 2021 och 2022 ange att myndigheten ska särskilt prioritera att stärka kunskapsutvecklingen, erfarenhetsutbyte och samordning i sitt nätverk av myndigheter till gagn för civila samhället, inklusive ett utvecklat förenklings- och förtydligat informationsarbete inom relevanta myndigheter.

Regeringen bedömer att de redovisade åtgärderna tillgodoser riksdagens tillkännagivande. Regeringen anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

2.6.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

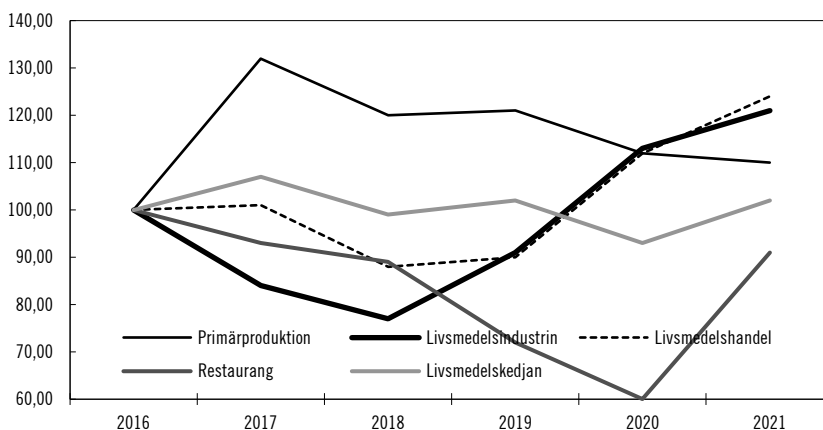
För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av livsmedelssektorn bidrar till målet för utgiftsområdet, för livsmedelsstrategin och för de strategiska områdena har följande indikatorer för livsmedelskedjan bedömts som centrala:

- nettomarginal i livsmedelssektorn
- förädlingsvärde i livsmedelssektorn
- antal sysselsatta i livsmedelssektorn.

För att redovisa utvecklingen av det övergripande målet för en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning, redovisas nedan de tre centrala indikatorerna. Åtgärderna inom livsmedelsstrategin är av långsiktig karaktär och följs upp fortlöpande av Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), se Rapport 2023:6 Uppföljning och utvärdering livsmedelsstrategin, samt genom senast tillgängliga officiella statistik. Detta innebär en viss eftersläpning i redovisningen. Utvecklingen av indikatorn nettomarginal i livsmedelskedjan visar att lönsamheten har ökat i tre led efter 2016, men restaurangledet har en lägre nettomarginal än 2016. Restaurangledet är den del av livsmedelskedjan som drabbades hårdast av pandemin, men nettomarginalen förbättrades under år 2021. Årets rapport visar utvecklingen i livsmedelskedjan under år 2021. Diagrammet visar en återhämtning för restaurangledet, förbättrade nettomarginaler i livsmedelsindustrin och handeln samt en försvagning för primärproduktionen under 2021 jämfört med 2020. Under 2022 har det rapporterats prisökningar i alla led, men uppgifter om hur detta påverkar sektorernas marginaler finns först tillgängliga kommande år. Diagram 2.1 visar nettomarginalens utveckling i indexform där 2016, året innan livsmedelsstrategin beslutades, har fått index 100.

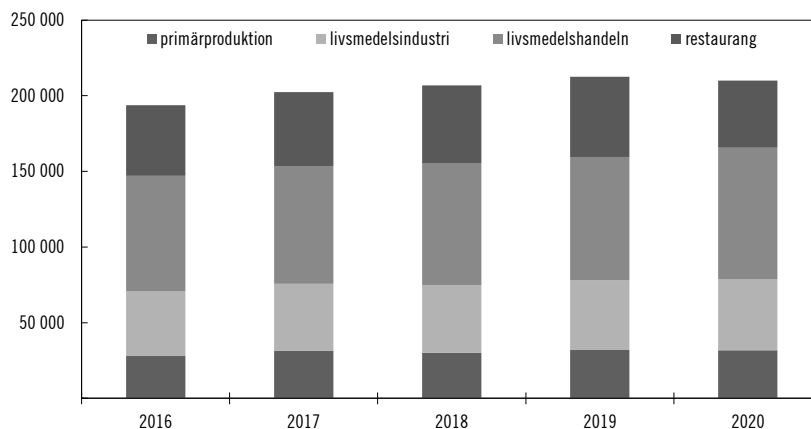
Diagram 2.1 Nettomarginalen i livsmedelskedjan

Index 2016=100

Källa: Statistiska centralbyrån, Företagens Ekonomi, Jordbruksverket, Rapport 2023:6 Uppföljning och utvärdering av livsmedelsstrategin årsrapport 2023.

Indikatorn förädlingsvärde i livsmedelskedjans sektorer visar livsmedelssektorns bidrag till Sveriges BNP och förändringen speglar utvecklingen av omsättningen i de olika delarna av livsmedelskedjan. Det totala förädlingsvärdet uppgick till ca 210 miljarder under 2020, vilket innebär att tillväxten avstannade i livsmedelskedjan under pandemin, med variationer mellan leden. Mellan åren 2016 och 2020 var tillväxten i livsmedelskedjan 9 procent. Tillväxten i livsmedelskedjan är därmed fortsatt svagare än i det totala näringslivet (14 procent) under perioden.

Diagram 2.2 Förädlingsvärde i livsmedelssektorn

Anm.: Löpande priser, ingen hänsyn har tagits till inflationen. Data för 2020 utgör senast tillgängliga data.

Källa: Statistiska centralbyrån, Företagens Ekonomi.

Antalet anställda i livsmedelskedjan har ökat den senaste tioårsperioden, undantaget under pandemin, men utvecklingen i de olika sektorerna skiljer sig åt.

Livsmedelskedjan sysselsätter fler män än kvinnor. Fördelningen av sysselsatta kvinnor respektive män är relativt konstant över tid. Ökad automatisering och strukturrationalisering bidrar till ökad produktivitet och leder även till att antalet anställda i primärproduktionen och livsmedelsindustrin minskar. Inom handel och restaurang har antalet anställda ökat totalt sett. Under 2020 och 2021 påverkades restaurangbranschen negativt av pandemin, men under 2022 återhämtade sig sysselsättningen igen.

Tabell 2.9 Sysselsatta i livsmedelskedjans sektorer

Antal förvärvsarbetande

Kön	2011	2015	2019	2020	2021
Primärproduktion	59 301	57 100	55 941	56 280	55 522
varav kvinnor	13 547	13 839	14 380	15 022	15 132
varav män	45 754	43 261	41 561	41 258	40 390
Livsmedels- och dryckestillverkning	55 539	53 068	51 830	51 186	51 828
varav kvinnor	21 126	19 919	19 788	19 203	19 718
varav män	34 413	33 149	32 042	31 983	32 110
Handel med livsmedel	114 814	124 274	131 348	132 954	135 129
varav kvinnor	65 356	69 631	72 837	73 976	74 671
varav män	49 458	54 643	58 511	58 978	60 458
Restauranger	103 128	121 977	136 365	124 748	136 171
varav kvinnor	50 444	58 366	63 266	56 984	63 373
varav män	52 684	63 611	73 099	67 764	72 798
Totalsumma	332 782	356 419	375 484	365 168	378 650

Primärproduktionen omfattar jordbruk och fiske. Statistik för 2022 redovisas i slutet av 2023.* Från och med 2019 baseras siffrorna på en ny mätmetod, jämförelser med tidigare år måste göras med försiktighet.

Källa: Statistiska centralbyrån, (RAMS).

För att få en god bild av de behov och förutsättningar som finns för livsmedelskedjans företag att öka sin produktion och stärka konkurrenskraften har regeringen inlett en dialog med livsmedelskedjans aktörer. Startskottet för dialogfasen var den 7 februari 2023, då ett hundratal aktörer bjöds in till en kick off. Under våren har regeringen även anordnat fyra rundabordssamtal med livsmedelskedjans aktörer, och även fått skriftliga inspel till arbetet med livsmedelsstrategin. Fokus för diskussionerna med livsmedelskedjans aktörer har varit ökad produktion och stärkt konkurrenskraft i hela livsmedelskedjan.

Regler och villkor

Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Regler och villkor:

- Utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Detta genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten.

De kompletterande indikatorerna som används för att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen på området har bidragit till målet för utgiftsområdet och det strategiska området presenteras i respektive avsnitt.

Förenkling för företag inom livsmedelskedjan

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av förenkling för företag i livsmedelskedjan bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

- Andel företag i livsmedelskedjan som upplever att lagar och myndighetsregler utgör ett tillväxthinder för sitt företag.

Hela 41 procent av företagen i Livsmedelssektorn anger lagar och myndighetsregler som det största tillväxthindret. Detta enligt siffror från Tillväxtverkets rapport

Företagens villkor och verklighet 2023, vilka brutit ner på SNI-koder för att få specifik statistik för livsmedelssektorn. Siffrorna visar att nivån har legat på samma nivå vid Tillväxtverkets tidigare enkätundersökningar 2017 och 2020. Detta kan jämföras med undersökningens samtliga små och medelstora företag där 23 procent anger det som ett tillväxthinder. Det är framförallt primärproduktionen inom livsmedelssektorn som höjer siffran, då 49 procent av primärproduktionsföretagen anger lagar och myndighetsregler som ett tillväxthinder. Näst största tillväxthindret är tillgång till lämplig arbetskraft med 31 procent, vilket är i samma nivå som för samtliga företag.

Tillväxtverket har ett uppdrag om att förenkla genom utveckling av verksamt.se (N2019/03240). Under året har de arbetat med att vidareutveckla koncepten för att på så sätt kunna skala upp piloten för vattenbruket till fler branscher i livsmedelskedjan. Tillsammans med länsstyrelsen har de också arbetat med ett utvecklat koncept för guidat stöd till företag för relevanta tillstånd i flera branscher i livsmedelskedjan och standardiserade digitala kommunala tillståndsförfaranden. De har också lagt grunden för att på sikt minska och förenkla uppgiftslämnande för livsmedelsföretag. I detta uppdrag ingår även att analysera den samlade regelgivningen för livsmedelskedjan. I denna del rapporterade Tillväxtverket i april 2023 en sammanställning av identifierade hinder och förslag på lösningar.

Små förändringar i produktionen under 2022 samtidigt som priser på insatsvaror höjdes kraftigt

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- produktion av vissa jordbruksprodukter (tabell 2.10)
- svenska marknadsandelar (tabell 2.11)
- jordbruksmarkens utveckling (tabell 2.12).

Tabell 2.10 Produktion av vissa jordbruksprodukter

Kvantitet i tusen ton

År	2008	2012	2019	2021	2022p*
Spannmål	5 195	5 070	6 149	4 965	5 823
Oljeväxter	265	334	386	344	423
Potatis	863	805	847	826	852
Sockerbetor	1 975	2 314	2 029	2 046	1 900*
Invägd mjölk	2 987	2 861	2 704	2 782	2 765
Griskött	271	233	240	253	254
Matfågel	115	118	164	183	176
Nötkött	129	122	150	136	135
Ägg	102	122	150	128	154

Källa: Jordbruksverket, 2023:6 Uppföljning och utvärdering – årsrapport 2023. För 2022 är uppgifterna hämtade från Jordbruksverkets marknadsbalanser för 2022.*Preliminär uppgift.

2022 års skörd av spannmål var 10 procent större än genomsnittet för de föregående fem åren. Gynnsamt väder ökade skördeutfallet per hektar, särskilt för de vårsådda grödorna. Arealerna med de högavkastande höstsådda grödorna var förhållandevis stora. Höga priser på raps ökade intresset för att odla.

Produktionen av griskött har ökat med 9 procent mellan 2012 och 2022, och har en positiv trend sedan 2019. Produktionen av nötkött ökade med drygt 8 procent mellan åren 2012 och 2021. Under 2022 var produktionen (ton) oförändrad jämfört med 2021. Invägningen av mjölk har sjunkit med 3,4 procent mellan 2012–2022.

Under 2022 minskade invägningen med 0,6 procent. Fjäderfäsektorn har länge haft en positiv trend. Produktionen av matfågel ökade med 56 procent mellan 2012–2021, men 2022 minskar produktionen med drygt 3 procent. Konsumtionen av fjäderfä som länge ökat, ser ut att plana ut något 2022. Produktionen av ägg har ökat de senare åren, men på grund av utbrottet av fågelinfluensa sjönk produktionen med 14 procent under 2021. Under 2022 ser äggproduktionen ut att ha återhämtat sig.

Tabell 2.11 Svensk marknadsandel i vissa sektorer

Andel svensk produktion av konsumtion, värde över 1 betyder att produktionen överstiger konsumtionen

År	2008	2012	2020	2021	2022
Morötter	0,87	0,91	0,96	0,97	0,96
Äpplen	0,20	0,20	0,25	0,28	0,28
Nötkött	0,56	0,51	0,61	0,58	0,56
Griskött	0,81	0,68	0,80	0,83	0,83
Matfågel	0,69	0,65	0,77	0,76	0,73
Ägg	0,89	0,91	0,98	0,89	1,0
Mjölkekvivalenter	--	0,78	0,70	0,73	0,72
Ost	0,66	0,56	0,41	0,42	0,39
Matpotatis	0,75	0,79	0,94	0,92	0,91
Spannmål	1,22	1,24	1,39	1,18	1,36

Källa: Jordbruksverket, 2023:6 Uppföljning och utvärdering – årsrapport 2023. För 2022 har marknadsandelarna hämtats från Jordbruksverkets återkommande redovisning av marknadsbalanserna.

Den svenska totalkonsumtionen av frukt och grönsaker har ökat med 16 procent under de senaste tio åren. Marknadsandelarna för svenskproducerad mat ökade under 2022 för flera produkter, med en svagare utveckling för svenskt kött. Mjölkekvivalenter är en omräkning av samtliga mejeriprodukters innehåll av mjölkråvara. Marknadsandelarna för frukt och grönt varierar med förutsättningar för odling i Sverige. Sedan 2011 har den svenska marknadsandelen avseende tomater och äpplen ökat. Sverige är normalt en nettoexportör av spannmål. Svensk marknadsandel visar hur stor del av den totala förbrukningen som produceras i Sverige. För att jordbruket i Sverige ska kunna producera nuvarande mängder av livsmedel krävs importerade insatsvaror som gödselmedel, bekämpningsmedel, foder och drivmedel. Dessutom krävs importerade maskiner och reservdelar.

Tabell 2.12 Jordbruksmark i Sverige

Tusen hektar

	2010	2014	2019	2021	2022
Åkermark	2633	2596	2551	2546	2538
Betesmark	451	436	453	464	464

Källa: Jordbruksverket, Sveriges officiella statistik, statistikdatabasen JO0104.

Det är en förutsättning för ökad livsmedelsproduktion att företagen har tillgång till produktiva markresurser och att jordbruksmarkens bördighet behålls och utvecklas. Den totala jordbruksmarksarealen var 3 001 800 hektar 2022 vilket är en minskning med 8 000 hektar jämfört med 2021 och en minskning med 83 600 hektar jämfört med 2010. Jordbruksmarken består till 85 procent av åkermark och 15 procent av betesmark och slätteräng.

Under 2022 påverkades jordbruket av kraftigt ökade priser på insatsvaror, bl.a. för foder, energi och gödselmedel. Framför allt påverkades animaliesektorerna då avräkningspriserna initialt inte fullt ut kompenenserade för de ökade kostnaderna. Vid sidan om riksdagens beslut om en ökad nedsättning av dieselskatten till de areella näringarna beslutade riksdagen även om medel för krisstöd till jordbruket, yrkesfisket

och växthussektorn. Budgeten för krisstöden till fjäderfä, mjölk, nötkött, gris, fisket samt växthussektorn uppgick till 1 980 mnkr, vilket i princip har utnyttjats.

Justeringar inom den gemensamma jordbrukspolitiken

Den övergripande målsättningen med EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) är enligt EUF-fördraget att höja produktiviteten inom jordbruket, tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skäligen levnadsstandard, stabilisera marknaderna, trygga livsmedelsförsörjningen och tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser. Åtgärderna inom GJP bidrar bl.a. till stärkta inkomster men bidrar även till flera miljömål och till utvecklingen på landsbygderna. För kvarvarande insatser samt utbetalningar för perioden 2014–2022 hanteras stöden inom landsbygdsprogrammet, medan stöd från 2023 inryms i Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken, tillsammans med de direktstöd som finansieras via Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) som godkändes av Europeiska kommissionen den 28 oktober 2022. Huvuddelen av stöden i landsbygdsprogrammet stängdes för ansökan i slutet av 2022. I inledningen av 2023 genomfördes en ändring av landsbygdsprogrammet där i första hand finansieringsandelar mellan EU och Sverige justerades i stöden för att korrigera för den, gentemot euron, svaga svenska valutakursen. För utfallet av 2023 års stödansökningar inom den strategiska planen finns inte tillförlitliga data att redovisa ännu.

Ökade utbetalningar inom direktstöden

Av 2022 års gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreatursstöd och stöd till unga lantbrukare betalade Jordbruksverket ut 97,6 procent av stöden före årsskiftet, vilket motsvarade ca 7 223 miljoner kronor. I jämförelse med föregående år är det en ökning med 495 miljoner kronor beroende på en förändrad valutakurs. Av de 5 179 miljoner kronor som betalades ut till enskilda företag betalades 10 procent till företag där ansökan var registrerad på en kvinna och 90 procent till företag där ansökan var registrerad på en man.

Genomförandet av landsbygdsprogrammet visar god målpuppfyllelse

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av landsbygdsprogrammet bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används de indikatorer som redovisas nedan i tabell 2.13. Samtliga landsbygdsprogrammets resultatindikatorer följs upp av Jordbruksverket. För fördjupad redovisning och analys av hur programmet fortskrider hänvisas till programmets årsrapport och till Jordbruksverkets årsredovisning. Det slutliga resultatet av landsbygdsprogrammets åtgärder kan redovisas först efter 2025 när programmet har avslutats, vilket är tre år efter programmets sista programår 2022. Inom landsbygdsprogrammet har det t.o.m. 2022 betalats ut knappt 42 miljarder kronor, eller 87 procent av budgeten. Målpuppfyllelsen t.o.m. 2022 är över lag god i förhållande till programmets mål för de indikatorer som kompletterar de centrala indikatorerna.

Tabell 2.13 Kompletterande indikatorer för landsbygdsprogrammet

Fokusområde och indikatorer	Programmets mål för 2014–2022	Utfall t.o.m. 2022 av programmets mål	Utfall t.o.m. 2022 i % av programmets mål
Kunskapsöverföring och innovation			
Antal deltagare på utbildningar	135 500	18 857	13,9
Jordbrukets konkurrenskraft			
Andel av jordbruksföretag som fått investeringsstöd	5,28 %	4,15 %	78,5
Andel av jordbruksföretag som fått startstöd	1,21 %	1,04 %	86,3
Livsmedelskedjan och djurvälstånd			
Andel djurenheter som berörs av djurvälståndersättningar	17,41 %	16,4 %	94,3
Miljöersättningar			
Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som stödjer biologisk mångfald eller landskap	19,18 %	18,72 %	97,6
Klimat			
Investeringar i produktion av förnybar energi (euro)	63 072 200	45 561 086	72,2

Källa: Jordbruksverket.

Ärendena inom delätgården kompetensutveckling är ofta omfattande och pågår över flera år och därmed blir det en fördröjning av rapporteringen av deltagarantalet för indikatorn. I nuläget har inte Jordbruksverket någon tydlig indikation på att det uppsatta målet för indikatorn kommer att nås, även om en betydande ökning av måluppfyllelsen prognosticeras. Könsuppdelad statistik för denna delätgård finns inte att tillgå.

För att stärka jordbrukets konkurrenskraft ingår investeringsstöd i programmet, med en total åtgärdsbudget på 3 243 miljoner kronor under perioden. Vid utgången av 2022 har 79 procent av programmets mål om andel jordbruksföretag uppnåtts.

Djurvälståndersättningarna har en total åtgärdsbudget på drygt 1 671 miljoner kronor och under 2022 uppnåddes nästan programmets mål om andel djurenheter.

Miljöersättningarna inom landsbygdsprogrammet har en åtgärdsbudget på ca 11 002 miljoner kronor under perioden. Medlen används bl.a. till åtgärder för att bevara den biologiska mångfalden och värdefulla miljöer i landskapet, men också till insatser för förbättrad vattenkvalitet och kolinlagring. För några ersättningar, som miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar samt för fåbodar och ersättning till ekologisk produktion, är måluppfyllelsen god, 94–117 procent. Under 2022 uppnåddes programmets mål vad gäller indikatorn andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som stödjer biologisk mångfald eller landskap, vilket regeringen bedömer har bidragit till att gynna miljön jämfört med om ersättningarna inte hade funnits.

De investeringar i produktion av förnybar energi som genomförts genom landsbygdsprogrammet har hittills skett i mindre omfattning än målsättningen. Jordbruksverket bedömer att relativt svaga marknadsutsikter och otillräcklig prisbild på den producerade energin har påverkat efterfrågan på investeringsmedel negativt. Dessutom gjorde regeringen en ändring av reglerna för det nationella stödet Klimatklivet som ytterligare kan ha minskat intresset för att söka stöd i GJP för liknande ändamål.

Budgeten för åtgärder inom området landsbygdsutveckling uppgår till totalt 9 449 miljoner kronor. Beviljat stöd uppgår vid utgången av 2022 till 8 907 miljoner

kronor, det vill säga 94 procent av budgeten. Bredbandsstödet har beloppsmässigt den största budgeten (drygt 4 353 miljoner kronor). Målet för det stödet är att 361 000 personer ska få möjlighet att ansluta sig till ett bredbandsnät. Det förväntade resultatet från beviljade projekt är att ca 331 000 personer ges anslutningsmöjlighet, men det faktiska resultatet kan redovisas först när alla projekt är avslutade. Till området landsbygdsutveckling räknas även stöd till kommersiell service, som delvis finansieras via landsbygdsprogrammet. Bredband och kommersiell service redovisas närmare inom utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 4.3 respektive 19 Regional utveckling, avsnitt 3.6.3. Arbetet med lokalt ledd utveckling genom leadermetoden redovisas särskilt under avsnitt 2.6.1.

Gott djurhälsoläge i djurhållningen

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen i animalieproduktionen bidrar till målen för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- försäljning av antibiotika till djur
- antibiotikaresistens i djurhållningen
- antalet utbrott av smittsamma djursjukdomar.

Enligt Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) har försäljningen av antibiotika till livsmedelsproducerande djur inom EU stadigt minskat sedan 2011. Enligt senaste rapporten European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption (ESVAC), som redovisar siffror för 2021, är Sverige fortsatt ett av de länder som har lägst försäljning inom EU. Från och med 2023 är insamling av uppgifter om försäljning av antimikrobiella läkemedel till djur obligatorisk enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/6 av den 11 december 2018 om veterinärmedicinska läkemedel och om upphävande av direktiv 2001/82/EG. Samtidigt har även krav på insamling av uppgifter om användning av antimikrobiella läkemedel till djur införts.

Jordbruksverket rapporterar årligen enligt regeringsuppdrag om försäljning av antibiotika till djur. Jordbruksverket har för 2022 inkommit med en begäran om anstånd sex månader gällande redovisning av läkemedelsstatistiken enligt uppdraget. Anledningen är att avvikelser i statistiken upptäckts och att kompletta uppgifter inte har varit tillgängliga i tid. Även för åren 2017–2021 har avvikelser från tidigare rapporterad statistik identifierats. Även med beaktande av den osäkerhet som finns rörande statistiken är dock bedömningen att Sverige har en stabilt låg försäljning av antibiotika till djur.

Övervakning av resistens i livsmedelskedjan sker i enlighet med kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1729 av den 17 november 2020 om övervakning och rapportering av antimikrobiell resistens hos zoonotiska och kommensala bakterier och om upphävande av genomförandebeslut 2013/652/EU. I ett internationellt perspektiv har Sverige fortsatt en låg förekomst av resistens i djurhållningen. Enligt Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har andelen tarmprover från svenska slaktkycklingar med E. coli som producerar ESBL (ett enzym som bryter ner de flesta antibiotika ur penicillingruppen) minskat under senare år och sedan 2019 kan en stabilt låg nivå noteras.

Tabell 2.14 Andel (procent) av slumpmässigt utvalda friska slaktkycklingar provtagna vid slakt som bär på ESBL-bildande E. coli

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Odling efter anrikning		39	43	34	13	3	3	1	2
Direktodling	26	23	26						

Källa: SVA.

I budgetpropositionen för 2023 infördes ett kompletterande mått på indikatorn antibiotikaresistens i djurhållningen. Andelen E. coli från friska slaktkycklingar (provtagna vid slakt) som är känsliga för alla testade substanser redovisas i tabell 2.15. Andelen har varit stabil de senaste åren.

Tabell 2.15 Andel (procent) E. coli från friska slaktgrisar respektive slaktkycklingar som är känsliga för alla testade substanser (antibiotika)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Slaktgris		68		71		71		64	
Slaktkyckling	75		71		69		72		69

Källa: SVA.

Förebyggande insatser för god djurhälsa och ett gott smittskydd syftar till att ge en minskad förekomst av de djursjukdomar som kan innebära stora konsekvenser för både djurvälståndet och ekonomin. Dessutom blir effekten ett minskat behov av användning av antibiotika och därmed minskad risk för uppkomst och spridning av resistens.

Sverige har ett gott djurhälsoläge hos både vilda och tama djur även om det varje år förekommer vissa geografiskt avgränsade utbrott av smittsamma djursjukdomar. Många av de smittämnen som är vanliga i andra länder förekommer inte alls eller i mycket begränsad omfattning hos djur i Sverige. Under 2022 har 178 utredningar av allvarliga och smittsamma djursjukdomar (epizootier) i Sverige lett till provtagning (se tabell 2.16), varav epizootisk sjukdom har konstaterats i 6 fall.

Tabell 2.16 Antalet utredningar av epizootisjukdom som lett till provtagning samt antalet fall/besättningar där epizootisjukdom konstaterats

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Utredningar av epizootisjukdomar som lett till provtagning	134	162	131	185	156	138	141	145	205	178
Fall/besättningar med konstaterad epizootisjukdom	4	9	4	22	9	5	3	5	29	6

Källa: SVA, årsredovisningar 2013–2022 samt egna beräkningar.

Trots ett mycket allvarligt läge i Europa gällande högpatogen fågelinfluensa konstaterades endast ett utbrott på en fjäderfåanläggning i Sverige under 2022. Samtidigt var förekomsten av fågelinfluensa hos vilda fåglar hög under sommaren. I december 2022 påvisades salmonella på en stor anläggning med värphöns och ett omfattande arbete med provtagning och sanering pågick under 2023. Fram till augusti 2023 har ca 800 000 djur avlivats och mer än 30 miljoner ägg återkallats till följd av utbrottet.

Fortsatt arbete med att ersätta, begränsa och förfina användningen av försöksdjur

Jordbruksverkets kompetenscentrum för 3R-frågor har byggts upp i samverkan med företrädare för forskarsamhället, industrin och djurskyddsorganisationer och är i dag en etablerad kontaktpunkt för 3R-frågor i Sverige. Under året har centret fortsatt arbetet med att samla, främja och sprida information om 3R, vilket handlar om att ersätta (replace), minska (reduce) och förfina (refine) användningen av djurförsök.

Ett utmanande år för länsstyrelsernas djurskyddskontrollverksamhet

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av länsstyrelsernas djurskyddskontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- antalet kontrollinsatser som länsstyrelserna har genomfört
- hur många normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet klagomålskontroller.

Mot bakgrund av att det sedan 2020 finns en mer detaljerad information om länsstyrelsernas kontrollarbete gjordes vissa justeringar av indikatorn 2020. Detta leder till att siffrorna beträffande det totala antalet kontrollinsatser inte är helt jämförbara med siffrorna för åren före 2020.

Länsstyrelserna genomförde tillsammans totalt 16 383 s.k. kontrollinsatser under 2022, vilket låg på ungefär samma nivå som de två föregående åren, då motsvarande siffra var 15 909 år 2021 respektive 16 390 år 2020.

För att hantera den stora mängden klagomålsärenden från allmänheten och få tid över för den i förväg planerade riskbaserade kontrollverksamheten, har länsstyrelserna målsättningen att genomföra minst lika många i förväg planerade och riskbaserade kontroller (normalkontroller) som klagomålskontroller. Sett till ett genomsnitt för hela landet har något fler normalkontroller än klagomålskontroller utförts samtliga år under åren 2016 till och med 2022, med undantag för 2018.

Länsstyrelserna har arbetat på olika sätt för att effektivisera och utveckla djurskyddsverksamheten, bl.a. samverkar länsstyrelserna sinsemellan för att främja kvaliteten och rättssäkerheten i kontrollen. Länsstyrelserna bedriver även ett systematiskt arbete för att informera, samverka och förbättra dialogen med djurhållare för att underlätta för dem att leva upp till kraven i djurskyddslagstiftningen.

Länsstyrelserna har i årsredovisningarna för 2022 pekat på att det försämrade konjunkturläget och ett hårdare samhällsklimat har inneburit utmaningar. Flera länsstyrelser har tagit emot ett ökat antal klagomålsärenden och många av ärendena har krävt omfattande åtgärder från länsstyrelsernas sida. Flera länsstyrelser uppger även att de upplever en ökad hotbild mot verksamheten, vilket har medfört att myndigheterna har arbetat med att säkerställa en god och säker arbetsmiljö för myndigheternas personal.

Kontrollmyndigheterna kontrollerade 2022 en högre andel livsmedels- och dricksvattenanläggningar i högsta riskklass jämfört med 2021

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av myndigheternas livsmedels- och dricksvattenkontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

- andelen livsmedels- och dricksvattenanläggningar i högsta riskklass som har kontrollerats.

Andelen kontrollmyndigheter som kontrollerar minst 90 procent av livsmedels- och dricksvattenanläggningarna med högst risk var högre under 2022 än 2021.

Tabell 2.17 Andelen livsmedelsanläggningar i högsta riskklass som har kontrollerats av kontrollmyndigheterna

Andelen av anläggningar i högsta riskklass som kontrollerats	Andel kontrollmyndigheter (%) 2014	Andel kontrollmyndigheter (%) 2015	Andel kontrollmyndigheter (%) 2016	Andel kontrollmyndigheter (%) 2017	Andel kontrollmyndigheter (%) 2018	Andel kontrollmyndigheter (%) 2019	Andel kontrollmyndigheter (%) 2020	Andel kontrollmyndigheter (%) 2021	Andel kontrollmyndigheter (%) 2022
0–50 %	4	4	7	5	5	3	8	6	1
51–90 %	21	19	16	17	17	17	29	14	16
91–100 %	74	77	77	78	78	80	63	80	82
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Anm.: Värdena i tabellen är avrundade och summerar därför inte alltid till 100 procent. Det är viktigt att notera att inte alla kontrollmyndigheter har anläggningar i högsta riskklassen. År 2022 hade 244 av 247 kontrollmyndigheter livsmedelsanläggningar i högsta riskklassen (246 kommunala kontrollmyndigheter samt Livsmedelsverket).

Källa: Livsmedelsverkets årsredovisningar 2015–2022 samt kompletterande information från Livsmedelsverket.

Tabell 2.18 Andelen dricksvattenanläggningar i högsta riskklass som har kontrollerats av kontrollmyndigheterna

Andelen av anläggningarna i högsta riskklass som kontrollerats	Andel kontrollmyndigheter (%) 2014	Andel kontrollmyndigheter (%) 2015	Andel kontrollmyndigheter (%) 2016	Andel kontrollmyndigheter (%) 2017	Andel kontrollmyndigheter (%) 2018	Andel kontrollmyndigheter (%) 2019	Andel kontrollmyndigheter (%) 2020	Andel kontrollmyndigheter (%) 2021	Andel kontrollmyndigheter (%) 2022
0–50 %	18	23	26	24	20	15	27	20	16
51–90 %	0	2	0	3	1	0	3	1	1
91–100 %	82	75	74	73	79	85	70	79	83
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Källa: Livsmedelsverkets årsredovisningar 2015–2022 samt kompletterande information från Livsmedelsverket.

Insatser för att förstärka kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen har lett till en ökad riskbaserad kontroll på nationell nivå

Från 2020 har länsstyrelserna tillförts medel för att förstärka kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen. Syftet är att genomföra kontroller utifrån en nationell, riskbaserad kontrollplanering som tagits fram av Livsmedelsverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna gemensamt.

Under 2021 kontrollerade länsstyrelserna 726 av de 1 000 anläggningar som skulle kontrolleras enligt den nationella planeringen, dvs. 73 procent. Under 2022 kontrollerade länsstyrelserna 827 av de 1 000 anläggningar de tilldelats enligt den nationella riskbaserade kontrollplaneringen, dvs. 83 procent.

I den nationellt planerade riskbaserade kontrollen under 2021 genomfördes foderkontroll i samband med livsmedelskontroll i 591 av de 726 genomförda kontrollerna, dvs. i 81 procent av fallen. Under 2022 var motsvarande siffra 635 av 827 utförda kontroller, dvs. 77 procent.

Totalt fick 2,1 procent av de registrerade primärproducenterna riskbaserad kontroll under 2021. Under 2022 ökade andelen objekt som fick riskbaserad kontroll till 2,3 procent av de registrerade anläggningarna. Arbete har även utförts för att uppdatera anläggningsregister och detta förväntas öka förutsättningarna för en än mer riskbaserad kontrollplanering för kommande år.

Länsstyrelserna anger i vissa fall i sina årsredovisningar att deras kontroll inledningsvis under 2022 har påverkats av pandemin. Det är svårt att säga om detta påverkar det

totala utfallet. I de fall enskilda länsstyrelser motiverat varför de inte når målen har det främst rört sig om andra skäl än pandemin.

Tabell 2.19 Anläggningar i primärproduktion av livsmedel och foder med riskbaserad planerad kontroll

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal anläggningar	34 678	34 086	34 954	35 218	35 372	35 206
Antal anläggningar med riskbaserad planerad kontroll	422	419	462	757	726	827
Andel anläggningar med riskbaserad planerad kontroll (%)	1,2	1,2	1,3	2,1	2,1	2,3

Källa: Livsmedelsverkets årsredovisning 2022 samt kompletterande information från Livsmedelsverket.

Insatser för en ökad likvärdighet i livsmedelskontrollen

Livsmedelsverket har genomfört en rad åtgärder som en del i uppdraget från den förra regeringen att öka likvärdigheten i livsmedelskontrollen i hela landet.

Inom projektet God kontrollsed, som syftar till att underlätta för företag genom en förbättrad livsmedelskontroll, har det under året färdigställts och beslutats om en ny riskklassificeringsmodell. Modellen har kommunicerats till kontrollmyndigheterna och dessa ska omklassificera sina kontrollobjekt under 2023 utifrån modellen inför 2024 års kontroll.

Livsmedelsverket slutredovisade även i december 2022 en utvärdering av effekterna av insatser för att öka likvärdigheten i kontrollen. Utvärderingen visar att flera utvecklingsåtgärder gett resultat men att de största resultaten för likvärdighet förväntas komma när efterhandsdebiteringen av livsmedelskontrollavgifterna tillämpas fullt ut under 2024. Livsmedelsverket konstaterar i sin redovisning att det största hindret mot ökad likvärdighet är det faktum att vi har knappt 250 kommunala kontrollmyndigheter i ledet efter primärproduktionen och att många av dessa har färre än en årsarbetskraft som arbetar med livsmedelskontroll.

Fler konsumenter ska kunna äta vildsvinskött

Genom regeringsbeslut den 10 juni 2021 infördes subventioner riktade till privatpersoner av kostnader för analyser av trikiner och cesium-137 i vildsvinskött. Syftet är att med bibehållen livsmedels säkerhet öka mängden vildsvinskött som konsumeras hos jägare. Staten ersätter de ackrediterade laboratorierna för de analyser de utfört åt jägare. Antalet subventionerade trikinanalyser var högre under det andra halvåret 2022 jämfört med samma period 2021. Sett till hela förra året subventionerades ca 75 procent av alla utförda trikinanalyser. Detta är en stor ökning jämfört med 2021 även om antalet utförda trikinanalyser uppgår till den lägsta nivån på fyra år. Antalet subventionerade cesiumanalyser stabiliserades under 2022 på en nivå som är jämförbar med 2021.

Miljömässig hållbarhet i jordbruket

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av miljömässig hållbarhet i jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

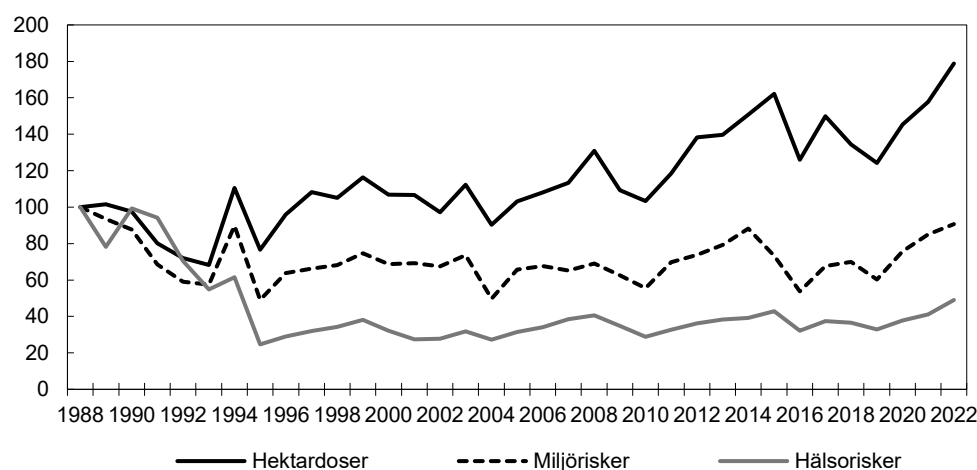
- förändring i kväve- och fosforutnyttjande i den svenska jordbrukssektorn
- utsläpp av ammoniak från jordbrukssektorn
- förändringar i hälso- och miljörisker vid användning av växtskyddsmedel
- utsläpp av växthusgaser från jordbruket.

Växtnäringsbalansberäkningar för jordbruksmark (åker och betesmark) visar enligt Statistiska centralbyrån (MI 40 SM 2101) för 2019 ett överskott på 40 kilo per hektar vad gäller kväve, vilket är en ökning jämfört med den senast gjorda balansberäkningen som avsåg 2016, där överskottet var 37 kilo per hektar. Ökningen kan till största del förklaras av ökad tillförsel av kväve via mineralgödsel till vall 2019, utifrån behovet av att fylla de tömda foderlagren till följd av torkan 2018. När det gäller fosfor ligger balansen kvar på 0 kilo per hektar för riket som helhet. Inom det nationella snittet finns dock en spridning, där Götalands södra slättbygder har ett underskott på knappt 5 kg per hektar och Götalands skogsbygder ett överskott på knappt 2 kg per hektar. Dessa balanser har inte heller i någon stor utsträckning förändrats sedan 2016. Enligt statistik från Naturvårdsverket uppgick jordbrukets utsläpp av ammoniak till 45 800 ton 2021, vilket är en svag minskning jämfört med 2020.

I diagrammet nedan illustreras trender för hektardoser samt hälso- och miljörisker vid användningen av växtskyddsmedel inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsodling.

Diagram 2.3 Riskindex för växtskyddsmedel i Sverige åren 1988–2022 uppdelat i hälso- och miljöriskindex respektive hektardoser

Index, basår 1988

Källa: Kemikalieinspektionen.

Studier visar att antalet pollinerande insekter minskar, både på art- och individnivå såväl i Sverige som i andra delar av världen. En minskning av pollinerande insekter ger negativa konsekvenser för jordbruket, trädgårdsnäringen och den biologiska mångfalden. Värdet av honungsbinas pollinering uppskattas av Jordbruksverket till ca 315–641 miljoner kronor. Regeringen beslutade den 16 mars 2023 om en reviderad handlingsplan för hållbar användning av växtskyddsmedel 2023–2027. Planen säkerställer ett fortsatt arbete för människors hälsa, minskade risker för pollinerare och andra nyttoinsekter samtidigt som utvecklingen och implementeringen av hållbara odlingssystem ska öka. Sverige har en betydligt lägre användning av växtskyddsmedel per hektar jämfört med de flesta länderna i Europa och resthalter från växtskyddsmedel i inhemskt producerade vegetabilier är låga. I Sverige har flera växtskyddsmedel som bedömts som skadliga för pollinerande insekter minskat i användning de senaste tio åren.

Jordbrukssektorns utsläpp av växthusgaser uttryckt i koldioxidekvivalenter i Sverige var 6,7 miljoner ton 2021, vilket motsvarar ca 14 procent av Sveriges totala utsläpp. Det innebär att utsläppen i princip är oförändrade under de senaste 10 åren. Jordbrukets utsläpp från arbetsmaskiner samt utsläpp och upptag från åkermark och betesmark redovisas i andra sektorer.

Karantänkskadegörare är växtskadegörare som ska bekämpas och utrotas då de kan få oacceptabla miljömässiga och ekonomiska konsekvenser om de sprids. Relativt få fynd görs i kontrollen, vilket tyder på att inventeringen är effektiv och sundhetsläget bra. Riksdagen antog en ny växtskyddslag 2022 som bl.a. skapar incitament för producenter att anmäla utbrott genom att staten kan lämna ersättning vid bekämpning av EU-reglerade växtskadegörare till den som drabbas av vissa kostnader och förluster.

Positiv utveckling inom vattenbruket och insjöfisket medan utmaningar kvarstår inom fisket till havs

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av en hållbar förvaltning av fiskbestånden och en hållbar utveckling av fiskerinäringen, inklusive vattenbruket, bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- biologisk status för fiskbestånd
- svenska yrkesfiskets förädlingsvärde
- svenska vattenbrukets produktion.

Ett långsiktigt hållbart fiske är beroende av livskraftiga fiskbestånd. I enlighet med den gemensamma fiskeripolitiken ska nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna ske på ett sådant sätt att fiskbeståndet återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (MSY). MSY utgör det största årliga uttag ett fiskbestånd kan producera utan att beståndet minskar och är ett centralt mål i den gemensamma fiskeripolitiken (GFP).

Centralt i detta sammanhang är fastställandet av de årliga fiskemöjligheterna, inom ramen för GFP, i form av totalt tillåtna fångstmängder (Total Allowable Catch, TAC) och kvoter och därtill knutna regleringar. Kommissionens årliga meddelande till rådet och Europaparlamentet om de framsteg som har gjorts för ett mer hållbart fiske presenterades den 14 juni 2023 (COM(2023) 303). Kommissionen konstaterar i sitt meddelande att framsteg görs för att uppnå målet om ett hållbart fiske i EU och att fisketrycket generellt minskar över tid samtidigt som biomassan i haven ökar. Vidare konstaterar kommissionen att fiskemöjligheterna fastställs enligt MSY för EU:s interna bestånd. För de arter där den vetenskapliga rådgivningen har inneburit att inget fiske bör ske fastställs det låga bifångstkvoter och ytterligare bevarandeåtgärder vidtas. Storbritanniens utträde ur EU har försvårat överenskommelser om fördelning av kvoter mellan EU och kuststater i Nordostatlanten, vilket bidrar till ett överfiske av vissa bestånd. Kommissionen påpekar också i sitt meddelande att beståndssituationen för flera bestånd i Medelhavet, Svarta havet och i Östersjön fortsatt är bekymmersam. I Östersjön understryker kommissionen att miljösituationen är dramatiskt annorlunda än i andra vatten och olika påfrestningar som omfattande föroreningar från tillförsel av näringsämnen och ihållande höga halter av främmande ämnen påverkar bestånden och deras utveckling negativt.

Andra viktiga verktyg för att uppnå ett långsiktigt hållbart fiske är exempelvis medel i havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet som främjar en övergång till skonsammare fiskemetoder och anpassning till landningsskyldigheten, samt kontrollåtgärder som säkerställer regelefterlevnad. Införandet av skyddade områden till havs och åtgärder för att minska övergödning och föroreningar kan också gagna ett långsiktigt hållbart fiske.

Inom fiskerikontrollen fortsätter utvecklingen av det riskbaserade arbetssättet vilket innebär att fiskerikontrollen fokuserar på de delar av fisket där det bedöms att risken för överträdelser är som störst och där den biologiska känsligheten är stor.

Arbets sättet syftar till att effektivisera samt ge förutsättningar för högre kvalitet av kontrollerna som görs. Under 2022 har fiskerikontrollen också förstärkts genom en översyn av det svenska regelverket för vägning för att säkerställa en korrekt kvotavräkning och förbättra insamling av fiskeriberoende data. Vidare har fokus på kontroll av landningsskyldigheten ökat för att möjliggöra en förbättrad fångst-rapportering från fisket och kvotavräkning. Under 2022 genomfördes riktade kontrollinsatser mot olovliga utkast i räkfisket på Västkusten, vilket visade att olovliga utkast av mindre värdefull råräka är ett problem i svenskt räkfiske. Arbetet med att genomföra ett pilotprojekt med s.k. REM-teknik (Remote Electronic Monitoring) ombord på fiskefartyg har fortsatt under året där några licenshavare inom det pelagiska fisket ingår.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om Sveriges deltagande i regionala samarbetsorgan och i Internationella havsforskningsrådet (ICES) (bet. 2021/22:MJU6 punkt 3, rskr. 2021/22:61). Av tillkännagivandet följer dels att Sverige i det regionala samarbetet inom den gemensamma fiskeripolitiken, inom Baltfish och Scheveningen och inom de regionala rådgivande nämnderna samt inom Helcom ska vara pådrivande för att den vetenskapliga rådgivningen från ICES säkerställer en ekosystembaserad förvaltning i Östersjön och Nordsjön, dels att regeringen ska se till att Sverige aktivt förvaltar sitt medlemskap i ICES genom att ta till vara möjligheten att begära underlag från ICES, både via kommissionen och direkt som enskild medlemsstat eller tillsammans med andra medlemsstater (bet. 2021/22:MJU6 s. 36).

Regeringen kan konstatera att i ICES drygt 200 arbetsgrupper deltar i dagsläget ca 160 svenska experter. Sverige har även en delegat och flera alternerande delegater i ICES vetenskapliga kommitté (SCICOM) respektive i ICES rådgivande kommitté (ACOM). Havs- och vattenmyndigheten samordnar löpande det administrativa arbetet med nomineringsförslag till ICES arbetsgrupper. Detta görs i samarbete med relevanta myndigheter, organisationer och lärosäten. Företrädare för Regeringskansliet sitter i ICES råd och har mandatet att nominera svenska experter till ICES arbetsgrupper. Havs- och vattenmyndigheten och Regeringskansliet har en öppen inställning till deltagandet av experter i ICES arbetsgrupper vilket bidrar till brett deltagande från olika universitet och lärosäten även i arbetsgrupper som rör den marina miljön, vattenbruk och avseende socioekonomi. Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Havs- och vattenmyndigheten och Havsmiljöinstitutet har under 2023 etablerat en process för hur medel från nationella forskningsprogrammet för hav och vatten kan tilldelas svenska forskare för ytterligare deltagande i ICES.

Den data som ligger till grund för ICES rådgivning samlas in av ICES medlemsländer. För medlemsstater i EU sker detta huvudsakligen inom ramen för det arbete som bedrivs i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1004 av den 17 maj 2017 om upprättande av en unionsram för insamling, förvaltning och användning av data inom fiskerisektorn och till stöd för vetenskaplig rådgivning rörande den gemensamma fiskeripolitiken och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 199/2008. För EU:s datainsamling finns sex regionala koordineringsgrupper som syftar till att samordna berörda medlemsstater. Sverige deltar i gruppen för Östersjön, för Nordatlanten och Nordsjön samt för ekonomiska frågor. Utöver experter från Havs- och vattenmyndigheten så deltar även experter från Statens jordbruksverk och Sveriges lantbruksuniversitet i vissa av de regionala koordineringsgrupperna. Regeringens bedömning är att Sverige redan i dag har en ledande roll och ett högt engagemang inom ICES och arbete pågår för att ytterligare öka Sveriges deltagande i organisationen med kompetens inom flera vetenskapsområden som rör mänsklig påverkan på den marina miljön utöver fiske.

Sverige deltar även aktivt i det regionala samarbetet i Baltfish och Scheveningen där regeringen driver vikten av att det finns tillfredsställande vetenskapliga underlag för att grupperna ska kunna lägga fram gemensamma rekommendationer till Europeiska kommissionen. Eftersom den gemensamma fiskeripolitiken omfattas av EU:s exklusiva kompetens utgör Europeiska kommissionen en viktig beställare av återkommande rådgivning om hållbart nyttjande av fiskbestånden i Nordostatlanten och Östersjön. En majoritet av fiskbestånden i EU:s vatten delas med tredjeländer som också är medlemmar i ICES varför dessa länder gemensamt samordnar förfrågningar till ICES om vetenskapliga råd. Regeringen har genom deltagande i dessa konsultationer aktivt bidragit till förfrågningar om vetenskaplig rådgivning för bestånd av intresse för Sverige. Detta har till exempel varit fallet vad gäller förvaltningsstrategi för räka, och för en förfrågan från EU om förvaltning av Nordsjösill och behoven av att även beakta vårlekande sill från Östersjön i denna förvaltning. Ett annat exempel är en förfrågan från EU till ICES gällande strömming i centrala Östersjön och i Rigabukten avseende ålders- och storlekssammansättning och orsaker till bristen på stor strömming som observerats. Denna förfrågan tillkom genom ett uttalande på rådsmötet i oktober 2022 som initierats av den svenska regeringen. Avseende deltagande i de regionala rådgivande nämnderna är EU:s medlemsstater endast observatörer. Representanter i nämnderna är intresseorganisationer som företräder såväl fiskerinäringen, miljöorganisationer som andra intressen inom fiskeripolitiken. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande (bet. 2021/22:MJU17 punkt 13, rskr. 2021/22:189). Av tillkännagivandet följer att det regionala, lokala och småskaliga fisket, inklusive insjöfisket, bör få en mer framträdande roll i genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin och att regeringen behöver ta ett tydligare grepp om fiskets hela förädlingskedja och inte bara fokusera på primärproduktionen (bet. 2021/22:MJU17 s. 51). Regeringen har fortsatt att besluta om en årlig redovisning av arbetet med strategin för framtidens fiske och vattenbruk, 2021–2026, och tillhörande handlingsplaner. På regeringens uppdrag presenterade Havs- och vattenmyndigheten (HaV) en gemensam strategi för framtidens fiske och vattenbruk i juni 2021. Strategin och planerna kommer, med ett långsiktigt perspektiv, bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja för fiskeriprodukter i enlighet med bland andra målen i livsmedelsstrategin. Särskild betydelse läggs vid det regionala, lokala och småskaliga fiskets betydelse för livsmedelsstrategins genomförande. Utöver detta ska HaV enligt myndighetens regleringsbrev för 2023 särskilt belysa det småskaliga kustnära fisket och myndighetens bidrag till riksdagens beslutade mål för livsmedelsstrategin. Även i HaV:s uppdrag om att genomföra åtgärder som motsvarar en utflyttning av trålgränsen, i syfte att utvärdera effekterna på sill- och strömmingsbeståndens biomassa samt deras storleks-, bestånds- och åldersstruktur, ska hänsyn tas till det småskaliga fisket, fiske av lokal eller regional betydelse och fiske för direkt användning som livsmedel. Uppdraget avrapporteras årligen i april med slutredovisning 2027. HaV har också i uppdrag att utreda hur licensprövningar och beståndsuppskattningar kan utvecklas för att möjliggöra nyetablering av konkurrenskraftigt småskaligt fiske i våra insjöar och längs våra kuster. Uppdraget ska redovisas senast den 30 december 2023. Inom ramen för livsmedelsstrategin har Jordbruksverket den 30 mars 2023 redovisat en rapport där de sammanställt kunskap om och analyserat fiskberedningen i Sverige utifrån svensk mottagningskapacitet och produktion. I uppdraget ingick att efter dialog med berörda näringar identifiera eventuella hinder och utvecklingsbehov för att en större del av de svenska fiskerimöjligheterna ska kunna landas och beredas i Sverige i syfte att uppnå livsmedelsstrategins huvudsakliga målsättning om en ökad livsmedelsproduktion i Sverige. Jordbruksverket har därutöver återrapporterat

ytterligare tre insatser inom ramen för livsmedelsstrategin som omfattar en färdplan för att säkerställa råvarubehovet för surströmmingsindustrin, Chalmers arbete med att utveckla produkter, processer och teknik för pelagisk fisk samt en metod för uppföljning av svensk sjömatkonsumtion. Tillsammans syftar åtgärderna till att öka den nationella livsmedelsproduktionen av fiskeriprodukter, stärka beredskapen och bidra till en växande bioekonomi. Arbetet utgår ifrån en helhetssyn som medfört att fiskerinäringarna fått en mer framträdande roll i genomförandet av den svenska livsmedelsstrategin med insatser som bidrar till att företagen ska kunna växa längs hela den blå värdekedjan, från fisket, vattenbruket, till beredningsindustrin samt samtliga förädlingssteg till marknad och konsument. Regeringen anser att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

Tabell 2.20 Utvecklingen för svenskt yrkesfiske i havet respektive sötvatten – antal fartyg eller licenser, infiskad volym, infiskat värde och förädlingsvärde 2011–2021

	2011	2012	2013	2014*	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021**
Totalt antal fartyg (havet)	1 087	1 113	1 092	1 103	1 080	1 053	981	957	925	874	869
Totalt infiskad volym (havet) (ton)	177 947	149 844	177 902	172 276	202 856	198 086	221 755	215 123	178 142	171 067	153 394
Totalt infiskat värde (havet) (mnkr)	1 127	1 146	1 059	979	1 098	1 240	1 195	1 233	1 255	1 213	1 193
Totalt förädlingsvärde (havet) (mnkr)	584	527	521	450	576	631	608	592	591	624	615
Totalt antal licenser (sötvatten)	182	183	180	174	175	169	172	168 (274, fartyg)	156	153	156
Totalt infiskad volym (sötvatten) (ton)	1 484	1 491	1 348	1 598	1 351	1 642	1 640	1 506	1 671	1 571	1 671
Totalt infiskat värde (sötvatten) (mnkr)	85	103	78	83	99	87	109	116	111	107	137

Anm.: Förädlingsvärde är infiskat värde minus insatsförbrukning, såsom fasta kostnader, rörliga kostnader, bränslekostnader och kostnader för reparation och underhåll.

*År 2014 infördes personlig fiskelicens för yrkesmässigt fiske i insjöarna tidigare hette det yrkesfiskelicens.

** Preliminära uppgifter.

Observera att definitionen av antal fartyg i havet har ändrats och inkluderar numera även de som fiskar med stöd av enskild rätt.

Källa: Statistiska centralbyrån och Havs- och vattenmyndigheten.

Såväl antal fiskefartyg som infiskad volym fortsätter att minska inom det havsbaserade yrkesfisket där minskningen avseende infiskad volym inom det pelagiska och demersala segmentet motsvarar 3 procent respektive 44 procent. Antalet fartyg i den svenska fiskeflottan har minskat från 1375 fartyg 2012 till 1020 fartyg 2021. Det infiskade värdet har dock inte samma trend utan ligger mer stabilt strax under en miljard kronor och förädlingsvärdet har ökat. Utvecklingen inom insjöfisket är mer stabil med en viss minskning av antal licenser medan infiskad volym och värde har haft en positiv utveckling under perioden.

Yrkesfisket har under 2022 påverkats mycket negativt av ökade bränslekostnaderna och ett krisstöd i form av ekonomiskt stöd för höjda priser på drivmedel tillgängliggjordes därmed för näringen under hösten 2022. Stödet syftade till att kompensera för ökade bränslekostnader och möjliggöra fortsatt produktion inom det svenska fisket. Cirka 27 miljoner kronor av de 40 miljoner kronor som avsattes för stödet betalades ut till det svenska yrkesfisket.

Delar av yrkesfisket har också påverkats negativt, bl.a. genom minskade fiske-möjligheter, med anledning av Storbritanniens utträde ur EU. Stöd från brexitjusteringsreserven tillgängliggjordes för den berörda delen av det svenska yrkesfisket under hösten 2022 och gäller för perioden mellan den 1 januari 2020 och den 31 december 2023. Stödet syftar till att motverka de ekonomiska konsekvenserna av Storbritanniens utträde ur unionen genom stöd för minskade fiskekvoter och för behovet av tillfälligt upphörande av fiske.

Produktionen inom svenskt vattenbruk ökade kraftigt under 2021. Matfiskproduktionen skattas till 11 900 ton i beräknad hel färskvikt. Jämfört med 2020 innebär det en ökning på ungefär 2 000 ton eller 20 procent. Matfiskproduktionen är nu, efter en nedgång under åren 2019 och 2020, tillbaka på samma nivåer som under 2011–2018. Antalet sysselsatta inom vattenbruket 2021 var ungefär 530 personer, vilket var en liten minskning jämfört med året före. Sedan 2010 har andelen kvinnor ökat från ca 11 procent till ca 24 procent. Utvecklingen inom svenskt vattenbruk t.o.m. 2021 redovisas i tabell 2.21.

Tabell 2.21 Produktion, försäljningsvärde, antal odlingar och antal sysselsatta i vattenbruk 2015–2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Produktion (ton)							
Matfisk	10 752	13 451	12 834	11 108	9 600	9 900	11 900
Sättfisk	1 073	860	924	731	900	800	900
Försäljningsvärde (mnkr löp. priser)							
Matfisk, matkräftor och blötdjur	344,6	487,0	521,0	520,6	400	404	541
Sättfisk och sättkräftor	78,9	67,5	83,9	62,7	80	75	72
Antal odlingar							
Matfisk, matkräftor och blötdjur	103	64	69	70	60	92	77
Sättfisk och sättkräftor	118	56	98	85	52	62	70
Antal sysselsatta							
Kvinnor	75	85	63	95	99	138	126
Män	336	384	301	311	337	405	405

Anm.: Odlingar med kombinationsverksamhet, dvs. både matfisk och sättfisk, kan ingå i båda kategorierna. I matfisk ingår även musslor.

Källa: Jordbruksverket.

GFP omfattar hela fiskerinäringen där utvecklingen och regleringen av ett hållbart vattenbruk är alltmer betydelsefull.

Havs- och fiskeriprogrammet 2014–2020 bidrar till målet för utgiftsområdet genom bl.a. ökad vattenbruksproduktion

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av havs- och fiskeriprogrammet bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder:

- resultatindikatorer som framgår av tabell 2.22
- utvärderingar i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska

socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Per den 10 augusti 2023 hade 1 028 ansökningar beviljats stöd, vilket motsvarar ca 1 385 miljoner kronor. Beviljat belopp är oförändrat medan antal beviljade ansökningar är lägre jämfört med siffrorna som redovisades i budgetpropositionen för 2023 (prop. 2022/23:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.6.2), diskrepansen är fortsatt föremål för utredning. För åtgärderna som slutförts redovisas resultatet i tabellen nedan. Med stöd av uppgifter i ansökningarna av icke slutförda åtgärder redovisas en prognos om förväntade resultat i tabellen nedan. Det kan konstateras att målen angående vattenbruksproduktion och projekt inom datainsamling och kontroll har nåtts medan övriga mål inte ser ut att kunna nås. Det slutliga resultatet av havs- och fiskeriprogrammets åtgärder samt en analys av det kan redovisas först 2024.

Tabell 2.22 Indikatorer för havs- och fiskeriprogrammets genomförande 2014–2020

Indikatorer	Förväntade resultat utifrån beviljade ansökningar	Resultat från slutförda projekt	Mål
Förändring av önskade fångster (ton)	0	-841	-2 300
Förändrad vattenbruksproduktion (ton)	35	12 527	3 975
Antal projekt inom datainsamling och kontroll	1	182	109
Antal genomförandeprojekt inom lokalt ledd utveckling	5	187	300
Antal projekt inom saluföring och beredning	0	89	94
Förändrad areal skyddade områden (km ²)	0	57	700

Källa: Jordbruksverket.

Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 har ännu inte resultat som kan redovisas

Den 30 november 2022 trädde förordningen (2022:1461) om stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden i kraft. Förordningen innehåller bestämmelser om förvaltningen och genomförandet av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027. Programmet öppnades för ansökningar den 1 december 2022 varför det inte finns några faktiska resultat att redovisa för 2022. Programmet ligger till grund för hur Sveriges tilldelning av medel från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF) ska användas. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för programmet. Ansökningar prövas av länsstyrelsen, Jordbruksverket eller Havs- och vattenmyndigheten, beroende på vilken åtgärd som ansökan gäller. Programmet har egna mål och enligt EU:s regelverk fastställda indikatorer. I syfte att redovisa resultat och bedöma hur havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet bidrar till målet för utgiftsområdet har följande indikatorer valts ut för kommande års resultatredovisningar i budgetpropositionen:

- åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande
- innovationer som möjliggjorts
- företag med högre omsättning

- införda eller förbättrade kontrollmetoder
- ny produktionskapacitet inom vattenbruk
- önskad fångst inom fiske
- akvatiskt skräp som samlats in.

När det gäller andra bedömningsgrunder sker uppföljningen av havs-, fiskeri och vattenbruksprogrammets måluppfyllelse i enlighet med utvärderingskraven som ställs i EU:s regelverk. För programperioden 2021–2027 ska en utvärdering av programmet göras senast den 30 juni 2029 i syfte att bedöma dess genomslag. Dessutom kommer utvärderingssekreteriatet vid Jordbruksverket att löpande genomföra egna utredningar och uppföljningar.

Utvecklad jakt och viltförvaltning

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av jakt och viltförvaltning bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- viltstammarnas utveckling
- omfattning av viltskador
- antal viltolyckor i trafiken.

Naturvårdsverkets Strategi för svensk viltförvaltning har reviderats för perioden 2022–2029. Strategin ger en riktning för långsiktigt arbete, en grund för samverkan mellan berörda aktörer och ett stöd för aktörernas egna mål och prioriteringar. Övergripande perspektiv i strategin är bevarande av viltarter, brukande av viltet som resurs och begränsning av skador och olägenheter av vilt. Ett viktigt inriktningsmål i strategin är bl.a. att säkerställa att viltförvaltningen är tydlig, långsiktig och möjliggör delaktighet. Flera förordnings- och föreskriftsändringar har skett för att främja en flexibel, ändamålsenlig och resurseffektiv rovdjursförvaltning. Beskattningsmodeller har tagits fram för alla stora rovdjursarter, exklusive kungsörn, och ligger till grund för myndigheternas bedömningar vid beslut om jakt angående upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos arterna.

Viltskademedel har betalats ut för att förebygga och ersätta viltskador, och kostnaderna har ökat marginellt under 2022, till 31,9 miljoner jämfört med 31,3 miljoner 2021. Ökningen gäller framför allt ersättning för fågel- och rovdjursskador. Det är av stor vikt för regeringen att minska skadorna av stora rovdjur och viltskademedlen är avgörande för att effektiva skadeförebyggande åtgärder ska kunna vidtas samt bedöms ha en konfliktdämpande effekt. Naturvårdsverket har träffat en tre-årig överenskommelse med SLU om utveckling av en standardiserad metod att mäta skador i gröda orsakade av vildsvin. Vidare har myndigheten publicerat rapporten Samförvaltning av älg och skog – analyser av den nya älgförvaltningen under perioden 2012–2021, som tagits fram av SLU. Förhoppningen är att rapporten ska bidra till kunskap och förståelse för hur olika faktorer påverkar älgförvaltningens måluppfyllelse. På regional nivå används Naturvårdsverkets modell för att årligen skatta älgpopulationernas storlek inom enskilda älgförvaltningsområden.

Det totala antalet trafikolyckor med vilt inblandat var ungefär detsamma som 2021, se tabell 2.23. Det är klövvilt (bl.a. älg, dovhjort, vildsvin och rådjur) som är inblandade i de flesta olyckorna.

Tabell 2.23 Antal hanterade viltolyckor i trafiken och antal djur som varit inblandad i viltolycka

Antal							
Viltslag	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Dovhjort	2 537	2 546	2 918	3 267	3 244	4 695	5 388
Dovhjort*							5 594
Kronhjort	390	425	414	486	403	463	435
Kronhjort*							449
Rådjur	44 629	45 863	46 985	47 304	45 159	49 567	47 568
Rådjur*							48 360
Vildsvin	4 757	6 082	6 938	7 696	7 216	5 481	5 831
Vildsvin*							6 556
Älg	5 874	5 941	5 951	5 602	4 607	6 634	5 637
Älg*							5 819
Övrigt vilt	392	425	544	576	507	419	415
Övrigt vilt*							428
Totalt	58 579	61 282	63 750	64 931	61 136	67 564	65 582
Totalt*							67 521

* Antal djur som varit inblandad i viltolycka. Uppdelning av statistiken mellan antal hanterade viltolyckor i trafiken och antal djur som varit inblandad i trafikolyckor finns fr.o.m. 2022.

Källa: Nationella viltolycksrådet.

För det senaste fullföljda jaktåret 2022/23 var antalet lösta statliga jaktkort nationellt något lägre än året innan (281 786 jämfört med 285 751). Antalet kvinnor som löste statligt jaktkort var 23 211, vilket var 1 406 fler jämfört med jaktåret 2021/22.

Populationerna av lodjur, kungsörn och järv har ökat jämfört med föregående inventeringssäsong, medan varg minskat något, och alla arter bedöms ha gynnsam bevarandestatus. Baserat på skattad avskjutning så bedöms dovhjorten totalt sett öka då stammen både sprider sig och förtätas. När det gäller kronhjort ger en marginellt minskad avskjutning för jaktåret 2022/2023 en indikation på att stammen är relativt oförändrad. Utvecklingstrenden när det gäller älg och vildsvin är en påtaglig minskning av populationen. Rådjursstammen bedöms ha en stabil utveckling på kort sikt.

Avskjutningen av grågås ökar fortsatt, men i lägre takt. Detta kan bero på att populationsökningen avmattats. Avskjutningen av kanadagås har minskat, vilket tros spegla en populationsminskning.

Konsument och marknad

Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Konsument och marknad:

- Att konsumenterna ska ha ett högt förtroende för livsmedlen och kunna göra medvetna val, exempelvis av närproducerat och ekologiskt. Marknaden för livsmedel ska kännetecknas av en väl fungerande konkurrens. Den svenska livsmedelsexporten ska ges förutsättningar att öka för att möta efterfrågan på relevanta marknader.

De kompletterande indikatorerna som används för att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen på området bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området redovisas under respektive avsnitt.

Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten fick 2021 i uppdrag att ta fram förslag till nationella mål och indikatorer för att ge en tydlig inriktning för arbetet med hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion i Sverige. Uppdraget ska slutredovisas senast den

31 januari 2024. Regeringen gav i juni 2023 Livsmedelsverket i uppdrag att utifrån de nya nordiska näringsrekommendationerna 2023 analysera hur de miljömässiga hållbarhetsaspekterna kan påverka den svenska livsmedelsproduktionen samt uppdatera de svenska kostråden. Den första delen av uppdraget ska slutredovisas den 30 april 2024 och kostråden ska uppdateras under 2024.

Konsumenter kan känna sig trygga med svenska livsmedel

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av livsmedelssäkerhet bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad används följande kompletterande indikatorer:

- antalet utbrott av vissa zoonoser hos livsmedelsproducerande djur
- antalet utbrott av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor.

Indikatorerna används för att uppskatta hur vanligt det är att människor blir sjuka av livsmedel och relaterar till målet om att konsumenter ska ha ett högt förtroende för livsmedel.

I Sverige, liksom i EU, är infektion med campylobacter den mest rapporterade livsmedelsburna zoonosen hos människa. Hantering och konsumtion av otillräckligt tillagad kyckling anses vara den viktigaste smittkällan. Förekomsten av campylobacter i slaktkyckling och hos människa är säsongsberoende och normalt högre under sommarhalvåret. Ökningen av humanfall under sommaren föregås ofta av en ökning av andelen positiva fynd i kycklingflockar, så även 2022. Ett officiellt kontrollprogram för campylobacter drivs av Svensk fågel som huvudman och finansieras till största delen av Jordbruksverket. Förekomsten av campylobacter i kycklingflockar är fortsatt relativt låg i ett internationellt perspektiv.

Tabell 2.24 Andelen kycklingflockar positiva för campylobacter

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Andel (procent)	8,8	11,5	11,6	15,4	10,7	8,7	4,6	4,6	5,3	4,7

Källa: Jordbruksverket.

Under pandemiåren sågs generellt ett lägre antal fall av de redovisade livsmedelsburna infektionerna, förutom för listeria där antalet fall var stabilt. Under föregående år kan en ökning av antalet fall av livsmedelsburna infektioner noteras. För 2022 var smitta med campylobacter och salmonella högre än de två tidigare åren, men fortsatt lägre än före pandemin. För salmonella identifierades sex större utbrott under 2022. Ett stort utbrott av salmonella i produktionsmiljön hos en äggproducent resulterade i ca 80 fall hos människa. Majoriteten av dessa insjuknade i januari 2023. Antalet fall av EHEC var under 2022 i samma nivå som åren före pandemin (2018 och 2019), vilket i sin tur var något högre än tidigare år. Ökningen beror sannolikt på en utveckling av diagnostiken. Infektion med listeria ökade något 2022 jämfört med tidigare år och sett över en längre tidsperiod ses en uppåtgående trend i Sverige. Kön fördelningen för de redovisade infektionerna är fortsatt relativt jämn. För salmonella, campylobacter och EHEC kunde under pandemin noteras en större andel fall som smittats i Sverige på grund av en minskning i antalet utlandssmittade fall. Anledningen till att fall av salmonella påverkades så mycket av pandemin bedöms vara att en relativt stor del av fallen vanligtvis smittas utanför Sverige. För 2022 var andelen inhemsk smitta fortfarande högre än normalt, 58 procent, vilket tyder på att ett minskat resande fortsätter att påverka statistiken för salmonella. För campylobacter är andelen inhemskt smittade 2022 57 procent. För listeria och EHEC är andelen inhemsk smitta normalt sett relativt hög. Siffrorna för 2022 är 92 procent respektive 68 procent vilket är i samma nivå som före pandemin.

Tabell 2.25 Antalet utbrott av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor

Antal fall per 100 000 invånare, oavsett smittland

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Campylobacter	84,13	85,04	93,18	110,27	104,82	79,48	64,81	33,04	38,75	49,09
	47	45,5	46,8	46,7	46,8	44,6	44,8	43,1	44,3	45,9
Andel kvinnor/män	52,9	54,4	53,1	53,2	53,1	55,3	55,1	56,8	55,3	54,0
EHEC	5,70	4,84	5,59	6,37	4,98	8,72	7,31	4,73	6,24	8,15
	54,3	53,6	55,3	54,7	53,3	54,9	53,6	53,9	51,8	54,2
Andel kvinnor/män	45,6	46,3	44,6	45,2	46,6	45,0	46,3	46,0	48,0	45,1
Listeria	0,96	1,28	0,89	0,68	0,80	0,87	1,09	0,85	1,02	1,19
	49,4	52,8	47,7	52,9	55,5	51,6	56,6	45,4	45,7	53,6
Andel kvinnor/män	50,5	47,2	52,2	47,0	44,4	48,3	43,3	54,5	54,2	45,6
Salmonella	29,92	22,68	23,32	22,47	22,53	19,94	19,29	7,96	9,03	10,81
	50,2	48,6	49,9	48,4	48,8	47,1	50,7	48,5	52,4	50,8
Andel kvinnor/män	49,6	51,3	50,0	51,5	51,0	52,8	49,2	51,4	47,0	48,4

Källa: Folkhälsomyndighetens statistik om anmälningspliktiga smittsamma sjukdomar. Statistiken hämtas från en föränderlig databas och antalet fall kan därför justeras både uppåt och nedåt.

Produktionen och konsumtionen av ekologiska livsmedel minskar

Den nedåtgående trenden som vi sett för ekologisk odling under de senaste åren fortsatte även 2022. Under 2022 var andelen ekologiskt odlad jordbruksmark 18,8 procent, vilket är en minskning med 1,2 procent i jämförelse med 2021. Andelen inköp i offentlig sektor som bestod av ekologiska livsmedel har minskat marginellt. 2022 var andelen ekologiskt 37,4 procent, vilket är en minskning med 0,6 procent jämfört med året innan.

Även den totala försäljningen av ekologiska livsmedel minskade jämfört med 2021. Det såldes under 2022 ekologiska livsmedel för sammanlagt 33,8 miljarder kronor (-0,4 miljarder). Detta motsvarar 8,2 procent av det totala försäljningsvärdet för livsmedel i Sverige, vilket är en minskning i jämförelse med 2021 (-0,7 procent).

Samordningsfunktionen för ekologisk produktion, konsumtion och export vid Jordbruksverket har under 2022 genomfört tre utlysningar och beviljat stöd till 29 projekt på sammanlagt 19 miljoner kronor i stöd till projekt 2022–2023. Många ekologiska aktörer har tack vare det ekonomiska stödet kunnat hålla i gång sin verksamhet och driva projekten.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för produktion och konsumtion kopplade till specifika produktionsformer (bet. 2016/17:MJU23 punkt 37, rskr. 2016/17:338). Den dåvarande regeringen presenterade i budgetpropositionen 2018 mål för ekologisk produktion och offentlig konsumtion till 2030 (prop. 2017/18:1 utg. omr. 23). Regeringen anser inte att det finns behov av att ha mål för ekologisk produktion och konsumtion då svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan. Behovet är i stället att stärka konkurrenskraften i hela livsmedelskedjan. Regeringen delar riksdagens bedömning att svensk livsmedelsproduktion ska styras av konsumenternas efterfrågan och inte av politiskt bestämda kvantitativa mål för konsumtion och produktion kopplade till specifika produktionsformer. Därmed anser regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Livsmedelsexport

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av konkurrenskraften och livsmedelsexporten bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad introduceras följande kompletterande indikator:

- exportandel i svensk livsmedelsindustri.

Tabell 2.26 Exportandel i svensk livsmedelsindustri

År	Exportandel
2011	27 %
2012	28 %
2013	29 %
2014	29 %
2015	31 %
2016	31 %
2017	33 %
2018	34 %
2019	34 %
2020	35 %
2021	36 %

Under 2022 ökade värdet av den totala exporten av livsmedels- och jordbruksprodukter, undantaget vidareexporten av norsk fisk, med 22 procent och uppgick därmed till nästan 74 miljarder kronor. Ökningen har skett över ett antal produkt-kategorier men den betydande värdeökningen beror framför allt på den ökade inflationen. Ökningen i volym sträcker sig till någon procentenhet. Sveriges export- och investeringsråd har genomfört en rad främjandeaktiviteter och återstartade ett mer aktivt livsmedelsexportprogram Try Swedish! efter två år av pandemi. Programmet drivs på uppdrag av regeringen.

Livsmedelsverket och Jordbruksverket har i uppdrag att fortsatt utveckla arbetet med exportgodkännanden för svenska livsmedel och jordbruksvaror i syfte att underlätta för ökad export. Under 2022 har arbetet för att öka den svenska exporten genom att få tillträde till nya marknader fortsatt. Team Sweden Livsmedel som leds av den nationella exportsamordnaren för livsmedelssektorn har fortsatt att vara ett aktivt forum för företag och intressenter att identifiera hur den svenska livsmedelsexporten ska öka, bl.a. samlades branschaktörer och andra intressenter för ett möte inom ramen för Team Sweden Livsmedel i oktober 2022. Regeringen har under året lyft fram svenska exportintressen inom ramen för EU:s förhandlingar om bilaterala handelsavtal. EU och Nya Zeeland kom i juni 2022 överens om ett frihandelsavtal som när det träder i kraft kan öppna en ny marknad för svensk export. Under 2022 har samarbetet för en ökad gemensam livsmedelsexport mellan Sverige och Finland fortsatt med ett antal gemensamma aktiviteter på utlandsmarknaden liksom ett utbyte av information och erfarenheter på myndighetsnivå. Det har bl.a. resulterat i marknadsföringskonceptet Nordic Oats som ägs av de företag som förädlar havreprodukter.

Sverige är en aktiv part i internationellt arbete

Utgångspunkten för det internationella arbetet inom utgiftsområdet är att främja hållbara jordbruks-, skogsbruks- och fiskerinäringar, en regelbaserad handel, liksom hållbara livsmedelssystem och en globalt tryggad livsmedelsförsörjning. Delar av detta arbete redovisas nedan.

Rysslands aggression mot Ukraina och dess negativa effekter på globalt tryggad livsmedelsförsörjning har präglat flera av FAO:s insatser under 2022. Inom ramen för triosamarbetet i EU:s ministerråd och som nordisk representant vid FAO:s råd, bidrog Sverige till insatser inom FAO för att motverka dessa effekter. Sverige bidrog också till kommittén för tryggad livsmedelsförsörjnings policyrekommendationer om att stärka ungas engagemang och anställning inom jordbruk och livsmedelssystem för en hållbar utveckling. Genom Svenska FAO-kommitténs arbete publicerades skriften *Naturen vi lever av – utveckling och förändring sedan Stockholmskonferensen 1972*, som bidrog till FN:s miljötoppmöte Stockholm +50. Sverige anordnade vidare ett internationellt seminarium om ökad hunger och dess grundorsaker på Världshungerdagen i oktober. Ökad hunger, utmaningar för tryggad livsmedelsförsörjning och dess kopplingar till klimatförändringarna var även fokus under COP27 där Sverige bidrog genom statsministerns ledning av ett rundabordsamtal på detta tema.

Under 2022 har Sverige varit ordförande för den administrativa kommittén i Internationella Tropiska timmerorganisationen (del av ICB – De internationella råvaruorganisationerna), som har en viktig roll bl.a. i hållbarhets- och markanvändningsfrågor som kopplar till livsmedelskedjan. Sverige fortsatte också som vice ordförande för det styrande rådet inom Gemensamma råvarufonden (CFC), som ordförande för dess exekutivkommitté och som talesperson inom CFC för OECD-länderna. Sverige medverkade under året vid omförhandlingar av avtal om de Internationella- Kakao-, Kaffe- och Sockerorganisationerna. Inom ramen för OECD:s arbete med jordbruk för att utveckla regional tillväxt, hållbar livsmedelsförsörjning och handel, fiskeriekonomi och klimatarbete träffades OECD:s jordbruksministrar i november 2022. Ministrarna enades om att huvudinriktningen för Jordbrukskommitténs arbete och analyser under de kommande åren ska vara att bidra till att skynda på jordbrukets klimatomställning.

Ett WTO-avtal som förbjuder subventioner till olagligt, orapporterat och oreglerat fiske (IUU), till fiske på överfiskade bestånd respektive till fiske på det fria havet kom på plats i juni 2022. EU ratificerade avtalet i maj 2023. Nu återstår fortsatta förhandlingar om förbud mot subventioner som bidrar till överfiske och överkapacitet.

Regionalt har Sverige inom ramen för Nordiska ministerrådet bidragit till förbättrade omständigheter för institutionen Nordisk Genresurscenter. Sverige har också inom det nordiska samarbetet aktivt medverkat i en rad projekt, bl.a. om bioekonomi för tillväxt på landsbygden. Sedan den 1 juli 2022 och ett år framåt är Sverige ordförande för EU:s strategi för Östersjöregionen (Östersjöstrategin).

Kunskap och innovation

Målet för det strategiska området Kunskap och innovation:

- Att stödja kunskaps- och innovationssystemet för att bidra till ökad produktivitet och innovation i livsmedelskedjan samt hållbar produktion och konsumtion av livsmedel.

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av kunskap och innovation bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Kunskap och innovation används följande kompletterande indikator:

- livsmedelssektorns forsknings- och utvecklingskostnader i procent av livsmedelssektorns omsättning.

År 2020 var livsmedelskedjans forsknings- och utvecklingsutgifter 1 090 miljoner kronor. Utgifterna motsvarade 0,10 procent av kedjans omsättning vilket kan jämföras med 0,08 procent år 2019 (baserat på officiell statistik, uppgift för senare år är inte tillgänglig, Statistiska centralbyrån 2022). Siffran gäller för företag med fler än tio anställda.

För att stärka animalieproduktionens konkurrenskraft har regeringen fattat beslut om att finansiera inrättande av ett kunskapsnav för animalieproduktion vid RISE Research Institutes of Sweden AB. Syftet med navet är att genom kunskapsutveckling och kunskapspridning stärka produktiviteten och konkurrenskraften i animalieproduktion för livsmedel.

Sweden Food Arena har under 2022 kartlagt och förmedlat näringens behov av innovation och forskning i två värdekedjor, växtbaserat och sjömat.

Kompetenscentrum för växtförädling, Grogrund, har förutom pågående forsknings- och innovationsprojekt genomfört utbildning och kompetensuppbyggnad för olika målgrupper. Intresset och kompetensen för växtförädling har ökat hos målgrupperna.

Under 2022 utvärderade externa oberoende aktörer de nationella forskningsprogrammen, däribland nationella forskningsprogrammet för livsmedel.

Under 2022 betalade Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) ut totalt 716 miljoner kronor i forskningsstöd till forskning inom de areella näringarna, motsvarande 38 procent av rådets totalt utbetalade medel. Medel har använts till utlysningar om bl.a. kolinlagring i jordbruksmark, hållbar livsmedelsförsörjning i osäkra tider samt nya former för skogsskötsel. Den s.k. öppna utlysningen där forskarna själv bestämmer inriktningen är fortsatt Formas största utlysning. Resultatredovisning för Formas verksamhet lämnas även i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 4.

God kvalitet vid Sveriges lantbruksuniversitet

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av utbildning och forskning bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Kunskap och innovation används följande kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder:

- antal helårsstudenter
- antal sökande och antagna
- prestationsgrad och examinationsfrekvens (antal examinerade individer)
- andel disputerade lärare
- vetenskaplig publicering
- externa medel.

Antalet helårsstudenter uppgick under 2022 till 4 393 (omkring 70 procent kvinnor och 30 procent män) vilket innebär en minskning med 44 helårsstudenter jämfört med 2021, men 177 fler i förhållande till 2020. Av de 35 programmen på grundnivå hade elva en könsfördelning inom intervallet 40 till 60 procent. Inom forskarutbildningen är andelen män 40 procent. En handlingsplan för breddad rekrytering och breddat deltagande fastställdes i december av SLU. Inspirationsaktiviteten Skogskurs för tjejer har enligt utvärdering bidragit till ökad andel kvinnor på skogsutbildningarna. Till skogsmästarutbildningen antogs 42 procent kvinnor 2022, den högsta andelen som noterats.

Utökningen av utbildningsplatser för veterinärer och djursjukskötare har fortsatt enligt plan och byggs successivt ut kommande år. Antalet platser på djursjukskötar-

programmet ökades från 100 till 115 höstterminen 2022. Hösten 2022 antogs 110 veterinärer, jämfört med tidigare 100.

Tabell 2.27 Sökande och antagna till högskoleutbildning vid SLU

	2018	2019	2020	2021	2022
Sökande grundnivå	5 247	5 848	6 821	7 602	6 326
Antagna grundnivå	1 032	1 020	1 097	1 126	987
Andel kvinnor/män	68/32	68/32	70/30	71/29	68/32
Sökande avancerad nivå	4 556	5 338	6 169	5 400	5 016
Antagna avancerad nivå	701	609	991	925	1 214
Andel kvinnor/män	60/40	63/37	65/35	62/38	68/32

Källa: SLU, årsredovisning 2022.

Prestationsgraden ligger på en hög nivå nationellt sett, se tabell 2.28.

Tabell 2.28 Prestationsgrad läsåren 2018–2022 vid SLU

Procent

	2018	2019	2020	2021	2022
Kvinnor	94	91	89	90	89
Män	93	88	84	86	86
Totalt	91	90	88	89	88

Anm. Tabellen redovisar totalprestationsgraden, där utresande utbytesstudenter som inte får någon helårsprestation (en student som under ett läsår uppnår 60 högskolepoäng) redovisat ingår. Sent inrapporterade resultat leder till att siffrorna för tidigare år justerats något uppåt.

Källa: SLU.

Antalet disputerade lärare är 1 080 vilket ligger på samma nivå som 2021 (44 procent kvinnor och 56 procent män).

Forskare vid SLU publicerade drygt 2 200 artiklar och kunskapsöversikter (reviews) under 2022. Det är en minskning med 10 procent jämfört med 2021 och ett brott med trenden med ökande publicering som har funnits en rad år. Ett mått på hög kvalitet är att 16 procent av alla artiklar som publiceras internationellt tillhör de 10 procent mest citerade i världen inom sina respektive ämnesområden. SLU rankas trea globalt bland 422 universitet inom jord- och skogsbruk (QS World University Rankings) och sexa av 500 listade universitet i ekologi (Shanghai ranking).

Den externa finansieringen till fortlöpande miljöanalys har ökat med 29 miljoner kronor, framför allt från statliga myndigheter. Den externa finansieringen till forskning och forskarutbildning har fortsatt att öka. Ökningen är 9 procent (116 miljoner kronor) jämfört med 2021, vilket utgjorde 55 procent av de totala intäkterna.

2.6.3 Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

På väg mot en ny livsmedelsberedskap och tryggad dricksvattenförsörjning

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA har som en del i ett pågående flerårigt uppdrag redovisat 2022 års arbete avseende uppbyggnaden av livsmedelsberedskapen under perioden 2021–2025. Även Livsmedelsverkets och länsstyrelsernas arbete i

frågor om dricksvattenförsörjning i uppbyggnaden av det civila försvaret har redovisats.

Verksamheten har påverkats negativt av Rysslands aggression mot Ukraina, då resurser har behövt allokeras om. Samtidigt har situationen lett till en stärkt samverkan mellan myndigheter och berörda aktörer, inklusive näringslivet.

I syfte att vidareutveckla arbetet med att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna har Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA under 2022 fortsatt de nödvändiga kartläggningar och analyser som behövs som beslutsunderlag vid uppbyggnaden av livsmedelsberedskapen. Livsmedelsverket och Jordbruksverket har under 2022 inom ramen för de olika uppdragen om civilt försvar arbetat i nära dialog med näringslivets representanter. Arbetet har lett till ökad kunskapsnivå och haft positiv inverkan på det interna beredskapsarbetet hos deltagande aktörer.

Livsmedelsverket har under året fortsatt arbetet med att utveckla stödet till kommunerna i frågor om dricksvattenförsörjning, bl.a. inom ramen för den privat-offentliga samverkansgruppen för dricksvatten (DVPOS). Den nationella förmågan att hantera större händelser som påverkar tillgången på dricksvatten har förstärkts genom inköp av ytterligare utrustning av tankar och regionala nödvattenövningar.

Livsmedelsverkets och länsstyrelsernas uppdrag att fortsätta att utveckla frågor om regional prioriteringsförmåga avseende nödvatten och stöd till kommunernas arbete med kontinuitetsplanering för dricksvattenförsörjning under höjd beredskap har fortsatt under 2022. Uppdraget har bl.a. resulterat i ett utbildningspaket riktat till kommunerna för genomförande från 2023.

Förberedelser för att kunna inrätta ett nationellt beredskapslaboratorium för mikrobiologiska dricksvattenanalyser påbörjades under 2022 i syfte att öka förmågan att möta mikrobiologiska hot mot dricksvattenförsörjningen vid kris och höjd beredskap.

Utredningen En ny livsmedelsberedskap tillsattes under 2022 (dir. 2022:33) för att föreslå en utvecklad inriktning för livsmedelsberedskapen och styrmedel för näringslivets medverkan. En intern utredning med uppdrag att föreslå en författningsreglerad ordning för fördelning av vattenreningskemikalier vid brist tillsattes under hösten 2022. Uppdraget redovisades den 31 mars 2023 i en departementsskrivelse (Ds 2023:9).

Regeringen har beslutat om en ny struktur för samhällets krisberedskap och civilt försvar som trädde i kraft den 1 oktober 2022. I den nya strukturen är Livsmedelsverket sektorsansvarig myndighet för beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten. De övriga beredskapsmyndigheter som ingår i sektorn är Jordbruksverket, Statens veterinärmedicinska anstalt, Naturvårdsverket och länsstyrelserna.

2.6.4 Skog

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen i skogen bidrar till målet för utgiftsområdet och skogspolitikens två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet, används följande centrala indikatorer:

- tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder
- skog och vilt i balans
- skydd mot skadeinsekter m.m.
- miljöhänsyn i skogsbruket
- skydd och bevarande av skogsmark

- skogsbrukets klimatnytta.

Redovisning för Levande skogar finns i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 3.17.

Nationellt skogsprogram, jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Inom ramen för Skogsprogrammet har dialog med en rad olika intressenter i skogens värdekedja genomförts, liksom genomförandet av ett flertal uppdrag. Skogsstyrelsen har slutredovisat uppdragen med koppling till det nationella skogsprogrammet, bl.a. arbetet för att genomföra åtgärder för en jämställd skogsnäring och förslag till indikatorer för programmets fokusområden. Uppdragen i skogsprogrammet har också inneburit att svensk skogssektor fått del av bl.a. omvärldsanalyser från Skogsstyrelsen men även att Sverige tillsammans med Finland planerar och genomför en skogsakademi för beslutsfattare inom EU.

Genom utlysning har Skogsstyrelsen fördelat totalt 24,5 miljoner kronor till genomförande av det regionala arbetet med skogsprogrammet under åren 2020–2022. Arbetet har gått i olika takt och processerna har sett olika ut. Av 21 län har 20 fastställda regionala skogsstrategier eller -program. Skogsstyrelsen har förberett och genomfört rådgivningskampanjen Smart Skogsbruk med syftet att bidra till en växande skogsnäring och ett hållbart skogsbruk. Skogsägare har bl.a. erbjudits webutbildningar, träffar och fältekursioner. Som ett resultat av genomförandet av uppdraget om skogliga konsekvensanalyser (SKA22) har Skogsstyrelsen i samarbete med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) tagit fram analyser som visar på sex olika scenarier där Sveriges skogar nyttjas och sköts på olika sätt och beräknar vilka konsekvenser detta får på 100 års sikt. Skogsstyrelsens slutsatser är bl.a. att den totala resursanvändningen av den svenska skogen, i form av avverkning och arealer som avsätts för naturvård, är historiskt högt. Sveriges skogstillstånd ger möjlighet till flera alternativa handlingsvägar. Det finns utrymme att samtidigt förbättra både produktion och miljö i skogen men det finns flera målkonflikter som kräver prioritering och medvetna beslut.

I förhandlingarna av EU:s avskogningsförordning (COM (2021) 706) drev Sverige på för ökad tydlighet och kostnadseffektivt genomförande. Förhandlingarna mellan de beslutsfattande institutionerna nådde en överenskommelse den 5 december 2022.

Hänsyn till rennäringens intressen har under 2022 varit ett prioriterat område inom objektstillsynen för Skogsstyrelsen. Totalt fattades 22 beslut om hänsyn till rennäringens intresse i det område som berörs av rennäringens intresse.

Tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder

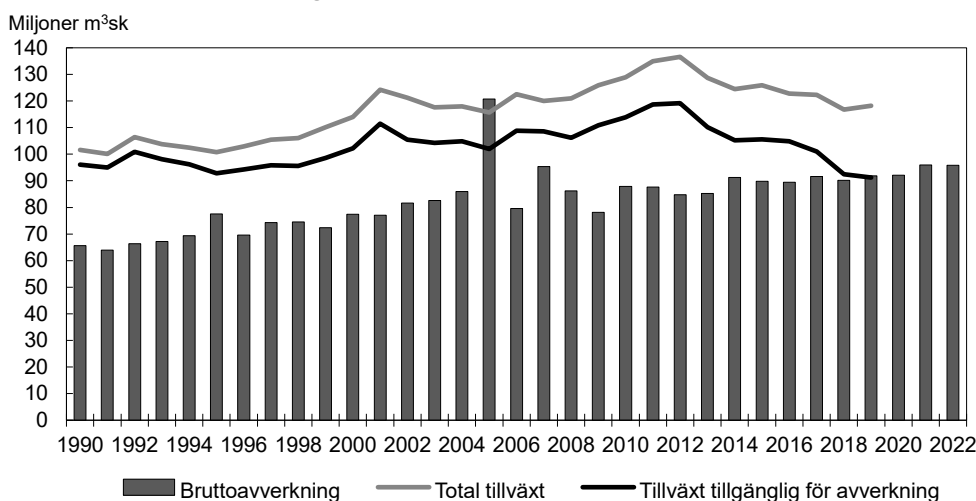
Diagram 2.4 visar att den totala tillväxten av skogsbiomassa, inklusive tillväxt på mark undantagen från virkesproduktion, har ökat under flera decennier och under perioden 2013–2021 uppgick till i genomsnitt 121 miljoner m³sk per år (SLU Skogsdata 2023). Sedan ca 2015 har dock tillväxten minskat, vilket innebär att den totala volymen skogsbiomassa under de senaste åren ökat i en långsammare takt. Orsaken bedöms främst vara torra somrar. Dessutom har den naturliga avgången ökat under samma period, bl.a. beroende på ökade insektsangrepp. Diagram 2.4 visar även att den årliga tillväxten som är tillgänglig för avverkning, till skillnad från den totala tillväxten, har varit relativt konstant under lång tid. Skillnaden förklaras främst av att en ökande areal skogsmark successivt avsatts för naturvårdsändamål som en följd av den skogspolitik som infördes fr.o.m. 1994. Huvuddelen av virkesförrådsuppbyggnaden sker idag på skogsmark undantagen från virkesproduktion. Tillväxt tillgänglig för avverkning beräknas som årlig tillväxt på virkesproduktionsmark med avdrag för naturlig avgång som inte har tillvaratagits, samt tillägg för tillväxt på andra ägoslag än skogsmark.

Beräkningarna baseras på den faktiska arealen virkesproduktionsmark vid varje givet år.

Bruttoavverkningen uppgick 2022 enligt Skogsstyrelsens preliminära beräkning till ca 96 miljoner m³sk. Den högsta hållbara avverkningsvolymen med nuvarande förutsättningar bedöms uppgå till 95–100 miljoner m³sk per år (Skogsstyrelsen, SKA22).

Sågtimmer står i genomsnitt för 60 procent av skogsbrukets avverkningsintäkter (45 procent av volymen). Försäljning av sågtimmer till sågverken är därmed den främsta drivkraften för avverkning och investeringar i skogsbruk. Massaved står för drygt 30 procent av intäkterna (45 procent av volymen) medan energived och avverkningsrester (grot) står för ungefär 5 procent. Restströmmar från skogsbruket och längs förädlingskedjan motsvarar ungefär halva avverkningsvolymen och tillvaratas till största delen som bioenergi, framför allt i massa- och pappersindustrin samt i kraftvärmeverk.

Diagram 2.4 Bruttoavverkning jämfört med total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning

Anm. Bruttoavverkning inkluderar hela lämnade träd. Total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning redovisas i löpande femårsmedelvärden. Tillväxt i alla åldersklasser ingår. Tillväxt och avverkning på andra ägoslag än skogsmark ingår. Total tillväxt: Alla ägoslag förutom bebyggd mark. Inklusive fjäll fr.o.m. 2017.

Källa: Skogsstyrelsen, Riksskogstaxeringen samt SLU, Skogsdata 2023.

Varje år förnygras ca 200 000 hektar efter slutavverkning. Plantering är den vanligaste förnygringsformen med 87 procent, därefter följer naturlig förnygring med 8 procent, sådd 3 procent samt ingen åtgärd 2 procent. Andelen plantering har ökat stabilt sedan början av 2000-talet medan andelen naturlig förnygring har minskat, vilket även förklarar att volymen frö- och skärmträd är lägre än tidigare. 84 procent av de förnygringar som inventerades 2021–2022 uppfyllde krav enligt föreskrifter meddelade av Skogsstyrelsen. Tallplantor har sedan 2019 gått om granplantor som det vanligaste trädslaget vid förnygring och stod 2021 för 54 procent av de levererade plantorna. Södra Sverige har haft den största ökningen av andelen tallplantor. Trots de senaste årens positiva trend uppskattades 2022 att endast 45 procent av den magra marken i Götaland förnygras med tall.

Arealen som röjs har trendmässigt ökat varje år sedan mitten på 1990-talet. Fortfarande är emellertid arealen ungskog med bedömt omedelbart röjningsbehov omfattande.

Under 2022 inkom till Skogsstyrelsen 229 ansökningar om förnygringsavverkning i fjällnära skog, vilka omfattade totalt 5 990 hektar. Även om det var mer än en

halvering jämfört med 2021 innebar det en fortsatt historiskt hög nivå och därmed fortsatt höga anspråk på ersättning. Under 2022 fattades beslut avseende 7 970 hektar. För 14 procent av berörd areal beslutades om tillstånd till avverkning och för 86 procent beslutades om avslag på avverkning. Skogsstyrelsen har för 2022 beslutat om ersättning på ca 186 miljoner kronor för nekade tillståndsansökningar.

Skog och vilt i balans

Resultaten från älgskadeinventeringen visar på fortsatt stora skador, särskilt i södra Sverige där årsskadorna på tall 2022 var 14 procent i Götaland. I landet som helhet var nivån 10 procent, att jämföras med det av myndigheterna framtagna målet 5 procent för tolerabel skadesituation. På mer än 90 procent av de inventerade ytorna har rönn, sälg, asp och ek svårt att växa upp till fullstora träd. För skogsbruket utgör viltbete den enskilt största skadeorsaken. Skogsbrukets direkta intäktsbortfall på grund av viltbete har av Skogsstyrelsen och skogsbruket beräknats till 1,3–1,4 miljarder kronor per år.

Förutom minskning av klövviltstammarnas storlek bidrar förbättrad ståndortsanpassning av skogsbruket med ökade fodermängder i skogen till att förbättra balansen mellan skog och vilt. Skogsstyrelsen arbetar sedan flera år med verksamheten ”Mera tall” för att öka tallföryngringar på marker där tall är mest lämpligt, vilket har lett till att andelen tallplantor har ökat.

Skydd mot skadeinsekter m.m.

Sedan den torra sommaren 2018 har totalt 32 miljoner m³ skog skadats av granbarkborreangrepp. Tyngdpunkten på angreppen har flyttats norrut med centrum i Södermanland. Under 2022 uppskattas ca 5 miljoner m³ granar angripna, vilket är mindre än de föregående åren. Skogsstyrelsen respektive berörda länsstyrelser har genomfört en rad åtgärder såsom samarbete med näringen, rådgivning, trädssäkra utmed vandringsleder, åtgärda vindfällda granar m.m. i enlighet med regeringsuppdrag 2022. Med hjälp av exempelvis drönare och artificiell intelligens har skador identifierats i ett tidigt skede.

En riktad skogsskadeinventering har belyst omfattningen av s.k. multiskadad ungskog i norra Sverige. Resultatet visar att hälften av tallstammarna är skadade, varav en fjärdedel har skador av betydande grad. De vanligaste orsakerna till skadorna var älgbete och angrepp av törskatesvampen.

Miljöhänsyn i skogsbruket

I medeltal lämnas knappt 10 procent av den avverkningsanmälda arealen som miljöhänsyn vid föryngringsavverkning, som varierar stort mellan olika avverkningar. Statistiken visar en svag ökning av andelen lämnad areal för miljöhänsyn jämfört med föregående år.

Volymen lämnad död ved på produktiv skogsmark utanför formellt skyddade områden har ökat med 65 procent från mitten av 1990-talet och utgör i snitt knappt 10 m³ per hektar i dag. Mängden död ved i skogslandskapet är ett etablerat nyckelmått för att bedöma förutsättningar för biologisk mångfald. I de formellt skyddade områdena är volymen drygt 28 m³ per hektar. Ökningen på produktiv skogsmark utanför formellt skyddade områden beror på att träd som dör av naturliga orsaker i högre omfattning lämnas i skogen för växt- och djurliv samtidigt som högstubbar m.m. aktivt tillskapas vid avverkning.

Hänsyn till kulturlämningar vid föryngringsavverkning har förbättrats då mätningarna sedan 2012 visar en trend med minskande skador. För hela landet registrerades

11 procent med skada eller grov skada. För 2020 var motsvarande andel 22 procent. Markberedning är den vanligaste orsaken till skada eller grov skada i tre av fyra landsdelar. Undantaget är södra Norrland där skador från vindfällda träd och lämnade avverkningsrester på kulturlämningen registreras som den vanligaste orsaken till skadan.

Tall och björk är de vanligaste trädslagen som lämnas som hänsynsträd vid förnygringsavverkning. I medeltal lämnas fyra hänsynsträd per hektar, vilket är en minskning jämfört med tidigare, där andelen kläna lämnade träd bidrar till minskningen medan lämnade grova hänsynsträd ligger på samma nivå som tidigare.

Skydd och bevarande av skogsmark

Statistiska centralbyrån har redovisat statistik för formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor och improduktiv skogsmark (tabell 2.29).

Sammantaget är 26,7 procent av skogsmarken i Sverige undantagen skogsbruk för virkesproduktion vilket gynnar växt och djurliv. Med anledning av metodmässiga och juridiska skillnader mellan formerna ska dock en aggregering av siffrorna göras med en viss försiktighet.

Tabell 2.29 Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor och improduktiv skogsmark som är undantagen virkesproduktion 2022

	Arealer i hektar, utan överlapp mellan former		Andel av total skogsmark	
	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt
Formellt skyddad skogsmark	1 348 800	2 398 000	5,9 %	8,9 %
Frivilliga avsättningar	1 372 500	1 372 500	5,8 %	4,9 %
Hänsynsytor	525 500	525 500	2,2 %	1,9 %
Improduktiv skogsmark	0	3 064 700	0,0 %	11,0 %

Källa: Statistiska centralbyrån.

År 2022 bildade Skogsstyrelsen 103 nya biotopskyddsområden och 55 nya naturvårdsavtal vilket omfattar ca 1 200 hektar. Skogsstyrelsen har sammantaget undantagit totalt 73 900 hektar skogsmark från virkesproduktion med biotopskydd eller naturvårdsavtal sedan början av 1990-talet. Takten i bildandet av områdesskydd på skogsmark har gått ned de senaste åren då myndigheten har behövt reservera mer medel till inträngsersättning för nekat tillstånd till avverkning för fjällnära skog.

Skogsbrukets klimatnytta

Det svenska skogsbruket bidrar till betydande klimatnytta, dels genom att skogsprodukter, restprodukter och avfall från skogsbruk och skogsindustri används som förnybara material och bioenergi och ersätter fossila alternativ, dels genom nettoupptag av koldioxid i skog, mark och träprodukter. Klimatvinster från skogsprodukter uppstår även vid en cirkulär hantering av dessa när de kan återvinnas.

Det saknas i dag samlad offentlig statistik för skogsvärdekedjans klimatnytta. Att redovisa bioekonomins klimatnytta och vid behov föreslå insatser för att utveckla metodiker ingår i Bioekonomiutredningens uppdrag (dir. 2022:77).

Att bygga i trä kan ersätta fossilintensiva byggmaterial och möjliggör en industrialiserad byggprocess med lågt koldioxidavtryck. Andelen enfamiljshus i trä är sedan länge mycket hög, ca 90 procent, medan andelen flerbostadshus i trä har mer än

dubblats de senaste tio åren och uppgick 2021 till 18 procent (Statistiska centralbyrån).

Biobränslen från de gröna näringarna svarar i dagsläget för ca 35 procent av den svenska slutliga energianvändningen (biobränslen och biodrivmedel samt slutanvänd fjärrvärme och slutanvänd el som producerats av biobränsle). Av det kommer ca tre fjärdedelar från skogsbruket och skogsindustrins biprodukter. Total tillförd mängd biobränsle 2021 var 151 TWh.

Naturvårdsverkets klimatredovisning av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning visar att skog och skogsmark, inklusive träprodukter, hade ett nettoupptag 2021 på drygt 45 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är i nivå med 2020 och något lägre än 1990. Den totala tillväxten i den svenska skogen har ökat i motsvarande grad som avverkningen, varpå den svenska kolsänkan varit relativt konstant, med en minskande trend sedan 2015 eftersom skillnaden mellan total tillväxt och total avgång minskat. Redovisningen inkluderar upptag och utsläpp inom växande skog, mineraljord, torvmark, naturlig avgång, avverkning, massa- och träprodukter och biobränslen.

2.6.5 De samiska näringarna

För att redovisa och bedöma resultaten för utgiftsområdet med avseende på rennäringen används den centrala bedömningsgrunden:

- renbruksplanernas användning
- samt följande kompletterande indikatorer:
- vinterrenhjordens antal
- årets slakt
- prisutveckling för renkött
- bedömning av rovdjursskador.

Renskötseln bygger på naturligt bete av marker vilket bidrar till att hålla landskapet öppet och därmed till miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö. Vinterrenhjordens storlek är relativt stabil men de förändringar som sker beror till största delen på variationer i naturbetet och förändringar i rovdjursförekomst. Storleken på vinterrenhjorden har varierat i cykler mellan ca 230 000 och 250 000 renar under perioden 2012–2022.

Slaktuttaget fortsätter att följa en negativ trend under de senaste åren med en minskning totalt sett till hela tioårsperioden. Det märks dock en höjning under perioden 2021/2022 jämfört med året innan. Ett statligt pristillägg på renkött tillämpas på slaktkroppens vikt. Totalt under perioden betalades ca 14,5 miljoner kronor i pristillägg. Utbetalad ersättning för rovdjursförekomst under 2022 låg på en högre nivå jämfört med 2021, vilket indikerar att rovdjursförekomsten i renskötselområdena ökat under året.

Vintern 2021/2022 omfattades 28 samebyar av katastrofskadestöd, dvs. bidrag till kostnader för utfodring som uppstått på grund av synnerligen svåra betesförhållanden. Den totala ersättningen uppgick till ca 17 miljoner kronor. Arbetet med att underlätta betesbesiktning och klimatanalyser har fortsatt under 2022 och har omfattat samtliga samebyar.

Under 2022 har fokus på arbetet med renbruksplanerna fortsatt varit på teknikutveckling och ett antal utbildningar riktade till samebyarna genomfördes. Utvecklingen av renbruksplanerna har förbättrat förutsättningarna för både samebyarna och Sametinget att kommunicera kring och beskriva markanvändningen

inom samebyarna. Renbruksplanerna utgör underlag inför olika typer av samråd med andra markanvändare och är därmed ett viktigt verktyg för att förbättra hanteringen av kumulativa effekter på renskötseln och annan samisk markanvändning och för att minimera intressekonflikter i renskötselområdet.

Tabell 2.30 Statistik om rennäringens utveckling 2012/13–2021/22

	2011/2012	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22
Vinterrenhjord *											
(antal djur)	257 299	248 46	254 200	250 364	248 139	254 247	248 702	241 013	240 419	234 623	235 958
Slakt											
(antal djur)	57 675	44 869	54 440	56 333	54 802	59 121	53 150	47 618	49 631	40 811	47 350
Medelpris per kilogram**											
(kronor)	51,6	49,9	52,8	57,1	59,5	68,6	66,5	67,4	67,6		
Prisstöd											
(tkr)	17 161	13 232	17 095	17 768	16 362	18 806	16 381	14 825	15 175	12 504	14 442
Slaktvärde**											
(tkr)											
(exkl. prisstöd)	75 451	58 639	74 491	83 312	80 291	107 366	90 641	81 767	85 509		
Ersättning för rovdjursförekomst*											
(tkr)											
(från anslag 1:22)	63 813	52 397	49 837	53 822	53 120	50 412	54 268	50 130	55 493	49 329	52 576

*Avser kalenderår 2011–2022.** Saknas för 2020/2021 och för 2021/2022.

Källa: Sametinget.

Naturvårdsverket, Sametinget och berörda länsstyrelser uppger att förvaltningsverktyget använts under 2022. Arbetet med verktyget uppges ha underlättats av möjligheten att träffas fysiskt efter pandemin. Under 2022 har ett flertal träffar med samebyar hållits i syfte att kartlägga prioriterade områden och att förfina system som underlättar arbetet. Det uppges vara svårt för många samebyar att få tillgång till förlustsiffror av ren med anledning av rovdjur, men de som rapporterat in har rapporterat om förluster som i många fall ligger långt över toleransnivån på 10 procent, i en del fall upp mot 30 procent.

2.7 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

2.7.1 En sammanhållen landsbygdspolitik

Regeringen bedömer att målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken delvis har uppnåtts genom insatser inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Även insatser inom andra utgiftsområden har bidragit. Därmed har insatserna sammantaget bidragit till en hållbar utveckling som stärker konkurrenskraften och robustheten samt gör det än mer attraktivt att bo, leva och verka i hela landet.

De förändrade flyttmönstren under pandemin, med positiva flyttnetton för många landsbygdskommuner, håller delvis i sig men trenden avtar. Däremot försvårar det negativa flyttnettot i glesa och mycket glesa landsbygdskommuner möjligheterna att nå målet för landsbygdspolitiken.

Regeringen bedömer att bredbandsstödet via landsbygdsprogrammet och Europeiska regionala utvecklingsfonden samt nationella stödet via Post- och telestyrelsen har bidragit positivt till den högre utbyggnadstakten av snabbt bredband inte minst i glesa landsbygdskommuner. Det finns dock fortsatt hushåll och företag som saknar en

snabb bredbandsuppkoppling. Regeringen konstaterar att nätet av dagligvarubutiker i gles- och landsbygder fortsatt ligger på en stabil nivå. Vidare bedömer regeringen att tillgängligheten till drivmedelsstationer i landsbygdskommunerna är god. Satsningarna på stöd till kommersiell service inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och utgiftsområde 19 Regional utveckling har därmed bidragit till att villkoren för att leva, bo och verka i hela landet har stärkts. Regeringen bedömer också att statsstöden till vissa gles- och landsbygdskommuner inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och utgiftsområde 19 Regional utveckling har stärkt utvecklingskapaciteten i dessa kommuner. Insatserna har haft stor betydelse för kommunernas innovations- och förnyelseförmåga för att hantera utmaningar, kriser och samhällsförändringar i kommuner som präglas av långa avstånd och liten befolkning.

2.7.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Flera omvärldsförändringar, däribland Rysslands aggression mot Ukraina, har under 2022 satt ekonomisk press på företag inom livsmedelskedjan samtidigt som produktionsutvecklingen varit oförändrad. Regeringen bedömer att det finns behov av att vidareutveckla genomförandet av den nationella livsmedelsstrategin inom ramen för riksdagens beslut.

Regler och villkor

Regeringen konstaterar att produktionen (mätt som förädlingsvärde) ökade för livsmedelskedjan totalt 2016–2020. Vad gäller produktionen av vissa jordbruksprodukter ökade volymen eller var oförändrad för produktionsgrenarna mellan åren 2016–2021. För några produktionsgrenar var det en signifikant positiv trend mellan åren 2016–2021, t.ex. för matfågel och griskött. Trots detta konstaterar regeringen att det finns fortsatta utmaningar med för låg konkurrenskraft inom animalieproduktionen, till exempel inom mjölkproduktionen. Den svenska marknadsandelen har ökat eller varit oförändrad under de senaste åren, förutom för ost. De utbetalade krisstöden tillsammans med nedsättningen av dieselskatten för jordbrukets arbetsmaskiner har haft stor betydelse för att bibehålla lönsamheten, trots ökade kostnader.

Det strategiska området Regler och villkor behöver ses i ett vidare EU-perspektiv men också internationellt perspektiv. Regeringen konstaterar också att hållbar livsmedelsproduktion måste ses i ett bredare perspektiv med hänsyn till produktivitet, tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i hela landet. När det gäller jordbruket bör hållbar jordbruksproduktion relateras till en rad olika aspekter såsom hur väl olika resurser används, till produktivitet och möjligheten att bedriva konkurrenskraftiga jordbruksföretag. Vidare bör hållbar jordbruksproduktion relateras till positiva bidrag i form av ekosystemtjänster, biologisk mångfald, god livsmiljö och rekreationsmöjligheter samt bedömas med avseende på produktionens eventuella negativa effekter på miljön. Regeringen bedömer vidare att det inte är möjligt att mellan enskilda år dra några mer långtgående slutsatser vad gäller utvecklingen då exempelvis miljöpåverkan från jordbruket beror av många faktorer, t.ex. årsmån samt vad och hur mycket som produceras.

Regeringen bedömer att den nya växtskyddslagstiftningens ökade krav på inventering och förebyggande åtgärder för att förhindra etablering av karantänsskadegörare i Sverige har varit framgångsrik. Importkontroll av sändningar från tredjeländer är också viktigt för att förhindra introduktion av skadegörare i Sverige.

Regeringen bedömer att åtgärderna inom den gemensamma jordbrukspolitiken har bidragit till ökad hållbarhet genom stärkta inkomster och ökad konkurrenskraft i de

areella näringarna, insatser för miljön och klimatet som bidrar till både EU:s och Sveriges mål för området, bättre djurvälstånd samt lokal utvecklingskraft på landsbygden över hela landet. Sveriges nya strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 har skapat förstärkta möjligheter för att nå EU-gemensamma och svenska mål inom livsmedelsstrategin och miljöarbetet. Genom de förändringar som införts har steg även tagits mot en enklare jordbrukspolitik.

En fungerande kontroll av djurskydd och livsmedel trots ett utmanande verksamhetsår

Det råder numera en relativt jämn balans mellan den i förväg planerade djurskydds-kontrollverksamheten och den mer händelsestyrda djurskyddsverksamheten. Regeringen bedömer vidare att träffsäkerheten i djurskyddskontrollen har ökat. Antalet klagomålskontroller utan anmärkning har kontinuerligt minskat sedan 2016. Det finns dock fortfarande stora skillnader i måluppfyllelse mellan olika länsstyrelser.

Kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen har huvudsakligen utförts enligt den nationella kontrollplaneringen för primärproduktionen. Resultatet är bättre än tidigare år och kontrollfrekvensen har ökat. De flesta länsstyrelser har genomfört sin del av kontrollplaneringen men fortfarande har en tredjedel inte nått ända fram.

Livsmedelskontrollen i ledet efter primärproduktion är generellt riskbaserad, väsentliga avvikelser upptäcks och åtgärder för att följa upp avvikelser vidtas. Samtidigt finns kvarvarande brister i ett mindre antal kontrollmyndigheter.

Fortsatt gott djurhälsoläge

Sverige har ett gott djurhälsoläge hos både vilda och tama djur med få utbrott av smittsamma djursjukdomar. Förekomsten av antimikrobiell resistens i djurhållningen är dessutom låg sett i ett internationellt perspektiv. Dock har strukturomvandlingen i lantbruket med färre och större besättningar inneburit att konsekvenserna vid smitta blir större, i form av stora kostnader och större tapp i produktionen vilket även påverkar livsmedelsförsörjningen.

Fiskeripolitik och vattenbruk

Uppnåendet av målen för den gemensamma fiskeripolitiken (GFP) är en förutsättning för att fisket ska kunna bedrivas hållbart både ur biologisk, social och ekonomisk synpunkt. Även om fisketrycket generellt minskar och lekbiomassan för flera av bestånden i Nordostatlanten ökar över tid är beståndssituationen i Östersjön fortsatt bekymmersam. Utvecklingen för svenskt yrkesfiske i havet visar en nedåtgående trend avseende infiskad volym och näringen möter flera utmaningar. Regeringen bedömer att förändringar i omvärlden, såsom Brexit och statusen på havsmiljön och de marina ekosystemen på flera områden försvårar måluppfyllelse av de fiskepolitiska målen. Den ökade produktionen inom svenskt vattenbruk har, enligt regeringens bedömning, främjats av åtgärder med stöd av programmet för Europeiska havs- och fiskerifonden. Inom programmet syns också en positiv utveckling vad gäller åtgärder som bidragit till minskning av oönskad fångst även om uppsatta mål inte nås. Regeringens bedömning är också att en effektivare fiskerikontroll bidrar till en förbättrad regelefterlevnad och att det är fortsatt avgörande för fiskets framtid att fiskemöjligheterna beslutas i enlighet med MSY.

Fortsatt utveckling av jakt- och viltförvaltning

Regeringen bedömer att viltförvaltningen har utvecklats och i viss mån skapar förutsättningar för en ekosystembaserad, adaptiv, och decentraliserad förvaltning. Det krävs dock en fortsatt utveckling av arbetet. Det krävs bl.a. ökad kunskap och ett arbete med förebyggande åtgärder för att minska och hantera uppkomna viltskador. Regeringen konstaterar att inventeringarna visar på en minskning av vissa arter, främst

älg, och en ökning av andra artbestånd. Kostnaderna för viltskadorna är stora och kan ha en negativ inverkan på livsmedelsproduktion.

Konsument och marknad

Produktionen och konsumtionen av ekologiska livsmedel minskar

Den ekologiska odlingen och andelen ekologiska livsmedel i offentlig sektor fortsätter minska. Minskad efterfrågan från konsumenter och låga merpriser för ekologiska produkter till lantbrukarna leder till en minskad ekologisk odling. Avmattningen inom den offentliga sektorn kan delvis förklaras av att kommuner och regioner har gjort andra prioriteringar av svenskt, närproducerat och lokalt framför ekologiskt.

Vidare ser regeringen även en nedåtgående trend inom dagligvaruhandeln. Till viss del beror den negativa trenden på förändrade preferenser hos konsumenten men även att konsumenter väljer lågprisprodukter till följd av krisens effekter.

Livsmedelsindustrin och livsmedelsexport

Regeringen bedömer att satsningen på livsmedelsexport har bidragit till att stärka svensk handel då värdet av den totala exporten av livsmedels- och jordbruksprodukter ökade med 22 procent under 2022, undantaget vidareexporten av norsk fisk.

Regeringen bedömer samtidigt att mervärden i svensk livsmedelsproduktion behöver framhävas och konkurrenskraften i svensk livsmedelsproduktion öka, inte minst med tanke på att exporten är en viktig drivkraft för att öka svensk livsmedelsproduktion.

Den låga risken för livsmedelsburen smitta och hälsoskadliga ämnen bidrar till högt förtroende för svenska livsmedel

Regeringen bedömer att målet att konsumenter ska ha ett högt förtroende för livsmedel är uppfyllt. Livsmedelsburna utbrott sker men tack vare god beredskap och förmåga att analysera smitta är det möjligt att vidta både korrigerande och förebyggande åtgärder. De nationella provtagningsprogrammen för hälsoskadliga ämnen i livsmedel visar på en låg andel överskridanden av bekämpningsmedel och läkemedelsrester. En låg förekomst av vissa livsmedelsburna zoonoser hos livsmedelsproducerande djur och resultaten i de nationella provtagningsprogrammen förstärker bilden av att maten på den svenska marknaden är säker och att det finns goda förutsättningar för ett högt förtroende för svenska livsmedel.

Kunskap och innovation

Regeringen bedömer att de redovisade insatserna inom området har bidragit till att uppfylla det övergripande målet för utgiftsområdet och det strategiska målet Kunskap och innovation.

De indikatorer som valts för verksamheten vid SLU visar att universitetet bidrar till att uppfylla målen för utgiftsområdet. Regeringen konstaterar att SLU:s toppranking bland världens lantbruksuniversitet visar att den forskning, utbildning och miljöanalys som bedrivs har mycket goda förutsättningar att bidra till behovet av kunskapsbaserad utveckling. Antalet studenter vid SLU har minskat något i och med att särskilda pandemisatser avslutas och volymen har anpassats till tillgängliga resurser. Den betydande utbyggnaden av platser för veterinärer och djursjukskötare fortgår enligt plan vilket regeringen bedömer på sikt ska underlätta tillgången till djurhälsovård.

De senast tillgängliga uppgifterna om utgifter för forskning och utveckling i livsmedelskedjan som andel av omsättningen visar på en ökning från 2019. Effekter av pandemin förväntas påverka statistik för senare år och resultatet ska därför tolkas med försiktighet.

Regeringen bedömer att kunskapsnavet för animalieproduktion har förutsättningar att öka lönsamheten i sektorn och även bidra till minskad sårbarhet för svensk livsmedelsproduktion. Kompetenscentrum för växtförädling, Grogrund har bidragit till kompetenshöjning och ökat intresse för växtförädling, vilket är viktigt för att kunna ta fram konkurrenskraftiga växtsorter för odling i Sverige. Forskning och innovation är viktiga för att säkra en hållbar och robust livsmedelsproduktion.

Utvärderingen av det nationella forskningsprogrammet för livsmedel visar att insatser och aktiviteter är ändamålsenliga och att projektportföljen adresserar kunskapsluckor och behov i enlighet med livsmedelsstrategin.

Regeringen gör bedömningen att Formas utlysningar och satsningarna på kunskap och innovation i övrigt utformats väl för att tillgodose behovet av forskning, innovation och ökad samverkan och därmed synergier mellan aktörer.

2.7.3 Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

Regeringen bedömer att det har skett en betydande utveckling i frågor om livsmedels- och dricksvattenberedskapen under året. Det är angeläget att det pågående arbetet med att trygga en nödvändig försörjning med livsmedel och dricksvatten fortsätter för att samhället ska kunna möta framtidens utmaningar. Arbetet omfattar åtgärder i flera led hos en bredd av aktörer. Myndigheternas nära dialog med näringslivet har varit särskilt viktig för förståelsen för utmaningarna livsmedelskedjans aktörer står inför i uppbyggnaden av det civila försvaret. Då det är företagen i alla led i livsmedelskedjan som tillhandahåller livsmedel på marknaden så är funktionaliteten i dessa företag helt avgörande för landets livsmedelsberedskap. Att företagen är konkurrenskraftiga i fredstid är en förutsättning för att livsmedelsberedskapen ska stå stark i händelse av störda förhållanden.

2.7.4 Skog

Regeringen konstaterar att avverkningsnivån är historiskt hög. Skogsstyrelsens analyser visar att bruttoavverkningsvolymen ligger nära högsta hållbara avverkningsvolym. De energi- och klimatpolitiska målen förväntas bidra till en ytterligare ökad efterfrågan på skoglig biomassa. Sverige har också ett EU-åtagande om att öka det sammanlagda nettoupptaget inom markanvändningssektorn. Regeringen bedömer att det genom förbättrad skogsskötsel finns en potential att öka den hållbara tillväxten för att möta den ökade efterfrågan. Det finns utrymme att samtidigt förbättra både produktion och miljö i skogen men det finns flera målkonflikter som kräver prioritering och medvetna beslut.

Skadorna orsakade av granbarkborre minskade förra året men ligger kvar på en historiskt hög nivå. Regeringen bedömer att samarbete mellan skogsägare och myndigheter har bidragit till att motverka granbarkborrens spridning.

Den miljöhänsyn som tagits i samband med skogsbruk bidrar till att uppnå miljökvalitetsmålet Levande skogar. Många av de miljöförbättrande insatserna som pågår kräver dock tid för att få genomslag i uppföljningen. Det finns behov av fortsatt förbättrad hänsyn till naturvärden och kulturmiljövärden vid skötsel och brukande av skog. Det totala resursutnyttjandet av den svenska skogen är fortsatt högt och arealer som avverkas och som avsätts för naturvård har fortsatt att öka. Marginalen för att kunna göra ytterligare naturvårdsavsättningar, hantera effekter av större skogsskador och samtidigt bibehålla eller öka nivån i avverkningsnivån har minskat betydligt. Ytterligare avsättningar för naturvårdsändamål får därmed en direkt påverkan på framtida avverkningsmöjligheter.

Regeringen bedömer att ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara ger högsta långsiktiga klimatnytta. Aktivt skogsbruk möjliggör även ett högt nettoupptag i ett förändrat klimat. Förnybar råvara behövs för att ersätta fossilintensiva resurser såväl i Sverige som i andra länder via export. I klimatarbetet bedöms det vara viktigt med hög tillväxt, god skogshälsa och en växande cirkulär bioekonomi.

2.7.5 De samiska näringarna

Insatser för att uppnå livskraftiga samiska näringar främjar en levande samisk kultur och bidrar därmed till uppfyllande av det övergripande målet.

Regeringen bedömer att klimatförändringen, olika intressenters behov av att nyttja mark för sina ändamål samt ett ökat rovdjurstryck innebär utmaningar för rennäringen. Regeringen bedömer att en fortsatt utveckling av renbruksplanerna är av stor betydelse och kan ge bättre förutsättningar för hantering av kumulativa effekter på renskötseln. Sametingets och samebyarnas möjligheter att delta i de samrådsprocesser som sker vid etablering av olika verksamheter är av betydelse och planerna blir då ett viktigt underlag.

Regeringen gör även bedömningen att toleransnivån för skador orsakade av stora rovdjur på sina håll fortsatt överskrids.

2.8 Politikens inriktning

2.8.1 En sammanhållen landsbygdspolitik

Landsbygdernas utveckling är avgörande för hela Sveriges framgång. Här har regeringen ett samlat fokus: Hela Sverige ska fungera. Villkoren för att bo, leva och verka i landsbygderna ska stärkas.

Landsbygdernas förutsättningar skiljer sig åt i olika delar av landet, vilket ställer krav på olika insatser och lösningar. För att uppnå målet för en sammanhållen landsbygdspolitik behövs därför en bredd av insatser inom många utgiftsområden. Det ska finnas tillgång till vård, skola, omsorg och kultur i hela landet. Kompetensförsörjning och möjligheterna till kompetensutveckling ska främjas. Bostadsbyggandet behöver öka, bl.a. genom förbättrad tillgång till byggbar mark. Vissa delar inom strandskyddet ses över och en utredning pågår om ändamålsenliga undantag från strandskyddet för de areella näringarna. Det är viktigt att det skapas bättre förutsättningar för ett mångsidigt, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv med god förmåga till förnyelse. De areella näringarnas konkurrenskraft behöver stärkas och produktionen inom näringarna öka på ett hållbart sätt. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportinfrastruktur är grundläggande för landsbygdernas utveckling. Utbyggnaden och underhållet av bredband, vägar, järnvägar och laddinfrastruktur är viktigt för att säkerställa god tillgänglighet. Regeringen genomför bl.a. en satsning på vägunderhåll för enskilda vägar inom utgiftsområde 22 Kommunikationer och ett förstärkt och förlängt investeringsstöd för laddinfrastruktur inom utgiftsområde 21 Energi. Det ska finnas förutsättningar för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter. Trygghet med ett närvarande rättsväsende, drivmedel till rimliga priser och ett stabilt energisystem behövs i hela Sverige. Beredskapen ska stärkas genom att trygghet och goda livsvillkor samt jobb och försörjning värnas. Tillgång till kommersiell och offentlig service både i vardagen och i kris är av stor vikt för ett robust samhälle.

Regeringens utveckling och styrning av landsbygdspolitiken inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel ska samordnas med vissa insatser inom

utgiftsområdena 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik, 19 Regional utveckling, 20 Klimat, miljö och natur, 22 Kommunikationer och 24 Näringsliv samt övriga berörda utgiftsområden. Insatserna inom områdena ska komplettera varandra och bidra till synergier. Insatserna ska även anpassas utifrån de lokala och regionala förutsättningarna. Kommunerna, regionerna och de statliga myndigheterna samt de civila samhällets organisationer har viktiga roller i genomförandet av landsbygdpolitiken.

2.8.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Omvärldsförändringarna har satt ekonomisk press på livsmedelsföretagen och staten har som svar på detta tagit fram olika typer av krisstöd för att stötta delar av näringen. Regeringen anser inte att detta är ett tillvägagångssätt som kan fortsätta långsiktigt för att upprätthålla en trygg livsmedelsförsörjning. Regeringen vill därför vässa och konkretisera livsmedelsstrategin inom ramen för nuvarande riksdagsbeslut. Utgångspunkten i arbetet är konsumenternas efterfrågan såväl nationellt som på exportmarknaderna, med fokus på stärkt konkurrenskraft och ökad hållbar produktion.

Uppdateringen av livsmedelsstrategin kommer att formuleras som Livsmedelsstrategin 2.0 och vara en strategi för hela livsmedelskedjan. Den kommer att vara vägledande för åtgärder för att livsmedelsstrategins riksdagsbundna mål om en ökad och hållbar livsmedelsproduktion ska bli verklighet.

Regeringen har i arbetet med uppdateringen av livsmedelsstrategin höga ambitioner för hela livsmedelskedjan inom samtliga hållbarhetsperspektiv: ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Svensk livsmedelsproduktion är på många sätt ett föredöme då produktionen är av hög kvalitet, med låg miljöpåverkan och stor hänsyn till djurens välbefinnande. Regeringen anser att de svenska mervärdena måste tydliggöras.

Regeringen ser positivt på att möjliggöra gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker samtidigt som Systembolaget Aktiebolags monopol värnas. Arbetet med att ta fram en lagrådsremiss i detta syfte pågår inom Regeringskansliet med målsättning att en lagändring kan träda i kraft i början av 2025. Det förutsätter dock en EU-process som inte drar ut på tiden.

Livskraftiga fiskbestånd är en förutsättning för ett konkurrenskraftigt yrkesfiske. Regeringen anser därmed att det är fortsatt avgörande för det svenska yrkesfiskets framtid att åtgärder och beslut baseras på vetenskapliga råd, främst från Internationella havsforskningsrådet, och när osäkerhet råder bör försiktighetsansatsen tillämpas i enlighet med grundförordningen för EU:s gemensamma fiskeripolitik (Europaparlamentets och rådets förordning [EU] nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken)¹. Även det framtida genomförandet av en reformerad fiskerikontrollagstiftning på EU-nivå är väsentligt i detta sammanhang.

Regeringen anser att utvecklingen av vattenbruket i Sverige är viktig och har god potential att bidra till målet om ökad nationell livsmedelsproduktion och självförsörjningsgrad i landet. Frågan om hur bestämmelserna om vattenbruk kan förenklas är central för branschens utveckling. Regeringen har för avsikt att fortsatt arbeta för att förbättra och förenkla förutsättningar för att bedriva vattenbruk i Sverige.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG.

Regeringen anser att en regionaliserad viltförvaltning är en förutsättning för att förvaltningen av olika viltstammar ska kunna vara effektiv, ekosystembaserad och adaptiv, vilket bl.a. möjliggör att skador kan förebyggas. Förvaltningen måste bygga på vetenskapliga underlag och fungera på ett sätt så att de människor och verksamheter som berörs uppfattar att den har legitimitet. En utredning är tillsatt i syfte att främja en långsiktigt hållbar jakt och viltvård bl.a. genom att föreslå en ny jakt- och viltvårdsmyndighet. Regeringen vill verka för att minska vargstammen och att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus ska vara i enlighet med riksdagens mål, bl.a. för att minska konflikterna med tamdjurshållningen. Regeringen avser att ta fram utredningsdirektiv för en översyn av jaktlagstiftningen.

Regeringen arbetar fortsatt internationellt bl.a. för hållbara jordbruks-, skogsbruks- och fiskerinärings, en öppnare handel samt hållbar globalt tryggad livsmedelsförsörjning.

2.8.3 Kunskap och innovation, stärkt konkurrenskraft för företagare

Forskning, utbildning samt nyttiggörande och samverkan som leder till innovation är grundläggande för att stärka konkurrenskraft, bidra till en hållbar samhällsutveckling och uppfylla målet för Agenda 2030. Utvecklingsmöjligheterna inom utgiftsområdet befästs genom Sveriges lantbruksuniversitet och Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, som ska bidra till målet om Sverige som ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en framstående kunskapsnation (prop. 2020/21:60).

SLU bidrar till kompetensförsörjning, till nytta för ett stärkt näringsliv, grön omställning och en hållbar samhällsutveckling. Forskningen inom SLU ligger i topp i världen på flera områden som är viktiga för den gröna omställningen. Kompetensförsörjning och forskning exempelvis inom bioekonomi, energi, klimatrelaterade frågor samt livsmedelsproduktion kan bidra till att öka Sveriges resiliens och minska sårbarheten.

Jordbruksmark är en begränsad naturresurs som är vital för ett konkurrenskraftigt jordbruk i dag och i framtiden. För att behålla markens avkastningsförmåga är det viktigt att ha god kunskap om marken som ekosystem och leverantör av ekosystemtjänster. Regeringen gör därför en satsning som syftar till att förbättra övervakning av jordbruksmarken, inklusive biologisk mångfald i åkermark. Det krävs även förbättrad kunskap om åtgärder som ökar jordbrukets klimateffektivitet. Regeringen satsar därför på metodutveckling för att mäta klimateffekter i praktisk jordbruksproduktion samt på att testa åtgärder som kan minska jordbrukets klimatpåverkan.

Inom jordbruket finns potential för en ökad produktion av bioenergi, vilket också kan stärka företagens beredskap och minska beroendet av fossil energi. Regeringen avser därför att tillföra medel för att fortsätta stödja biogasproduktion från gödsel baserat på förslaget i Biogasmarknadsutredningen, se utgiftsområde 21 Energi, avsnitt 2.8.

Regeringen anser att bevarandet av småskalig livsmedelsproduktion har betydelse för tillväxt och utveckling på landsbygderna, bevarandet av den småskaliga livsmedelsförädlingen och främjandet av det immateriella kulturarvet. Verksamheter som Resurscentrum för småskalig livsmedelsförädling (Eldrimner) och livsmedels- och jordbruksmässan Grüne Woche i Berlin är två väsentliga inslag i detta arbete samt för att presentera den svenska livsmedelsproduktionens mervärden.

I utvecklingen av landsbygderna ingår att stärka konkurrenskraften för svensk animalieproduktion med bibehållen livsmedelssäkerhet och gott djurskydd. Regeringens finansiering av det kunskapsnav för animalieproduktion vid RISE Research Institutes of Sweden AB som nu är under uppbyggnad syftar till att stärka animalieproduktionens konkurrenskraft.

Lantbrukare ska kunna skicka djur till slakterier utan långa transporter och alltför höga slaktkostnader. Regeringen föreslår därför införande av fasta avgifter per slaktat djur (tidigare benämnt EU:s minimiavgifter) för den offentliga kontrollen av slakterier och vilthanteringsanläggningar. Fasta avgifter kommer att innebära ett enklare och mer förutsägbart avgiftssystem för alla slakteriföretag samt transparens vad gäller företagens kostnader för kontrollen.

Den pågående klimatförändringen tillsammans med Sveriges unika förhållande med avseende på exempelvis temperatur och dagslängd under odlingssäsongen, ställer krav på växtförädling för nya växtsorter för det svenska jordbruket. Regeringen föreslår därför en ökad långsiktig finansiering, inkluderande utveckling av nya tekniker, av SLU Grogrund – centrum för växtförädling av livsmedelsgrödor.

2.8.4 Djurhållning

Under senare år har ett flertal utbrott av salmonella hos livsmedelsproducerande djur lett till att ett stort antal djur har behövt avlivas och stora mängder livsmedel har gått till spillo. Det är av stor vikt att framtida utbrott kan undvikas genom bl.a. ett fortsatt aktivt och förebyggande arbete av berörda myndigheter.

De senaste åren har allt fler länder i Europa fattat beslut som innebär förbud mot uppfödning av mink. Regeringen föreslår att en satsning görs för att möjliggöra en frivillig avveckling av minkuppfödning i landet genom att införa ett avvecklingsbidrag till den som upphör med sin verksamhet. Det kan inte uteslutas att bidraget kommer att behöva godkännas av Europeiska kommissionen ur statsstödssynpunkt. Regeringen har som ambition att säkerställa att nya statliga stöd utformas på ett sätt som minskar riskerna för brott och felaktiga utbetalningar, vilket kommer vara vägledande för utformningen av reformen.

2.8.5 Stärkt krisberedskap och civilt försvar inom livsmedels- och dricksvattenförsörjningen

Tillräcklig tillgång till livsmedel och dricksvatten är en grundförutsättning för människors liv och hälsa och för att samhället ska fungera i alla dess delar. Det gäller även vid ansträngda förhållanden som höjd beredskap och ytterst krig. Det utvecklingsarbete som pågår behöver fortsätta för att målen för det civila försvaret ska nås.

Beredskapsmyndigheterna har en viktig roll i det civila försvaret och det är nödvändigt att deras förmåga att planera för, och verka vid, höjd beredskap och då ytterst krig säkerställs.

Det pågår ett intensivt arbete med målet att etablera en livsmedelsberedskap och trygg dricksvattenförsörjning som är anpassad till dagens förutsättningar och det säkerhetspolitiska läget. När det gäller livsmedelsförsörjningen finns det bl.a. behov av att stärka livsmedelsproduktionen i Sverige, där primärproduktionen är en av flera kritiska delar i livsmedelskedjan.

2.8.6 Skogen som strategisk resurs för ett robust Sverige samt för jobb och tillväxt

Sveriges landyta består till 68 procent av skogsmark. Den svenska skogspolitiken bygger på de jämställda målen om produktion och miljö. Avvägningen mellan produktion och naturvård, som kommer till uttryck i skogsvårdslagen (1979:429), skapar en grund för det fortsatta genomförandet av skogspolitiken. Den ger även förutsättningar för skogsägarens fortsatta enskilda ägande och brukande av skogen och regeringen anser att principen om frihet under ansvar fungerar väl och är viktig att värna.

Skogen är en strategisk resurs för ett robust Sverige samt för jobb och tillväxt. Den svenska skogen och skogsnäringen spelar en stor roll för svensk välfärd. Skogsnäringen står för ca 10 procent av Sveriges totala varuexport och skapar jobb och tillväxt. Samtidigt som skogen brukas har mängden trä i skogarna fördubblats de senaste 100 åren – och andelen skyddad skog ökat. Det svenska skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete och tillgång till biomassa är därför av stor vikt för att kunna förverkliga ett skifte bort från fossila material och bränslen. Den växande skogen är också avgörande för den biologiska mångfalden. Regeringen prioriterar att det svenska skogsbruket inte begränsas utan fullt ut kan bidra till att uppnå klimatmålen, samt till jobb och tillväxt i hela landet. Samtidigt är ett flertal nya EU-rättsakter aktuella som kan påverka det svenska skogsbruket och den nationella skogspolitiken. Regeringen anser därför att det behövs en översyn av den nationella skogspolitiken för att utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik som främjar ett långsiktigt hållbart svenskt skogsbruk och en växande bioekonomi.

Regeringen anser att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta tillvara skogens potential för ekonomi, klimat och miljö. En mångfald av brukande av skogen är viktig där en stark äganderätt och skogsägarnas egna drivkrafter är avgörande för att uppnå de jämställda målen i skogspolitiken.

De stora skillnaderna mellan skog i olika EU-länder gör att beslut bör fattas på en nivå där det går att ta hänsyn till nationella förutsättningar. Regeringen kommer även här att värna och verka för hållbart svenskt skogsbruk. Det nationella självbestämmandet över skogsfrågor ska värnas och detaljregleringar av skogsbruket undvikas. Regeringen avser även att bevaka EU-fördragets viktiga principer om subsidiaritet och proportionalitet. Regeringen kommer i alla avseenden och sammanhang att värna och verka för ett hållbart svenskt skogsbruk, med omsorg för kommande generationer.

2.8.7 De samiska näringarna

För att upprätthålla en långsiktigt hållbar rennäring och stärka andra samiska näringars förutsättningar främjar regeringen samernas möjlighet till inflytande i frågor som särskilt berör samer och som påverkar samebyarna och nyttjandet av renskötselområden. En central fråga för rennäringen är att samexistens med rovdjuren sker inom ramen för den av riksdagen fastställda toleransnivån för skador på renar orsakade av stora rovdjur. Det är därför angeläget att arbetet med ett förvaltningsverktyg i syfte att upprätthålla en hållbar rennäring och gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur fortskrider. Rennäringens förluster med anledning av predation från stora rovdjur på renar har ökat under flera år samtidigt som ersättningsnivån för rovdjursförekomst har varit densamma sedan 2002. Regeringen anser därför att ersättningsnivån ska höjas.

2.9 Budgetförslag

2.9.1 1:1 Skogsstyrelsen

Tabell 2.31 Anslagsutveckling 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

2022	Utfall	582 413	Anslagssparande	16 538
2023	Anslag	533 764 ¹	Utgiftsprognos	546 066
2024	Förslag	545 123		
2025	Beräknat	543 347 ²		
2026	Beräknat	556 671 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 524 332 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 524 346 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Skogsstyrelsens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.32 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	533 764	533 764	533 764
Pris- och löneomräkning ²	16 681	36 691	50 678
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-5 322	-27 107	-27 772
<i>varav BP24³</i>	<i>-6 570</i>	<i>-6 570</i>	<i>-6 570</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-1 053	-1 053	-1 053
– Generell besparing i statsförvaltningen	-5 517	-5 517	-5 517
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	545 123	543 347	556 671

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskar med 5 517 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 545 123 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 543 347 000 kronor respektive 556 671 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.33 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Skogsstyrelsen

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
<i>Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten</i>						
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>	-104	38	525	500	25	-41
<i>Uppdragsverksamhet</i>						
Skogliga tjänster	8 049	-1 573	70 000	71 500	-1 500	4 976
Arbetsmarknadsrelaterade tjänster	-18 815	-2 700	45 000	45 000	0	-21 515
Tjänsteexport	106	0	0	0	0	106
Summa uppdragsverksamhet	-10 660	-4 273	115 000	116 500	-1 500	-16 433

Källa: Skogsstyrelsen.

Skogsstyrelsens offentligrättsliga verksamhet utgörs av avgifter som tas ut för vissa ärenden enligt skogsvårdslagen (1979:429) och miljöbalken. Skogsstyrelsen bedriver uppdragsverksamhet som ska finansieras genom avgifter med full kostnadstäckning. Undantaget är vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Avgifterna får disponeras av Skogsstyrelsen.

2.9.2 1:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 2.34 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

2022	Utfall	541 991	Anslagssparande	164 082
2023	Anslag	594 373 ¹	Utgiftsprognos	574 571
2024	Förslag	594 373		
2025	Beräknat	594 373		
2026	Beräknat	594 373		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket och finansierar natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket och åtgärder för att anlägga och vårda ädellövskog. Anslaget får användas för att täcka utgifter för biotopskydd och naturvårdsavtal. Anslaget får även användas för utgifter för att upprätta renbruksplaner och till att medfinansiera skogsträdsförädling. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.35 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	594 373	594 373	594 373
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	594 373	594 373	594 373

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 594 373 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 594 373 000 kronor respektive 594 373 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor 2025–2028.

Skälen för regeringens förslag: I hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare och för att skapa goda förutsättningar för fleråriga naturvårdsprojekt behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 130 000 000 kronor 2025–2028.

Tabell 2.36 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2028
Ingående åtaganden	47 488	45 812	80 778			
Nya åtaganden	32 614	72 000	102 613			
Infriade åtaganden	-34 290	-37 034	-53 391	-70 521	-28 704	-30 775
Utestående åtaganden	45 812	80 778	130 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	100 000	130 000	130 000			

2.9.3 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 2.37 Anslagsutveckling 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

2022	Utfall	165 108	Anslagssparande	4 985
2023	Anslag	174 348 ¹	Utgiftsprognos	179 607
2024	Förslag	191 847		
2025	Beräknat	202 775 ²		
2026	Beräknat	215 014 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 194 728 tkr i 2024 års prishnivå.

³ Motsvarar 201 282 tkr i 2024 års prishnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens veterinärmedicinska anstalts förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.38 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	171 348	171 348	171 348
Pris- och löneomräkning ²	5 709	13 026	17 789
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	14 790	18 401	25 877
<i>varav BP24³</i>	<i>10 928</i>	<i>-1 072</i>	<i>5 928</i>
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-263	-263	-263
– Utvecklad beredskapsförmåga hos myndigheter	13 000	1 000	8 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-1 809	-1 809	-1 809
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	191 847	202 775	215 014

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret i syfte att stärka totalförsvaret anser regeringen att medel för uppbyggnaden av en livsmedelsberedskap bör överföras till anslaget från anslaget 1:27 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet*. Därför ökas anslaget med 13 000 000 kronor. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med 1 000 000 kronor respektive 8 000 000 kronor därefter.

Anslaget minskas med 1 809 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 191 847 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 202 775 000 kronor respektive 215 014 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.39 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Uppdragsverksamhet</i>	21 586	-8 000	179 000	185 000	-6 000	7 586
<i>Tjänsteexport</i>	369	0	13 000	13 000	0	369
Summa uppdragsverksamhet	21 955	-8 000	192 000	198 000	-6 000	7 955

Källa: SVA.

2.9.4 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tabell 2.40 Anslagsutveckling 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

2022	Utfall	133 940	Anslagssparande
2023	Anslag	116 041 ¹	Utgiftsprognos 116 041
2024	Förslag	124 496	
2025	Beräknat	135 153 ²	
2026	Beräknat	140 058 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 124 496 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 124 496 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättning för veterinär service. Anslaget får användas för utgifter för att minska veterinärkostnaderna för företag med avlagt belägen djurhållning avseende livsmedelsproducerande djur.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.41 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	116 041	116 041	116 041
Pris- och löneomräkning ²	9 713	20 478	25 432
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer <i>varav BP24³</i>	-1 258	-1 366	-1 415
<i>– Generell besparing i statsförvaltningen</i>	-1 258	-1 258	-1 258
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	124 496	135 153	140 058

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 1 258 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 124 496 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Bidrag till veterinär fältverksamhet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 135 153 000 kronor respektive 140 058 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.42 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk – Distriktsveterinärernas verksamhet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>	0	0	2 900	2 900	0	0
<i>Uppdragsverksamhet</i>	-6 408	-31 000	768 700	798 700	-30 000	-67 408
Summa uppdragsverksamhet	-6 408	-31 000	768 700	798 700	-30 000	-67 408

Källa: Jordbruksverket.

2.9.5 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 2.43 Anslagsutveckling 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

2022	Utfall	9 933	Anslagssparande	-2
2023	Anslag	9 933 ¹	Utgiftsprognos	9 857
2024	Förslag	9 933		
2025	Beräknat	9 933		
2026	Beräknat	9 933		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för förebyggande djurhälsoarbete och djursjukdatasystem, i syfte att begränsa skadeverkningarna av sådana djursjukdomar som bara smittar mellan djur, och sådana som kan smitta både djur och människor. Anslaget får även användas till djurskyddsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.44 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	9 933	9 933	9 933
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 933	9 933	9 933

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 933 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 9 933 000 kronor respektive 9 933 000 kronor.

2.9.6 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tabell 2.45 Anslagsutveckling 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tusental kronor

2022	Utfall	229 381	Anslagssparande	37 187
2023	Anslag	307 349 ¹	Utgiftsprognos	304 983
2024	Förslag	133 349		
2025	Beräknat	133 349		
2026	Beräknat	133 349		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bekämpning av och beredskap mot smittsamma djursjukdomar varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagarna. Anslaget får användas för statsbidrag till obduktionsverksamhet, för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller och för genomförande av EU-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av kontrollprogram som Sverige enligt EU:s krav är skyldig att göra.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.46 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	133 349	133 349	133 349
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	133 349	133 349	133 349

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 133 349 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bekämpning av smittsamma djursjukdomar* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 133 349 000 kronor respektive 133 349 000 kronor.

2.9.7 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tabell 2.47 Anslagsutveckling 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	48 172	Anslagssparande	4 606
2023	Anslag	67 778 ¹	Utgiftsprognos	67 256
2024	Förslag	67 778		
2025	Beräknat	67 778		
2026	Beräknat	67 778		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Avseende förebyggande åtgärder mot skador i fisket orsakade av säl bör anslaget användas som nationell offentlig medfinansiering av åtgärder inom ramen för havs- och fiskeriprogrammet och havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.48 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	67 778	67 778	67 778
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	67 778	67 778	67 778

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 67 778 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 67 778 000 kronor respektive 67 778 000 kronor.

2.9.8 1:8 Statens jordbruksverk

Tabell 2.49 Anslagsutveckling 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

2022	Utfall	621 152	Anslagssparande	-1 782
2023	Anslag	756 665 ¹	Utgiftsprognos	749 848
2024	Förslag	744 465		
2025	Beräknat	794 927 ²		
2026	Beräknat	837 796 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 769 137 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 791 821 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget används för Statens jordbruksverks förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård och för utgifter för Centrala djurförsöksetiska nämnden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.50 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	740 665	740 665	740 665
Pris- och löneomräkning ²	21 590	47 149	65 849
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-17 790	7 113	31 282
varav BP24 ³	2 898	2 398	26 398
– Flytt av POM Programmet för odlad mångfald	-8 000	-8 000	-8 000
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-1 186	-1 186	-1 186
– Utvecklad beredskapsförmåga hos myndigheter	17 000	14 000	29 000
– Åkermarksinventering	2 500	5 000	14 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-7 416	-7 416	-7 416
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	744 465	794 927	837 796

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget minskas med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för drift och utveckling av den nationella genbanken och därtill hörande uppgifter. Anslag 1:23 *Sveriges lantbruksuniversitet* ökas med motsvarande belopp. För att intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret i syfte att stärka totalförsvaret anser regeringen att medel för uppbyggnaden av en livsmedelsberedskap bör överföras till anslaget från anslaget 1:27 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet*. Därför ökas anslaget med 17 000 000 kronor. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med 14 000 000 kronor respektive 29 000 000 kronor därefter.

Anslaget ökas med 2 500 000 kronor 2024 för inventering av åkermark. För 2025 beräknas anslaget öka med 5 000 000 kronor och fr.o.m. 2026 beräknas anslaget öka med 14 000 000.

Anslaget minskas med 7 416 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 744 465 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 794 927 000 kronor respektive 837 796 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 2.51 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>						
Djur	-16 049	-280	51 337	54 276	-2 939	-19 268
Växt	-303	168	9 257	9 115	142	7
Tillsyn	5 136	-5 707	34 493	33 761	732	161
Utsäde	3 160	936	35 611	35 456	155	4 251
<i>Uppdragsverksamhet</i>						
Utsäde	-837	-749	4 968	4 835	133	-1 453
Tjänsteexport	2 013	-397	805	1 196	-391	1 225
Summa uppdragsverksamhet	1 176	-1 146	5 773	6 031	-258	-228

Källa: Jordbruksverket.

2.9.9 1:9 Bekämpning av växtskadegörare**Tabell 2.52 Anslagsutveckling 1:9 Bekämpning av växtskadegörare**

Tusental kronor

2022	Utfall	14 434	Anslagssparande	401
2023	Anslag	15 000 ¹	Utgiftsprognos	14 885
2024	Förslag	15 000		
2025	Beräknat	15 000		
2026	Beräknat	15 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder mot växtskadegörare samt för att ersätta enskilda för kostnader eller förluster till följd av sådana åtgärder enligt växtskyddslagen (2022:725). Utgifter för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder, kontroller, inventeringar m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av organismer och växtprover som av Jordbruksverket överlämnas för laboriemässig diagnostisering. Vidare får anslaget användas till internationellt engagemang inom området bekämpning av växtskadegörare. Slutligen används anslaget för utgifter för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.53 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	15 000	15 000	15 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	15 000	15 000	15 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 15 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bekämpning av växtskadegörare* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 15 000 000 kronor respektive 15 000 000 kronor.

2.9.10 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tabell 2.54 Anslagsutveckling 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	7 438 088	Anslagssparande	36 705
2023	Anslag	6 152 908 ¹	Utgiftsprognos	6 152 908
2024	Förslag	9 640 894		
2025	Beräknat	7 560 039		
2026	Beräknat	7 423 814		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som motsvarar EU:s finansiering av gårdsstöd och andra åtgärder inom den första pelaren av den gemensamma jordbrukspolitiken. Anslaget får även användas för utgifter som motsvarar EU:s bidrag till att förebygga, upptäcka och bekämpa djursjukdomar och växtskadegörare.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.55 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	5 637 032	5 637 032	5 637 032
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Makroekonomisk utveckling	1 821 068	1 186 897	683 214
Volym			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	2 182 794	736 110	1 103 568
Förslag/beräknat anslag	9 640 894	7 560 039	7 423 814

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 640 894 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 7 560 039 000 kronor respektive 7 423 814 000 kronor.

2.9.11 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tabell 2.56 Anslagsutveckling 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	101 436	Anslagssparande	65 564
2023	Anslag	149 000 ¹	Utgiftsprognos	189 000
2024	Förslag	159 000		
2025	Beräknat	169 000		
2026	Beräknat	170 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentlig lagring, övrig intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, fiberberedning samt exportbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.57 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	149 000	149 000	149 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Makroekonomisk utveckling			
Volymer	10 000	20 000	21 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	159 000	169 000	170 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 159 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 169 000 000 kronor respektive 170 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2025 och 2026.

Skälen för regeringens förslag: Ett av de områden som anslaget används till är stöd till producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönt. Stöden ges inom fleråriga verksamhetsprogram. Efter beslut om stöd sker betalningarna till stödmottagarna under påföljande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 120 000 000 kronor 2025 och 2026.

Tabell 2.58 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Ingående åtaganden	60 033	50 192	110 167		
Nya åtaganden	50 192	110 167	67 000		
Infriade åtaganden	-60 033	-50 192	-57 167	-65 000	-55 000
Utestående åtaganden	50 192	110 167	120 000		
Beslutat/föreslaget bemyndigande	110 000	120 000	120 000		

2.9.12 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tabell 2.59 Anslagsutveckling 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

2022	Utfall	Anslagssparande
2023	Anslag	2 128 716 ¹ Utgiftsprognos 1 697 939
2024	Förslag	2 800 000
2025	Beräknat	2 800 000
2026	Beräknat	2 800 000

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter för nationell medfinansiering till EU:s ekonomiska stöd till jordbruksföretag som drabbats av torkan och efterföljande nederbörd 2023 samt administration av detta stöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.60 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	800 000	800 000	800 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 800 000	2 800 000	2 800 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 2 800 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 2 800 000 000 kronor respektive 2 800 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 620 000 000 kronor 2025–2029.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 620 000 000 kronor 2025–2029.

Tabell 2.61 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2029
Ingående åtaganden		865 377			
Nya åtaganden	865 377	2 421 916			
Infriade åtaganden		-667 293	-1 383 009	-598 238	-638 753
Utestående åtaganden	865 377	2 620 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	3 105 900	2 620 000			

2.9.13 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027

Tabell 2.62 Anslagsutveckling 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande
2022		
2023	Anslag	1 603 258 ¹ Utgiftsprognos 1 270 852
2024	Förslag	1 913 900
2025	Beräknat	1 913 900
2026	Beräknat	1 913 900

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för åtgärder inom pelare två, i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering av åtgärder för stöd till biodling för perioden 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för ekonomiskt stöd till jordbruksföretag som drabbats av torkan och efterföljande nederbörd 2023.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.63 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 538 900	1 538 900	1 538 900
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	375 000	375 000	375 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 913 900	1 913 900	1 913 900

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 913 900 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 913 900 000 kronor respektive 1 913 900 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 042 000 000 kronor 2025–2029.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 042 000 000 kronor 2025–2029.

Tabell 2.64 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2029
Ingående åtaganden		553 965			
Nya åtaganden	553 965	2 894 875			
Infriade åtaganden		-406 840	-1 217 763	-865 406	-958 831
Utestående åtaganden	553 965	3 042 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	3 905 900	3 042 000			

2.9.14 1:14 Livsmedelsverket

Tabell 2.65 Anslagsutveckling 1:14 Livsmedelsverket

Tusental kronor

2022	Utfall	348 910	Anslagssparande	-1 625
2023	Anslag	347 670 ¹	Utgiftsprognos	344 374
2024	Förslag	388 770		
2025	Beräknat	407 034 ²		
2026	Beräknat	418 117 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 388 771 tkr i 2024 års prisliv.³ Motsvarar 388 771 tkr i 2024 års prisliv.**Ändamål**

Anslaget får användas för Livsmedelsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.66 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:14 Livsmedelsverket**

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	327 670	327 670	327 670
Pris- och löneomräkning ²	13 889	29 935	39 672
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer varav BP24 ³	47 211	49 429	50 775
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-184	-184	-184
– Utvecklad beredskapsförmåga hos myndigheter	62 000	47 000	47 000
– Införande av fasta avgifter för slakterikontroll	-18 000	-18 000	-18 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-3 484	-3 484	-3 484
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	388 770	407 034	418 117

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret i syfte att stärka totalförsvaret anser regeringen att medel för uppbyggnaden av en livsmedelsberedskap och åtgärder för att säkerställa tillgången till dricksvatten bör överföras till anslaget från anslaget 1:27 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet*. Därför ökas anslaget med 62 000 000 kronor och fr.o.m. 2025 beräknas anslaget öka med 47 000 000 kronor.

För att finansiera införande av fasta avgifter per slaktat djur i den offentliga kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar minskas anslaget med 18 000 000 kronor 2024 fr.o.m. 2025 beräknas anslaget minskas med motsvarande belopp. Anslaget 1:26 *Slakterikontroll* ökas med motsvarande belopp.

Anslaget minskas med 3 484 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 388 770 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Livsmedelsverket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 407 034 000 kronor respektive 418 117 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.67 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Livsmedelsverket

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten						
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>						
Gränskontroll	5 966	-1 300	20 000	21 500	-1 500	3 166
Myndighetsärenden	517	-30	500	500	0	487
Kontroll av Livsmedelsanläggningarna	-26 990	3 600	231 000	227 000	4 000	-19 390
Kontroll av restsubstanser	183	670	21 000	21 000	0	853
Kontroll av bekämpningsmedel	638	0	0	0	0	638
Kontroll av kontaminanter exkl dioxiner	330	-105	4 000	4 000	0	225
Dioxinkontroll	-95	0	0	0	0	-95
Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera en bestämd del av verksamheten						
Uppdragsverksamhet	2 311	-2 400	13 300	15 800	-2 500	-2 589
Tjänsteexport	2 266	-500	4 900	5 500	-600	1 166
Summa uppdragsverksamhet	4 577	-2 900	18 100	21 300	-3 100	-1 423

Källa: Livsmedelsverket.

2.9.15 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tabell 2.68 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

2022	Utfall	175 895	Anslagssparande	23 764
2023	Anslag	204 160 ¹	Utgiftsprognos	190 523
2024	Förslag	166 160		
2025	Beräknat	166 160		
2026	Beräknat	69 160		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn och för att främja exporten av svenska livsmedel och för utveckling av livsmedelsförädling. Anslaget får användas för utgifter till stöd för marknadsföring och deltagande i mässor samt stöd till projektverksamhet med syfte att öka kompetens och utveckla produkter, processer, teknik och logistiklösningar med anknytning till livsmedelsförädling.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.69 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:15 Konkurrentkraftig livsmedelssektor

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	204 160	204 160	204 160
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-38 000	-38 000	-135 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	166 160	166 160	69 160

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Medlen för vildsvinspaketet som avsattes genom riksdagens budgetbeslut 2021 och 2022 kommer inte fullt ut kunna användas. En del av detta budgetutrymme kommer därför användas för andra delar av livsmedelsstrategin.

Regeringen föreslår att 166 160 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrentkraftig livsmedelssektor* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 166 160 000 kronor respektive 69 160 000 kronor.

2.9.16 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tabell 2.70 Anslagsutveckling 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	45 961	Anslagssparande	-2 313
2023	Anslag	46 913 ¹	Utgiftsprognos	45 653
2024	Förslag	46 913		
2025	Beräknat	46 913		
2026	Beräknat	46 913		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för medlemskapsavgifter i internationella organisationer inom utgiftsområdets ansvar. Anslaget får användas för internationella skogsfrågor. Anslaget får även användas för andra bidrag relaterade till utgiftsområdets internationella arbete.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.71 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	46 913	46 913	46 913
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	46 913	46 913	46 913

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 46 913 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 *Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 46 913 000 kronor respektive 46 913 000 kronor.

2.9.17 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 2.72 Anslagsutveckling 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

2022	Utfall	5 077 039	Anslagssparande	641 188
2023	Anslag	1 998 306 ¹	Utgiftsprognos	1 814 804
2024	Förslag	1 553 187		
2025	Beräknat	1 149 187		
2026	Beräknat	135 587		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för 2014–2020, inklusive förlängningsåren 2021 och 2022. Anslaget får användas för utgifter för delar av det attesterande organets (Ekonomistyrningsverket) utgifter för revision av jordbruksfonderna för programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget får även användas för statsbidrag till kommuner med geografiska och demografiska utmaningar. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av EU:s program för stöd till biodling för perioden 2020–2022. Anslaget får även användas för utgifter för program för lokalt ledd utveckling under programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som Europeiska kommissionen kan komma att ålägga Sverige efter granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder, EU:s fiskefond, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Vidare får anslaget användas för eventuella ränteutgifter, rättegångskostnader, revisions- och kontrollutgifter förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar till den europeiska unionen. Anslaget får även användas för utgifter för skadestånd. Dessutom får anslaget belastas med tekniska utgifter för offentlig lagring i den mån som ersättning inte erhålls från EU-budgeten. Anslaget får även användas för utgifter för ekonomiskt stöd till lantbrukare som drabbats av torkan 2018. Anslaget får även användas för utgifter för ekonomiskt stöd till lantbrukare och trädgårdsnäringen som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022. Anslaget får även användas för utgifter för stöd för avveckling av verksamheter med minkuppfödning för pälsproduktion samt administration av detta stöd.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.73 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	2 068 306	2 068 306	2 068 306
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	270 300	-133 700	-1 147 300
varav BP24	256 000	222 000	
– Omfördelning landsbygdsprogrammet nationell medfinansiering	16 000	132 000	
– Finansiella korrigeringar	150 000		
– Stöd för avveckling av minkuppfödning	90 000	90 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	-785 419	-785 419	-785 419
Förslag/beräknat anslag	1 553 187	1 149 187	135 587

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Medel inom landsbygdsprogrammet som inte nyttjats tidigare år omfördelas till kommande år. Anslaget ökas därför med 16 000 000 kronor 2024. För 2025 beräknas anslaget öka med 132 000 000 kronor.

För bidrag till avveckling av verksamheter med uppfödning av mink ökas anslaget med 90 000 000 kronor 2024. För 2025 beräknas anslaget öka med 90 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 1 553 187 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 149 187 000 kronor respektive 135 587 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 566 000 000 kronor 2025.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 566 000 000 kronor 2025.

Tabell 2.74 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	2 943 307	1 799 365	1 093 450	
Nya åtaganden	553 901	374 450	132 550	
Infriade åtaganden	-1 697 843	-1 080 365	-660 000	-566 000
Utestående åtaganden	1 799 365	1 093 450	566 000	
Beslutat/förslaget bemyndigande	2 138 000	1 500 000	566 000	

2.9.18 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tabell 2.75 Anslagsutveckling 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor				
2022	Utfall	3 066 368	Anslagssparande	1 115 529
2023	Anslag	1 538 013 ¹	Utgiftsprognos	1 569 545
2024	Förslag	1 108 862		
2025	Beräknat	773 062		
2026	Beräknat	2 400		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för 2014–2020, inklusive förlängningsåren 2021 och 2022. Anslaget får även användas för utgifter för EU:s program för stöd till biodling för perioden 2020–2022. Anslaget får även användas för utgifter för program för lokalt ledd utveckling under programperioden 2014–2020. Anslaget får även användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för ekonomiskt stöd till jordbrukare som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.76 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 468 013	1 468 013	1 468 013
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-2 758 290	-3 094 090	-3 867 990
varav BP24	-50 000	-11 000	
– Omfördelning landsbygdsprogrammet EU-finansiering	-50 000	-11 000	
Överföring till/från andra anslag	-23 040	-23 040	-23 040
Övrigt	2 422 179	2 422 179	2 425 417
Förslag/beräknat anslag	1 108 862	773 062	2 400

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 108 862 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 773 062 000 kronor respektive 2 400 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 745 000 000 kronor 2025.

Skälen för regeringens förslag: Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:18 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ingå ekonomiska åtaganden som

inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 745 000 000 kronor 2025.

Tabell 2.77 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025
Ingående åtaganden	3 517 916	2 584 359	1 680 048	
Nya åtaganden	1 094 796	562 129	132 952	
Infriade åtaganden	-2 028 353	-1 466 440	-1 068 000	-745 000
Utestående åtaganden	2 584 359	1 680 048	745 000	
Beslutat/förslaget bemyndigande	2 623 100	1 800 000	745 000	

2.9.19 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tabell 2.78 Anslagsutveckling 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

År	Utfall	2024	Anslagssparande	2025
2022	Utfall	25 163	Anslagssparande	64 745
2023	Anslag	129 830 ¹	Utgiftsprognos	111 465
2024	Förslag	29 830		
2025	Beräknat	34 830		
2026	Beräknat	34 830		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för försöks- och utvecklingsverksamhet och andra insatser i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnärläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av växtskyddsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden, för ekologisk produktion samt för klimat- och energiinsatser inom de areella näringarna. Anslaget får användas för stöd till metangasreducering. Anslaget får användas för utgifter för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom för effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.79 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:19 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	92 330	92 330	92 330
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	-62 500	-57 500	-57 500
<i>varav BP24</i>	<i>10 000</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>
<i>– Metodutveckling och försöksverksamhet inom jordbruket</i>	<i>10 000</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	29 830	34 830	34 830

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att genomföra metodutveckling och försöksverksamhet inom jordbruket ökas anslaget med 10 000 000 kronor för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget öka med 15 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 29 830 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 34 830 000 kronor respektive 34 830 000 kronor.

2.9.20 1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tabell 2.80 Anslagsutveckling 1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	17 008	Anslagssparande	7 079
2023	Anslag	24 116 ¹	Utgiftsprognos	24 116
2024	Förslag	24 116		
2025	Beräknat	24 116		
2026	Beräknat	24 116		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering. Från och med 2006 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.81 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:20 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	24 116	24 116	24 116
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 116	24 116	24 116

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 24 116 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 24 116 000 kronor.

2.9.21 1:21 Åtgärder på fjällägenheter

Tabell 2.82 Anslagsutveckling 1:21 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

2022	Utfall	1 529	Anslagssparande	
2023	Anslag	1 529 ¹	Utgiftsprognos	1 529
2024	Förslag	1 529		
2025	Beräknat	1 529		
2026	Beräknat	1 529		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll, upprustning och investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter. Anslaget får även användas för utgifter för att täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.83 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:21 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 529	1 529	1 529
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 529	1 529	1 529

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 529 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Åtgärder på fjällägenheter* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 1 529 000 kronor respektive 1 529 000 kronor.

2.9.22 1:22 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 2.84 Anslagsutveckling 1:22 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

2022	Utfall	135 716	Anslagssparande	199
2023	Anslag	125 915 ¹	Utgiftsprognos	124 946
2024	Förslag	135 915		
2025	Beräknat	135 915		
2026	Beräknat	135 915		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter till åtgärder för främjande av rennäringen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.85 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:22 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	125 915	125 915	125 915
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	10 000	10 000	10 000
<i>varav BP24</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>
<i>– Höjd rovdjursersättning</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	135 915	135 915	135 915

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att anslag 1:22 *Främjande av rennäringen* ökas med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för att möjliggöra höjd rovdjursersättning för rennäringen.

Regeringen föreslår att 135 915 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 135 915 000 kronor respektive 135 915 000 kronor.

2.9.23 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet

Tabell 2.86 Anslagsutveckling 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

2022	Utfall	2 134 808	Anslagssparande	
2023	Anslag	2 160 339 ¹	Utgiftsprognos	2 160 339
2024	Förslag	2 240 063		
2025	Beräknat	2 317 668 ²		
2026	Beräknat	2 379 171 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 232 429 tkr i 2024 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 238 032 tkr i 2024 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt för forskning och utbildning på forskarnivå inom livsmedelsproduktion, djurhållning, djurhälsa och djurskydd, skog, skogsbruk och förädling av skogsråvara, landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt landskapsplanering och markanvändning i tätorter och tätortsnära miljöer. Anslaget får även användas för ersättning för behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning inom samma områden samt för fortlöpande miljöanalys.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.87 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	2 160 339	2 160 339	2 160 339
Pris- och löneomräkning ²	73 412	158 702	214 282
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	6 312	-1 373	4 550
varav BP24 ³	5 557	5 557	5 557
– Flytt av POM Programmet för odlad mångfald	8 000	8 000	8 000
– Justering av anslag till följd av slopad avgift för årlig revision	-1 270	-1 270	-1 270
– Kompetenscentrum för växtförädling, Grogrund	10 000	10 000	10 000
– Generell besparing i statsförvaltningen	-11 173	-11 173	-11 173
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 240 063	2 317 668	2 379 171

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2023. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2025–2026 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 8 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för drift och utveckling av den nationella genbanken och därtill hörande uppgifter.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2024 för en förstärkning av Grogrund – centrum för växtförädling av livsmedelsgrödor.

Anslaget minskas med 11 173 000 kronor 2024 till följd av en generell besparing och beräknas fr.o.m. 2025 minskas med motsvarande belopp (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.4).

Regeringen föreslår att 2 240 063 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 2 317 668 000 kronor respektive 2 379 171 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.88 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Sveriges lantbruksuniversitet

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. resultat t.o.m. 2022	Resultat 2023	Verksamhetens intäkter 2024	Kostnader som ska täckas 2024	Resultat 2024	Ack. resultat utgående 2024
<i>Avgiftsbelagda verksamheter där intäkterna disponeras av myndigheten och bidrar till att finansiera verksamheten</i>						
<i>Uppdragsverksamhet</i>	1 033	0	880 000	880 000	0	1 033
Summa uppdragsverksamhet	1 033	0	880 000	880 000	0	1 033

Källa: SLU.

2.9.24 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tabell 2.89 Anslagsutveckling 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

2022	Utfall	713 806	Anslagssparande	-142
2023	Anslag	738 664 ¹	Utgiftsprognos	739 783
2024	Förslag	738 664		
2025	Beräknat	738 664		
2026	Beräknat	738 664		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till grundforskning och behovsmotiverad forskning för de areella näringarna. Anslaget får även användas till projektrelaterade utgifter för utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier samt informationsinsatser inom området. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur under anslaget 2:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader*, och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning* under samma utgiftsområde.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.90 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	738 664	738 664	738 664
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	738 664	738 664	738 664

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 738 664 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 738 664 000 kronor respektive 738 664 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:24 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2025–2030.

Skälen för regeringens förslag: Fleråriga åtaganden behöver ingås för att underlätta planering, utlysning och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:24 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 600 000 000 kronor 2025–2030.

Tabell 2.91 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:24 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2030
Ingående åtaganden	1 162 427	1 203 832	1 300 868			
Nya åtaganden	731 848	793 260	999 132			
Infriade åtaganden	-690 443	-696 224	-700 000	-650 000	-550 000	-400 000
Utestående åtaganden	1 203 832	1 300 868	1 600 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	1 600 000	1 600 000	1 600 000			

2.9.25 1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tabell 2.92 Anslagsutveckling 1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

2022	Utfall	1 177	Anslagssparande	
2023	Anslag	1 177 ¹	Utgiftsprognos	1 177
2024	Förslag	1 177		
2025	Beräknat	1 177		
2026	Beräknat	1 177		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera verksamheten vid Kungl. Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA).

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.93 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:25 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	1 177	1 177	1 177
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 177	1 177	1 177

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 177 000 kronor anvisas under anslaget 1:25 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget 1 177 000 kronor respektive 1 177 000 kronor.

2.9.26 1:26 Slakterikontroll

Tabell 2.94 Anslagsutveckling 1:26 Slakterikontroll

Tusental kronor

2022	Utfall	64 316	Anslagssparande	17 921
2023	Anslag	81 837 ¹	Utgiftsprognos	59 538
2024	Förslag	179 837		
2025	Beräknat	179 837		
2026	Beräknat	179 837		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet gällande slakterier och vilthanteringsanläggningar som inte täcks av avgifter som tas ut i enlighet med artikel 79.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625. Anslaget får även användas för statligt stöd i form av nedsättning av vissa avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som betalas av slakterier och vilthanteringsanläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.95 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:26 Slakterikontroll

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	81 837	81 837	81 837
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	98 000	98 000	98 000
<i>varav BP24</i>	<i>98 000</i>	<i>98 000</i>	<i>98 000</i>
– Införande av fasta avgifter för slakterikontroll	98 000	98 000	98 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	179 837	179 837	179 837

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att finansiera införande av fasta avgifter per slaktat djur i den offentliga kontrollen vid slakterier och vilthanteringsanläggningar ökas anslaget med 98 000 000 kronor 2024 och beräknas fr.o.m. 2025 ökas med motsvarande belopp. För att finansiera införandet minskas anslaget 1:14 *Livsmedelsverket* med 18 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 179 837 000 kronor anvisas under anslaget 1:26 *Slakterikontroll* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 179 837 000 kronor respektive 179 837 000 kronor.

2.9.27 1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tabell 2.96 Anslagsutveckling 1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

2022	Utfall	14 817	Anslagssparande	10 183
2023	Anslag	21 000 ¹	Utgiftsprognos	20 838
2024	Förslag	58 000		
2025	Beräknat	308 000		
2026	Beräknat	286 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för planering och andra åtgärder, inklusive stöd för investeringar hos statliga myndigheter och bidrag till kommuner och regioner, som stärker förmågan inom områdena livsmedels- och dricksvattenförsörjning under höjd beredskap och då ytterst krig. Anslaget får även användas för tillhörande administrativa kostnader för fördelning av sådana bidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.97 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:27 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	21 000	21 000	21 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	37 000	287 000	265 000
varav BP24	-92 000	-62 000	-84 000
– Utvecklad beredskapsförmåga hos myndigheter	-92 000	-62 000	-84 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	58 000	308 000	286 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret i syfte att stärka totalförsvaret anser regeringen att medel för uppbyggnaden av en livsmedelsberedskap och åtgärder för att säkerställa tillgången till dricksvatten bör överföras till anslagen 1:3 *Statens veterinärmedicinska anstalt*, 1:8 *Statens jordbruksverk* samt 1:14 *Livsmedelsverket*. Därför minskas anslaget med 92 000 000 kronor. För 2025 och 2026 beräknas anslaget minska med 62 000 000 kronor respektive 84 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 58 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:27 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 308 000 000 kronor respektive 286 000 000 kronor.

2.9.28 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tabell 2.98 Anslagsutveckling 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

År	Utfall	Anslagssparande	
2022			101 500
2023	Anslag	53 000 ¹	Utgiftsprognos 52 592
2024	Förslag	164 000	
2025	Beräknat	189 000	
2026	Beräknat	189 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Anslaget får även användas för finansiering av andra projekt som ligger i linje med programmet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.99 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	53 000	53 000	53 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	111 000	136 000	136 000
varav BP24			57 500
– Omfördelning av medel mellan år inom programram			57 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	164 000	189 000	189 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Medel inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 som inte nyttjats tidigare år omfördelas till kommande år. För 2026 beräknas anslaget öka med 57 500 000 kronor.

Regeringen föreslår att 164 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:28 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 189 000 000 kronor respektive 189 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:28 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 121 000 000 kronor 2025–2029.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:28 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 121 000 000 kronor 2025–2029.

Tabell 2.100 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2029
Ingående åtaganden			102 000			
Nya åtaganden		102 000	109 000			
Infriade åtaganden			-90 000	-105 000	-13 000	-3 000
Utestående åtaganden		102 000	121 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	75 700	110 000	121 000			

2.9.29 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tabell 2.101 Anslagsutveckling 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor			
2022	Utfall	Anslagssparande	120 000
2023	Anslag	115 000 ¹ Utgiftsprognos	208 384
2024	Förslag	196 000	
2025	Beräknat	229 000	
2026	Beräknat	229 000	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2023 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av åtgärder inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.102 Förändringar av anslagsnivån 2024–2026 för 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor			
	2024	2025	2026
Anvisat 2023¹	115 000	115 000	115 000
Beslutade, föreslagna och aviserade reformer	81 000	114 000	114 000
<i>varav BP24</i>			89 000
– Omfördelning av medel mellan år inom programram			89 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	196 000	229 000	229 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2022 (bet. 2022/23:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Medel inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 som inte nyttjats tidigare år omfördelas till kommande år. För 2026 beräknas anslaget öka med 89 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 196 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:29 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2024. För 2025 och 2026 beräknas anslaget till 229 000 000 kronor respektive 229 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:29 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor 2025–2029.

Skälen för regeringens förslag: För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2024 för anslaget 1:29 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 300 000 000 kronor 2025–2029.

Tabell 2.103 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:29 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2022	Prognos 2023	Förslag 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026	Beräknat 2027–2029
Ingående åtaganden			124 032			
Nya åtaganden		124 032	261 968			
Infriade åtaganden			-86 000	-214 000	-75 000	-11 000
Utestående åtaganden		124 032	300 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	205 000	350 000	300 000			